

Betalingsrapport 2024

September 2024

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Betalingsrapport 2024

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf.: +45 41 71 50 00
E-mail: kfst@kfst.dk

Online ISBN 978-87-7029-835-3

Betalingsrapporten er udarbejdet af
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

September 2024

Indhold

Kapitel 1	5
Resumé.....	5
1.1 Danskernes brug af betalingsløsninger	5
1.2 Styrelsens håndhævelse af betalingsloven siden 2022	8
1.3 Undersøgelse af betalingsmarked	10
1.4 Ny EU-regulering på vej	13
Kapitel 2	15
Introduktion til betalingskort og kortsystemer.....	15
2.1 Indledning.....	15
2.2 Centrale aktører i et kortsystem	15
2.3 Betalingsinstrumenter	16
2.4 Mobile betalingsløsninger	17
2.5 Gebyrstruktur i et firepartssystem	17
2.6 Tosidet marked	18
Kapitel 3	20
Regulering af nationale kortsystemer	20
3.1 Indledning.....	20
3.2 Regulering af Dankort i fysisk handel.....	20
3.3 Undersøgelse af omkostninger ved drift af Dankort-systemet i fysisk handel i 2022	21
3.4 Dankort-indløsningsgebyr i onlinehandlen	23
Kapitel 4	26
Tilsynsaktiviteter.....	26
4.1 Indledning.....	26
4.2 Påbud og indskærper til pengeinstitutter vedrørende betalingsinstitutters adgang til betalingskontotjenester.....	26
4.3 Påbud til virksomheder for at overtræde "frit valg"-reglerne i interbankgebyrforordningens artikel 8, stk. 6.....	28
4.4 Påbud til pengeinstitutter vedrørende urimeligt høje avancer for valutatillæg....	28
4.5 Virksomheders opkrævning af betalingskortgebyrer.....	28
4.6 Politianmeldelse af virksomheder for overtrædelser af betalingsloven og interbankgebyrforordningen.....	29
4.7 Analyser, undersøgelser og vejledninger	30
4.8 Internationalt samarbejde	33
4.9 Verserende retssager.....	34
4.10 Afsluttede retssager	35
Kapitel 5	36
Forbrugerundersøgelse om valg af betalingsløsninger.....	36

5.1	Indledning.....	36
5.2	Forbrugernes brug af forskellige betalingsløsninger	37
5.3	Forklaring på brug/ikke brug af digitale betalingsløsninger.....	41
5.4	Anvendelse af flere betalingsinstrumenter	42
5.5	Valg af digitale betalingsløsninger fordelt på alder.....	44
5.6	Anvendelse af betalingskort i Apple Pay og Google Pay.....	46
Bilag 1		48
Statistik		48
6.1	Udstedte betalingskort	49
6.2	Transaktioner med udstedte betalingskort i Danmark.....	51
6.3	Grænseoverskridende transaktioner med betalingskort	55
6.4	Misbrug med udstedte betalingskort.....	60
6.5	Oversigt over Apple Pay og Google Pay	63
6.6	Figurer over Dankorts andel af transaktioner	64
Bilag 2		67
Regler på betalingsområdet		67
Regulering.....		67
Lov om betalinger.....		67
EU-regulering		77
Bekendtgørelser		83

Kapitel 1

Resumé

Danske forbrugere og virksomheders køb af varer og tjenesteydelser foregår i stor udstrækning med betalingskort og andre betalingsløsninger. Det er derfor afgørende, at betalingsmarkedet er velfungerende.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udarbejder hvert andet år en rapport, der beskriver reglerne og udviklingen på betalingsområdet. Baggrunden for rapporten er betalingslovens § 145, stk. 10, hvoraf det fremgår, at erhvervsministeren hvert andet år afgiver en rapport om forholdene på betalingskortmarkedet til Folketinget, og at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen udarbejder rapporten.

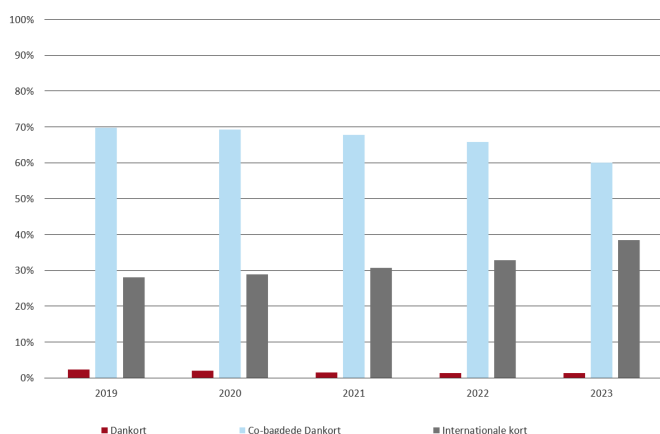
1.1 Danskernes brug af betalingsløsninger

Udvikling i antal transaktioner med co-bagede og internationale betalingskort

Der har været et betydelig fald i antallet af transaktioner i danske forretninger med co-bagede Dankort (dvs. Visa/Dankort eller Mastercard Dankort), *jf. figur 1.1a*. Det co-bagede kort udgør dog stadig det klart meste benyttede kort, da kortet står for tre ud af fem transaktioner i Danmark 2023. De rene internationale korts andel af de samlede antal transaktioner har derimod været stigende de senere år, og de står nu for ca. to ud af fem transaktioner.

Figur 1.1 Transaktioner i Danmark

(a) Andel af samlede transaktioner i Danmark efter korttype

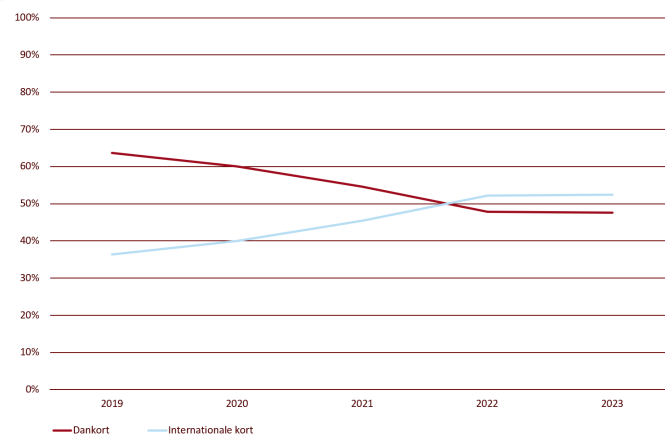

Note: Co-bagede Dankort er Visa/Dankort eller Mastercard Dankort. I Danmarks Nationalbanks statistik omtales co-bagede Dankort som "co-brandede Dankort". Hvert år summerer til 100 pct. Internationale kort dækker både over internationale debetkort og internationale kreditkort.

Anm.: Eksklusive kontanthævninger.

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSUK (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger.

(b) Andel af samlede transaktioner med Dankort og internationale kort

Anm.: Eksklusive kontanthævninger og selvbetjening.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger på baggrund af oplysninger fra Nationalbankens statistik, tabel DNBSUK, og data leveret af Nets.

Fald i andel Dankort-transaktioner

Stigningen i andelen af internationale betalingskort har været medvirkende til, at der har været et fald i antal transaktioner med Dankort i Danmark de senere år. Dankort-transaktioner udgjorde knap halvdelen af transaktionerne i 2023, mens de udgjorde godt 6 ud af 10 transaktioner i 2019, *jf. figur 1.1b*.

Faldet i andelen af Dankort-transaktioner skal bl.a. ses i sammenhæng med, at det fortsat kun er Danske Bank, der giver mulighed for, at brugere af Apple Pay kan betale med Dankort. De fleste forbrugere betaler derfor med et internationalt kort, når de bruger Apple Pay. Desuden har det betydning, at pengeinstitutterne har udstedt relativt flere internationale debetkort ift. co-badgede Dankort.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har spurgt i alt 44 danske pengeinstitutter om, hvilke betalingskort de tilbyder i Apple Pay og Google Pay. Af de 36 pengeinstitutter der har svaret på spørgsmålet, er det pr. medio april 2024 kun Danske Bank, der giver mulighed for betalinger med Dankort-delen af Visa/Dankort gennem Apple Pay. Ingen pengeinstitutter giver mulighed for betaling med Dankort gennem Google Pay. Dog har flere pengeinstitutter indikeret overfor styrelsen, at de arbejder på at integrere Dankort i wallet-løsningerne frem mod 2025.

Dankortets faldende markedsandel skal således bl.a. ses i lyset af, at de digitale løsninger anvendes i stigende grad, og at Dankort ikke aktuelt i fuldt omfang indgår i wallet-løsningerne. Det sidstnævnte kan bl.a. afspejle usikkerhed om regelgrundlaget. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har derfor offentliggjort en vejledning om interbankgebyrforordningens artikel 8 til Visa, Nets og de danske pengeinstitutter med henblik på at sikre, at der fortsat er gode muligheder for at bruge co-badgede kort i wallet-løsningerne.¹ Styrelsens vejledning handler om reglerne om "frit valg af betalingsvaremærke" i den fysiske handel.

Stigning i antal udstedte betalingskort i Danmark

I 2022 og 2023 blev der udstedt flere kort end i de foregående år. Det er de internationale betalingskort, der står bag stigningen. Hvad angår de øvrige kort, herunder Dankort, co-badgede kort og internationale kreditkort, var der derimod et fald fra 2022 til 2023.

Det rene Dankort udgjorde blot 2,6 pct. af det samlede antal udstedte kort i 2023. Det skal ses i lyset af, at det især er det co-badgede dankort som efterspørges, idet Dankort kun kan bruges i Danmark, mens det internationale kort kan bruges i udlandet. Knap 50 pct. af de udstedte kort er således co-badgede Dankort. De internationale debetkort udgjorde lidt over en tredjedel af de udstedte kort, mens de internationale kreditkort udgjorde knap 17 pct.

Forbrugerundersøgelse om brug af betalingsløsninger

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i december 2023 gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt mere end 2.000 forbrugere om deres anvendelse af betalingsmidler, når de køber ind i fysiske forretninger og på nettet.

¹ Pressemeldelse herom kan findes på styrelsens hjemmeside: <https://kfst.dk/pressemeldelser/kfst/2024/20240503-ny-vejledning-frit-valg-af-betalingsvaremærke-i-fysisk-handel/>

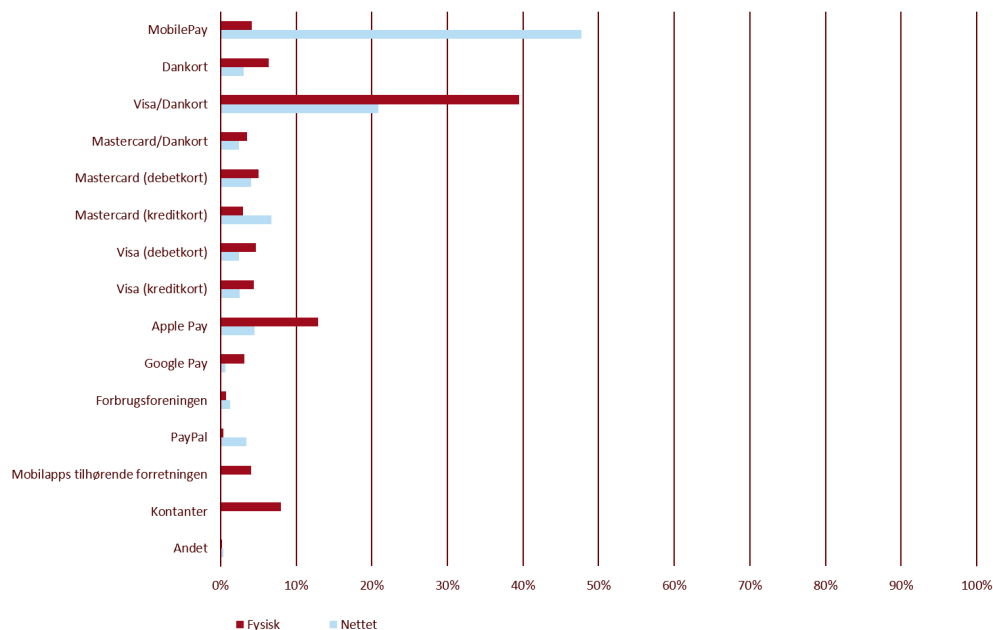
Undersøgelsen viser, at de digitale betalingsløsninger (MobilePay, Apple Pay, Google Pay, PayPal og betalingsapps tilhørende forretningen) for mange forbrugere udgør et reelt alternativ til de traditionelle, fysiske betalingskort. Omkring 80 pct. af forbrugerne svarer, at de har brugt en digital løsning på nettet mindst én gang i løbet af året.

Samlet set er det fysiske betalingskort dog fortsat den hyppigst anvendte betalingsform blandt forbrugerne i den fysiske forretning. Samlet svarede næsten tre ud af fire forbrugere, at de benyttede et betalingskort sidste gang de handlede i en fysisk forretning, mens lidt mere end én ud af fire svarede, at de benyttede en digital betalingsløsning.

Den hyppigste anvendte betalingsform i den sidst gennemførte handel i en *fysisk forretning* var med Visa/Dankort, mens den næst mest benyttede betalingsform var Apple Pay. I den fysiske handel er det derfor fortsat de fysiske betalingskort, som er det mest udbredte betalingsmiddel.

Ved handel på *nettet* er billedet lidt anderledes. Her var det således MobilePay, der var det hyppigst anvendte betalingsmiddel i undersøgelsen. Lidt under hver anden svarede, at de ved seneste køb betalte med MobilePay på nettet, *jf. figur 1.2*.

Figur 1.2 Hvilken betalingsløsning brugte forbrugeren ved det seneste køb efter salgskanal

Note: Figuren er baseret på svarene på to spørgsmål:

- 1) *Tænk tilbage på sidste gang du handlede i en fysisk forretning. Hvilken betalingsløsning brugte du?*
(Antal besvarelser: 2034)
- 2) *Tænk tilbage på sidste gang du handlede på nettet. Hvilken betalingsløsning brugte du?*
(Antal besvarelser: 1921)

Anm.: Styrelsen har spurgt forbrugerne, om de har købt varer eller serviceydelser på nettet i 2023, hvorfor antallet af besvarelser i henholdsvis fysiske forretninger og på nettet ikke er ens. Ca. 6 pct. svarede, at de ikke havde handlet på nettet.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forbrugerundersøgelse, december 2023

Digitale betalingsløsninger er således mere udbredt på nettet end i den fysiske handel. Næsten 6 ud af 10 forbrugerne svarede, at de havde benyttet en digital betalingsløsning på nettet, mens de resterende havde benyttet et betalingskort ved seneste køb.

Forbrugerne, der anvender digitale løsninger i den fysiske handel, angiver som den primære forklaring, at de er hurtige og nemme at anvende. Forbrugerne, der benytter fysiske betalingskort svarer derimod typisk, at de er vant til at bruge det fysiske betalingskort.

Næsten alle forbrugerne har svaret, at de benytter flere betalingsløsninger. Omkring hver tredje forbruger anvender forskellige betalingsløsninger til forskellige formål. Der er også ganske mange, der har flere løsninger for at sikre, at de har en anden løsning i baghånden, hvis deres foretrukne løsning ikke kan benyttes.

De digitale betalingsløsninger er især populære hos de 18-24-årige. I denne gruppe var det lidt over halvdelen, som svarede, at de benyttede de digitale betalingsløsninger ved det seneste køb i den fysiske handel. For de 65-74-årige svarede de færreste (kun 13 pct.), at de benyttede digitale betalingsløsninger ved seneste køb i en fysisk forretning.

Statistik om brug og misbrug af betalingskort

Værdien og antallet af transaktioner med betalingskort og digitale løsninger var i 2023 på samme niveau som i 2022.

De fleste transaktioner – omkring to tredjedele - foregår fortsat i fysiske forretninger, mens omkring 20 pct. af handlen foregår på nettet. Endelig sker en ganske stor del af handlen (ca. 13 pct.) i såkaldte selvbetjeningsløsninger, som har vundet stigende udbredelse i den fysiske handel. Transaktioner på disse selvbetjeningsløsninger kategoriseres i statistikken som betalinger på nettet, selv om de altså foregår i fysiske butikker. Værdien af transaktionerne er fortsat størst i den fysiske handel (foruden selvbetjeningsløsninger), idet denne andel udgør knap 57 pct.

Misbrug er faldet over årene og udgør fortsat en lille andel af den samlede transaktionsværdi (1,7 promille i 2023). Den andel af transaktionerne, som er ramt af misbrug er også meget lille (godt 0,5 promille i 2023). Antallet af transaktioner med misbrug steg dog med knap 12 pct. fra 2022 til 2023 (og ca. 31 pct. i værdi). Der foregik mest misbrug på nettet og herefter i forretninger. Værdien af misbruget er også størst på nettet og herefter ved kontantautomater.

1.2 Styrelsens håndhævelse af betalingsloven siden 2022

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har siden den seneste betalingsrapport gennemført en række håndhævelsessager, udarbejdet analyser, givet vejledning i en række spørgsmål og har haft dialog med aktører på betalingsområdet samt håndteret ankesager ved Konkurrenceankenævnet og domstole.

Fysiske forretningers betaling for at tage imod Dankort

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har håndhævet reglerne om nationale betalingskort, hvis anvendelse omfatter en væsentlig del af det samlede antal transaktioner i Danmark. Dankort er, i dag, det eneste betalingskort, som falder under denne definition. Reglerne indebærer bl.a., at fysiske forretningers maksimale betaling til kortindløser, dvs. Nets, for indløsning af kundernes betalinger med Dankort, fastsættes på baggrund af en omkostningsundersøgelse, som styrelsen foretager hvert andet år.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen gennemførte i 2023 en undersøgelse af omkostningerne i 2022 ved driften af Dankort-systemet i den fysiske handel. Styrelsen traf afgørelse om, at de relevante omkostninger til driften udgjorde 315,2 mio. kr. i 2022, hvilket svarer til et fald på

123,1 mio. kr. eller 27,8 pct. i forhold til 2020, hvor omkostningerne blev opgjort til 436,4 mio. kr.²

Den gennemsnitlige maksimale omkostning ved driften af Dankort-systemet er således faldet betydeligt i 2022. Det tilskrives især, at enhedsomkostningerne pr. transaktion og kort er faldet, samt at der har været færre Dankort-transaktioner i fysisk handel.

Styrelsen har som noget nyt medtaget driftsomkostninger til mobile betalingsløsninger, hvor Dankort anvendes, fx Apple Pay, i opgørelsen af de relevante omkostninger til driften af Dankort.

De lavere omkostninger ved driften af Dankort-systemet trækker isoleret set i retning af, at prisen på indløsning af Dankort skulle falde. Nets har imidlertid meldt ud, at priserne sættes op. Denne stigning kan være forårsaget af, at Nets tidligere har opkrævet for lidt i forhold til det fastsatte indtægtsloft, og/eller det kan skyldes en forventning om færre Dankort-transaktioner i de kommende år. Ifølge bekendtgørelsen har Nets mulighed for at kompensere for tidligere underopkrævninger ved at hæve priserne. Desuden vil en forventning om færre transaktioner isoleret set lede til en højere pris pr. transaktion for at nå indtægtsloftet.

Forbud mod opkrævning af gebyr hos forbrugerne

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har modtaget 56 henvendelser vedrørende opkrævning af gebyrer for anvendelsen af betalingskort i 2022 og 2023. Styrelsen har i 10 af disse sager udstedt påbud til virksomheden om at ophøre med at opkræve gebyrer i strid med betalingslovens § 121, stk. 3. Antal udstedte påbud i 2020-2021 er faldet fra 19 til 10 i perioden 2022-2023. Faldet skyldes blandt andet, at flere henvendelser er blevet afsluttet med generel vejledning om reglerne i betalingsloven.

Betalingsinstitutters adgang til pengeinstitutter

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen fører også tilsyn med betalingslovens § 63, der forpligter pengeinstitutter til at give betalingsinstitutter adgang til betalingskontotjenester på objektive, ikke-diskriminerende og proportionale vilkår. Målet med bestemmelsen er at styrke konkurrencen på betalingsmarkedet.

Konkurrencerådet har siden sidste rapport truffet afgørelse om, at Sydbank ikke har efterkommet rådets påbud af 23. juni 2021. Rådet har samtidig afgjort, at Sydbanks afslag til en agent for et betalingsinstitut af henholdsvis den 28. januar 2022 og den 21. februar 2022 ikke er i overensstemmelse med betalingslovens § 63, stk. 1.

Strafferetlig forfølgelse af overtrædelser af betalingsloven

Som følge af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens tilsyn med betalingsloven er to virksomheder blevet politianmeldt i løbet af de seneste to år. Virksomhederne er blevet anmeldt med henblik på, at de bliver pålagt bødestraf for overtrædelser af betalingsloven, herunder betalingslovens § 63, stk. 1, og § 121, stk. 3. Den ene virksomhed (pengeinstitut) overtrådte betalingslovens § 63, stk. 1, idet pengeinstituttet afviste at give et betalingsinstitut adgang til pengeinstituttets betalingskontotjenester på objektive, ikke-diskriminerende og proportionale vilkår. Den anden virksomhed blev anmeldt som følge af, at denne forsæt opkrævede gebyrer af sine kunders

² Se også Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse af 26. januar 2024: <https://kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/afgoerelser/2024/20240126-omkostningsundersoegelse-af-dankort-i-2023/>

betaling med betalingskort i strid med betalingslovens § 121, stk. 3. I skrivende stund verserer sagerne fortsat.

Konkurrencerådet har tidligere afgjort, at Arbejdernes Landsbank ulovligt har opsagt betalingsinstituttet Clearhaus som kunde, og at dele af bankens vilkår var i strid med betalingsloven. Arbejdernes Landsbank overtrådte således betalingslovens § 63, stk. 1, ved den 3. november 2021 at opsige Clearhaus' kundeforhold med pengeinstituttet. Konkurrencerådet besluttede at anmelde overtrædelserne til NSK med henblik på bødestraf. Dette har resulteret i en bøde til Arbejdernes Landsbank på 2 mio. kr.

1.3 Undersøgelse af betalingsmarked

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har gennemført en undersøgelse af betalingsmarkedet i 2023 og 2024. En del af undersøgelsen fokuserede på betalingskort og gebyrer mellem markedsaktører inden for betalingskortsystemer.

Aktive betalingsmodtagere kan spare penge

Kortindløserne sikrer, at betalingsmodtagere, fx forretninger, får indløst korttransaktioner og dermed, at betalingen for de produkter, de sælger, når frem til deres respektive bankkonti. Betalingsmodtagere betaler kortindløsningsgebyrer for dette.

Der er flere indløser af internationale betalingskort i Danmark. Undersøgelsen viser, at der kan være relativt store besparelser for betalingsmodtagerne ved køb af kortindløsning hos nogle udbydere frem for andre, når man kigger på kortindløsningsgebyret isoleret set.³ En betalingsmodtager kan spare godt 40 pct. på kortindløsningsgebyret ved at vælge den billigste kortindløser frem for den dyreste. Betalingsmodtagere kan således opnå lavere kortindløsningsgebyrer på transaktioner foretaget med internationale kort, fx VISA og Mastercard, ved at afsøge markedet for kortindløsning og indhente tilbud fra flere kortindløser.

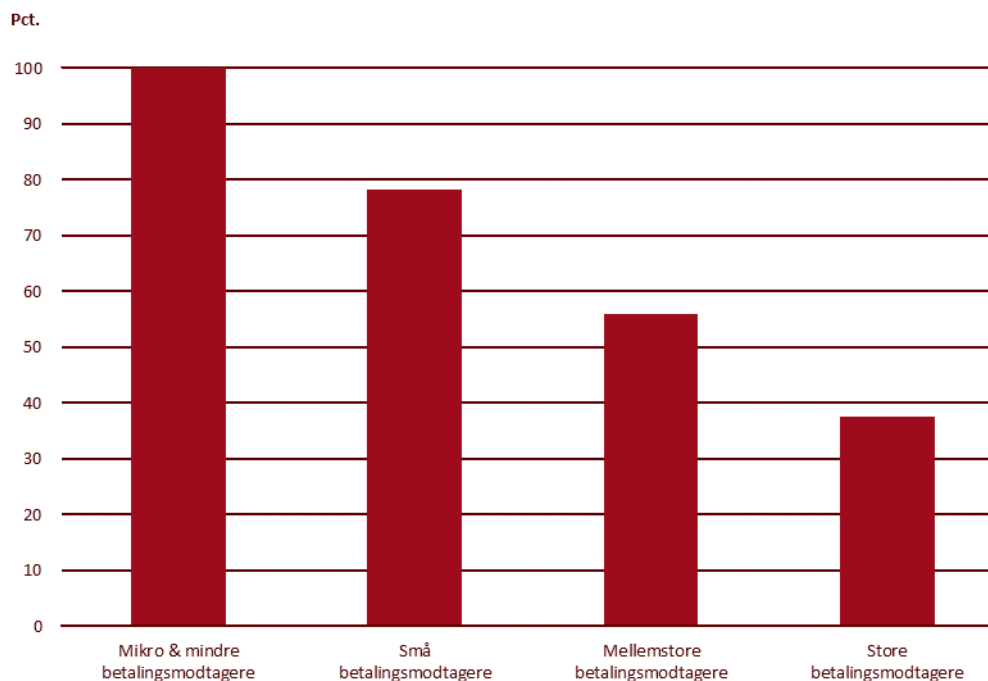
Der er derimod én indløser af Dankort i dag. Undersøgelsen viser, at indløsningsgebyret er lavere for Dankort end for de internationale debetkort, Visa og Mastercard, for gennemsnitlige transaktioner foretaget i fysisk handel og e-handel. Dankort er underlagt omkostningsregulering i fysisk handel. Undersøgelsens resultater er baseret på en stikprøve. Styrelsen har indhentet oplysninger fra kortindløserne, der samlede stod for 60-85 pct. værdien af indenlandske transaktioner foretaget internationale kort.

Betalingsmodtagere har mulighed for at indgå aftale om kortindløsning med flere indløser, og er således ikke bundet af at vælge den samme kortindløser til indløsning af transaktioner med fx Dankort, VISA og Mastercard.

Undersøgelsen afdækker yderligere, at der er relativt stor forskel i indløsningsgebyrer, som betalingsmodtagere betaler hos den samme indløser. De mindste betalingsmodtagere betaler langt mere end de største, jf. figur 1.3. Disse prisforskelle synes umiddelbart ikke at kunne forklares med forskelle på de produkter, som de små og store betalingsmodtagere køber, idet den basale tjeneste, kortindløsning, er den samme.

³ I præsentationen af de efterfølgende resultater tages det afsæt i beregnede gennemsnitlige indløsningsgebyrer for en indenlandsk transaktion foretaget med et dansk-udstedt VISA eller Mastercard debetkort udstedt til privatkunder, uden hensyntagen til salgskanal, dvs. om transaktionen er initieret i en fysisk forretning, i e-handlen mv. eller i et selvbetjeningsmiljø

Figur 1.3 De allermindste betalingsmodtagere betaler gennemsnitligt mest for indløsning af indenlandske transaktioner med internationale kort

Note: Betalingsmodtagere er rubriceret efter kortomsætning med internationale kort:

	Årlig kortomsætning
Mikro & mindre betalingsmodtagere:	mindre end 5 mio. kr.
Små betalingsmodtagere:	mellem 5-50 mio. kr.
Mellemstore betalingsmodtagere:	mellem 50-100 mio. kr.
Store betalingsmodtagere:	større end 100 mio. kr.

Af hensyn til fortrolighed har styrelsen beregnet et simpelt gennemsnit på tværs af kortindløserne for hver gruppe-ringer af betalingsmodtagere og yderligere normeret, så det beregnede simple gennemsnit af indløsningsgebyret *Mikro & mindre* betalingsmodtagere er sat til 1 eller 100 pct.

Anm: Oplysninger er baseret på en stikprøve, hvor styrelsen har indhentet oplysninger fra en række kortindløserne i Danmark. Deres samlede andel (målt i værdi) i udgjorde mellem 60 - 85 pct.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Større gennemsigtighed i aftaler om kortindløsning og gebyrer

Betalingsmodtagere indgår typisk i aftaler med kortindløserne, der er baseret på såkaldte grupperede indløsningsgebyrer⁴, mens en mindre andel af aftalerne er baseret på individuelt, udspecificerede indløsningsgebyrer⁵.

Fordelen ved en aftale baseret på individuelle, udspecificerede indløsningsgebyrer er, at en sådan aftale tilbyder fuld gennemsigtighed i indløsningsgebyrets tre bestanddele, som er betaling til hhv. indløser, kortudsteder og kortselskab. En del af det samlede indløsningsgebyr, interbankgebyret, tilfalder kortudsteder, fx et pengeinstitut, en anden del, scheme-gebyret, tilfalder kortselskabet, typisk, Visa eller Mastercard⁶, og den sidste del, indløser-gebyret, beholder kortindløser, fx Nets, Worldline, Elavon, Adyen, Swedbank, Clearhaus eller Stripe til sig selv.

Langt de fleste forretninger, både de største og mindste betalingsmodtagere, har indløsningsaftaler, der er ugenomsigtige, da de baseres på grupperede indløsningsgebyrer. Dette er til trods for, at interbankgebyrforordningen har til hensigt at øge gennemsigtigheden omkring indløsningsgebyrer, jf. figur 1.4.⁷

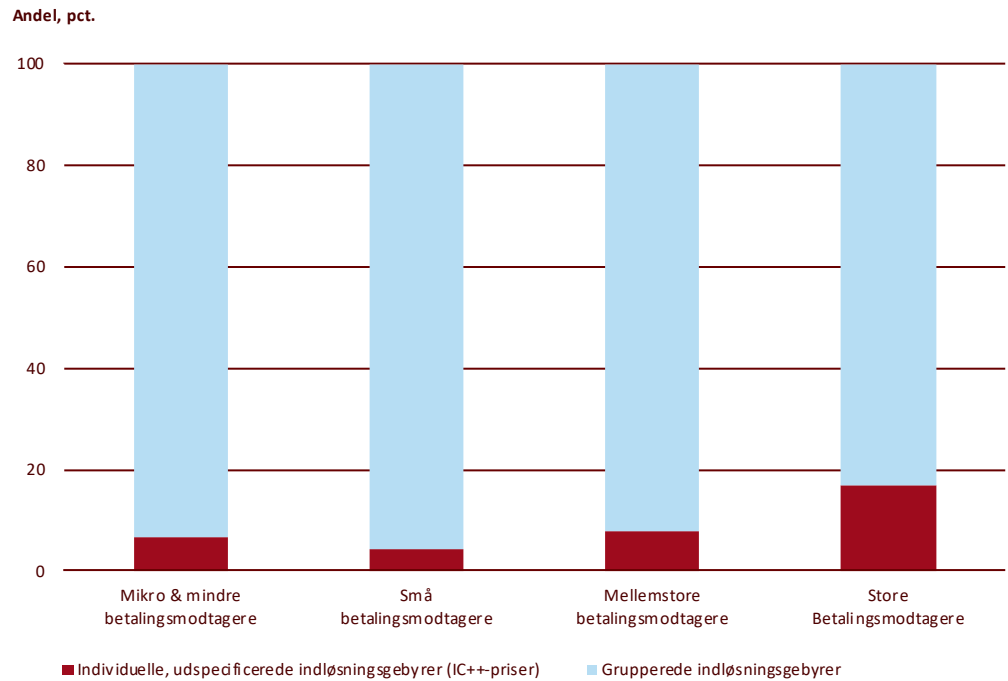
⁴ Grupperede indløsningsgebyrer kaldes også "*blended Merchant Service Charges*". Det koster i udgangspunkt ikke det samme for en betalingsmodtager at få sin betaling (få indløst en korttransaktion), når kunderne betaler med kort. Prisen (indløsningsgebyret) afhænger af flere dimensioner, fx hvilket kortmærke kunden betaler med, og om betalingskortet er et debet- eller kreditkort. Betalingsmodtager kan i en kortindløsningsaftale, der er baseret på grupperede indløsningsgebyrer med kortindløseraftale at gruppere nogle af disse dimensioner. Derved betaler betalingsmodtageren kortindløseren det samme for at få indløst alle korttransaktioner, der falder inden for den afgrænsede gruppe, fx transaktioner med VISA debet eller Mastercard debet udstedt til forbrugere uden skelen til salgskanal eller kortudsteder land.

⁵ Individuelle, udspecificerede indløsningsgebyrer kaldes også "*unblended Merchant Service Charges*" eller "*IC++-priser*". Når en aftale om kortindløsning er baseret på individuelle, udspecificerede gebyrer, vil gebyrer, som kortindløser sender videre til kortudsteder (IC, interbankgebyret) og til kortselskabet (+, scheme-gebyret) blive direkte overvæltet, dvs. til "kostpris", på betalingsmodtageren, mens den sidste del (det sidste +, indløser-gebyret) beholder kortindløser til sig selv. Betalingsmodtageren vil opleve, at omkostninger til indløsning i højere grad varierer efter, hvilket kort kunderne benytter end med en kortindløsningsaftale, der er baseret på grupperede priser.

⁶ Nets (Dankort) opkræver p.t. ikke scheme-gebyr fra kortindløserne.

⁷ Interbankgebyrforordningen foreskriver, at betalingsmodtageren selv aktivt skal bede om det, hvis en aftale om kortindløsning skal baseres på grupperede frem for individuelle, udspecificerede indløsningsgebyrer. Betalingsmodtageren skal faktisk som udgangspunkt tilbydes en aftale, der er baseret på de gennomsigtige gebyrer.

Figur 1.4 **Prismodel i aftaler om kortindløsning af internationale kortmærker slører gennemsigtigheden i indløsningsgebyrer, efter betalingsmodtagers størrelse**

Note: Om rubricering af betalingsmodtagere se note til figur 1.7

Anm: Oplysninger er baseret på en stikprøve, hvor styrelsen har indhentet oplysninger fra en række kortindløser i Danmark. Deres samlede andel (målt i værdi) i udgjorde mellem 60 - 85 pct.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Store betalingsmodtagere (forretninger) har typisk flere ressourcer end små. De vil således være i bedre stand til at analysere de udspecificerede gebyrer og sammenligne gebyrer på tværs af kortmærker, typer af korttransaktioner mv., end de mindste betalingsmodtagere med færre ressourcer. Alligevel har mindre end hver femte *store betalingsmodtager* indgået en indløsningsaftale, der tilbyder gennemsigtighed.

Betalingsmodtagerne kan bruge gennemsigtighed til at forhandle skarpere priser hos fx kortindløserne.

En aftale baseret på individuelle, udspecificerede gebyrer indebærer derudover, at gebyrer til kortudstedere og kortselskaber overvæltes direkte på betalingsmodtageren. Det betyder omvendt også at en eventuel ændring i fx et scheme-gebyr straks har effekt og ikke først, når en eventuelt genforhandlet aftale eller aftale med ny kortindløser træder i kraft.

1.4 Ny EU-regulering på vej

EU-Kommissionen offentliggjorde den 28. juni 2023 sit forslag til revision af PSD2. Forslaget præsenterer ændringer til EU's lovgivning om betalingstjenester med særligt fokus på forbrugerbeskyttelse. Ifølge Kommissionen er ny regulering nødvendig for at følge med den hurtige udviklinger på betalingsmarkedet.

Det nuværende direktiv skal i det nye forslag opdeles i to forskellige lovgivningsinstrumenter, (i) et revideret betalingstjenstedirektiv (PSD3), og (ii) en betalingstjensteforordning (PSR).⁸

Forslaget flytter en del af betalingstjenstereguleringen fra direktiv til forordning (PSR) med henblik på at sikre mere harmoniseret lovgivning på betalingsområdet i EU samt ensartethed i forhold til håndhævelsen. Forordningen vil være direkte anvendelig i EU, hvilket skal minimere medlemsstaternes mulighed for forskellige fortolkninger.

For Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen får lovændringerne den betydning, at styrelsens tilsynsartikler løftes over i PSR.

⁸ Se følgende link for Kommissionens forslag: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3543

Kapitel 2

Introduktion til betalingskort og kortsystemer

2.1 Indledning

Når forbrugere skal købe varer eller serviceydelser, tilbyder forretningerne ofte flere forskellige betalingsmuligheder, som forbrugerne kan vælge mellem.

Danske forbrugere vælger i høj grad at benytte et betalingskort, når de skal betale, enten direkte eller gennem en mobilbetalingsløsning. I Danmark er Dankort, Visa og Mastercard de mest udbredte betalingskort. Når forbrugeren vælger at betale med betalingskort eller mobilebetalingsløsninger, sættes der gang i et sammenspil af processer for at gennemføre betalingen. Pengene skal overføres fra forbrugerens konto til forretningens konto. Processen for dette er fastlagt i et net af aftaler mellem kortselskab, kortudsteder, kortindløser, betalingsmodtager og kortholder. Aftalerne danner grundlag for det betalingssystem, der gør det muligt for aktørerne på betalingskortområdets to sider at interagere, jf. afsnit 2.6.

2.2 Centrale aktører i et kortsystem

De mest udbredte kortsystemer i Danmark er organiseret i et såkaldt fireparts-system, som omfatter fire centrale aktører samt kortselskabet. Navnet fireparts-system dækker over de fire centrale aktører, der har det centrale ansvar for en betalingstransaktion. Det er kortholder, kortudsteder, kortindløser og betalingsmodtager. Selvom systemet kaldes et fireparts-system, kan der også være andre aktører, som er med til at facilitere betalingen, for eksempel et kortselskab.

De centrale aktører der indgår i kortsystemet er følgende:

- » Kortselskab
- » Kortudsteder
- » Kortindløser
- » Betalingsmodtager
- » Kortholder

Kortselskabet ejer kortsystemet og de forbundne rettigheder. De mest kendte kortselskaber i Danmark er Visa, Mastercard og Nets. Nets ejer Dankort og Forbrugsforeningen. Kortselskaberne opstiller de regler, som kortudstedere og -indløser skal overholde for at være en del af kortsystemet. Det kan fx være krav til sikkerhedsprocedurer.

Kortudsteder udsteder betalingskort til kortholder. Kortudsteder køber en licens til at udstede kortene fra kortselskaberne. Licensen giver tilladelse til at benytte kortselskabets kortsystem og mærke. Kortudstedere er typisk pengeinstitutter, men de kan også være andre virksomheder som fx et betalingsinstitut, kreditkortselskab, detailhandelskæder, tankstationer, flyselskaber etc. Nogle kortudstedere udsteder kun kort, der kan benyttes i kortudstederens egen forretning.

Kortindløser indløser betalinger på vegne af betalingsmodtager. Nets er den eneste indløser af Dankort-transaktioner og den største kortindløser i Danmark. Der er en række andre virksomheder der også indløser betalingskort, herunder bl.a. Worldline/Bambora, Swedbank, Clearhaus, Ayden, Elavon og Valitor.

Betalingsmodtager er den part, som modtager betalingen. Det vil typisk være forretninger både i den fysiske handel og på nettet, men det kan også være læger, offentlige myndigheder og andre institutioner. Betalingsmodtager indgår en aftale med indløser, så forretningen mv. kan modtage kortbetalinger.

Kortholder er den som betalingskortet er udstedt til. Kortholder kan benytte kortet til at betale for varer eller tjenester. Kortholder er typisk en almindelig forbruger, men det kan også være ansatte i en virksomhed eller tilsvarende, der har fået udstedt et erhvervskort til brug for erhvervsrelaterede formål.

2.3 Betalingsinstrumenter

Forbrugere har i de fleste tilfælde mulighed for at vælge mellem flere forskellige betalingsmetoder herunder kontanter, betalingskort, bankoverførsel og indbetalingskort. Disse metoder har alle forskellige karakteristika og reguleres på forskellig vis.

Der er findes flere forskellige typer af betalingskort. Et kort kan være debit eller kredit, forudbetalt eller efterbetalt, og kortet kan være nationalt, internationalt eller udenlandsk, jf. figur 2.1.

Figur 2.1 Oversigt over de forskellige korttyper

Debetkort	Kreditkort	Nationale kort
		

Anm.: Disse forskellige typer af kort reguleres på forskelligvis jf. beskrivelse i kapitel 2 og 3, samt bilag 2.

Betales med *debitkort*, hæves beløbet fra kortholders konto, umiddelbart efter betalingen er foregået, og senest næste bankdag. Betales der omvendt med et *kreditkort*, vil der gå et bestemt stykke tid, før beløbet bliver hævet eller krævet inddækket på kortholders konto (dvs. kortholder får kredit). Tidsrummet bestemmes i aftalen mellem kortholder og kortudsteder. Nogle kortselskaber tilbyder både debit- og kreditkort, mens andre kun tilbyder den ene. Visa og Mastercard kan fx fås som enten debit eller kreditkort, mens Dankort altid er et debetkort, og kort som forbrugsforeningen, Diners Club og American Express udbydes som kreditkort.

Forud- og efterbetalte kort er betalingskort, der typisk er begrænset ved, hvordan de kan benyttes. Eksempelvis er gavekort forudbetalt, og de kan benyttes til at betale i den forretning eller tilsvarende, der har udstedt kortet. Der findes også forudbetalte kort, der kan benyttes på alle de steder, hvor kortholder ellers kunne benytte et andet helt almindeligt betalingskort. Et godt eksempel på efterbetalte kort er et kontokort til fx benzinstationer.

Nationale betalingskort er kort, der kun kan benyttes det land, hvor de er udstedt. I Danmark er der for eksempel Dankort og Forbrugsforeningens kort, der kun kan benyttes i Danmark. *Internationale betalingskort* er kort der er udstedt af danske udstedere med en licens fra et internationalt kortstelskab. Disse kort kan benyttes både i Danmark og i udlandet. Et eksempel på et internationalt kort er et Visa eller Mastercard udstedt af fx et dansk pengeinstitut. *Udenlandske betalingskort* er betalingskort, der er udstedt af udenlandske kortudstedere. Kortet kan være udstedt med licens fra enten internationale eller nationale kortselskaber.

2.4 Mobile betalingsløsninger

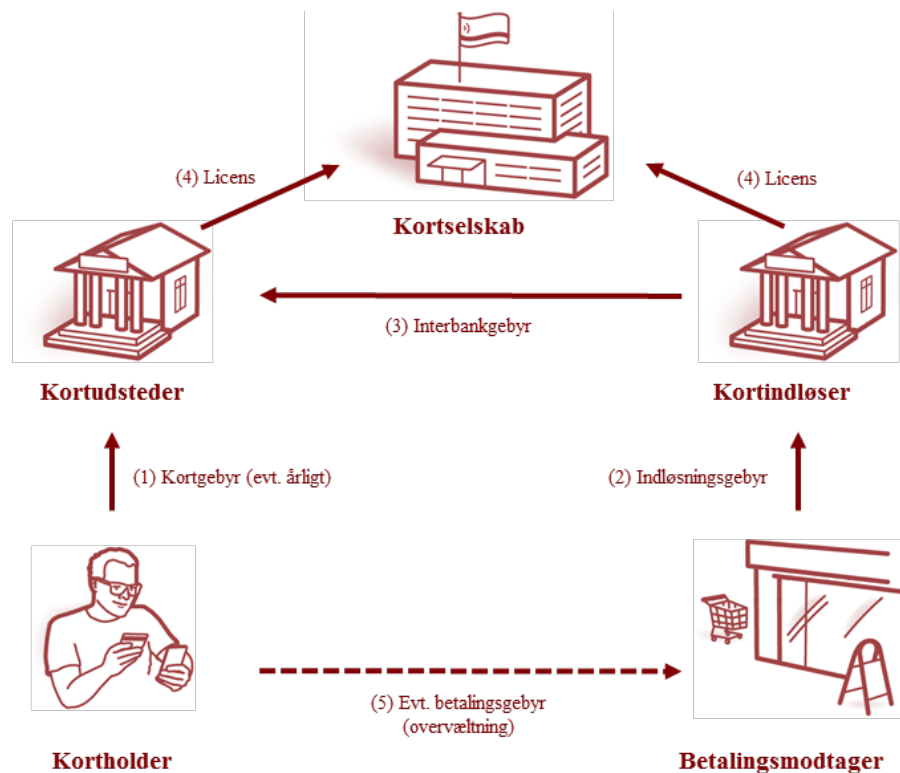
Mobile betalingsløsninger er blevet mere og mere almindelige de seneste år. De mest kendte løsninger, der benyttes i Danmark, er MobilePay, Apple Pay, Google Pay og PayPal. Disse løsninger benyttes gennem apps, hvor brugeren kan tilknytte et eller flere betalingskort eller -konti.

De mobile betalingsløsninger bygger i forskellig grad oven på den allerede eksisterende betalingsinfrastruktur. Betalinger med fx Apple Pay gennemføres som en helt almindelig korttransaktion. Omvendt bliver betalinger med fx MobilePay hovedsageligt gennemført som konto-til-konto overførsler gennem MobilePays egen platform, dvs. ikke korttransaktion.

2.5 Gebyrstruktur i et firepartssystem

Betalingskortområdet i Danmark er ofte organiseret efter et firepartssystem. Når kortholder betaler for en vare eller tjenesteydelse, opkræves der i dette system en række gebyrer, jf. figur 2.1. Det er i sidste ende hovedsageligt kortholderen (forbrugeren), der betaler disse gebyrer, enten direkte eller indirekte. Forretningerne står også for en del af den direkte betaling, men den regning dækkes helt eller delvist enten via gebyr (for visse kort) eller ved, at de priser, som forretningen kræver fra forbrugerne, er større end de ellers ville have været.

Figur 2.2 Gebyrer i et firepartssystem

Kortholder betaler i nogle tilfælde et gebyr (1) til kortudsteder for at kunne få og bruge kortet. Betalingsmodtager betaler et indløsningsgebyr (2) til kortindløser for at kunne modtage betalinger med betalingskort. Kortindløser betaler et interbankgebyr (3) til kortholderens kortudsteder for at benytte kortsystemet. Kortindløser og kortudsteder betaler begge et licensgebyr (4) til kortselskabet for hhv. retten til at indløse transaktionerne fortaget med kortselskabets kort, og for retten til at udstede betalingskortet med kortselskabets mærke. Derudover betaler kortholder et betalingsgebyr (5) til betalingsmodtager, hvis kortholder betaler med et kort der ikke er dækket af reglerne for interbankgebyr, det kan fx være et erhvervskort eller et kort udstedt udenfor EU/EØS.

Nogle betalingskort er organiseret i et treparts-system, hvor kortselskabet både fungerer som kortudsteder og kortindløser. Interbankgebyret (3) er i den situation 'internaliseret'. Betalingsmodtager kan i treparts-systemet overvælge sit indløsningsgebyr over på kortholder (5), hvis der ikke er benyttet en licens til at udstede eller indløse transaktioner med betalingskortet.

Betalingskortområdet i Danmark er reguleret ved lov om betalinger og dertilhørende bekendtgørelser⁹ samt EU-regulering på området. Loven indeholder bl.a. regler for kortindløseres gebyr fastsættelse og betalingsmodtagers mulighed for at overvælge gebyrer på kortholder. Læs mere om reglerne på betalingsområdet i bilag 2.

2.6 Tosidet marked

Betalingskortområdet er kendetegnet ved at være et tosidet marked. På den ene side findes kortholdere og kortudstedere, og på den anden side findes betalingsmodtagere og kortindløserne. Kortselskabets kortsystem optræder som den platform der faciliterer interaktionen mellem de to sider.

Der er (positive) indirekte netværkseffekter på markedet for betalingskort idet der er en indbyrdes afhængighed mellem de to sider. Det betyder mere præcist, at betalingsmodtageres gevinst ved at indgå en aftale med en kortindløser stiger jo flere kortholdere, som benytter deres betalingskort. Samtidigt vil kortholder have en større fordel af kortet, jo flere betalingsmodtagere, der kan tage imod kortbetalinger.

Kortselskabet skal derfor forsøge at gøre deres betalingskort attraktivt for både kortholder og betalingsmodtager. Det betyder også, at den pris som kortselskabet vælger at sætte for hver af de to sider på markedet typisk vil inddrage disse indirekte netværkseffekter. Prisdannelsen på én side af markedet afhænger derfor både af efterspørgslen og omkostningerne på den ene side, men også af efterspørgslen på den anden side af kortsystemsmarkedet.

Hvis kortholdere i Danmark betaler et gebyr til kortudsteder for at have et kort, så er det typisk et relativt lavt gebyr. Det resulterer i, at omkostningerne på den side af markedet i høj grad bæres af betalingsmodtagere på den anden side af markedet. De gebyrer der fastsættes på betalingsmarkedet er derfor ikke altid knyttet tæt til de omkostninger, der findes på hver af de to sider af betalingskortmarkedet.

⁹ Lov nr. 652 af 8. juni 2017 med senere ændringer.

Overordnet er betalingskortområdet præget af en væsentlig koncentration, hvor få store kort-systemer har en stor andel af markedet. De indirekte netværkseffekter kan gøre det svært for nye konkurrenter at få fodfæste på markedet, idet det kan være svært at tiltrække nok aktører på begge sider af betalingskortmarkedet.

Kapitel 3

Regulering af nationale kortsystemer

3.1 Indledning

Dette kapitel vedrører regulering af nationale kortsystemer. Hvis et sådant kortsystem har en tilstrækkelig stor udbredelse i Danmark, er dette system omfattet af nogle særlige regler for brug af kortet i fysisk handel, dvs. fysiske forretninger. Nationale kort reguleres derved i højere grad sammenlignet med de internationale kort.

Dankort er i dag det eneste betalingskort, der er omfattet af disse regler. Reglerne fastsætter bl.a., hvor meget betalingsmodtagere i fysisk handel skal betale for at kunne tage imod betalinger med Dankort, dvs. det gebyr de betaler for at få indløst transaktioner foretaget med Dankort. Reglerne er nærmere beskrevet i dette kapitel.

De væsentligste konklusioner i kapitlet er angivet i boks 3.1

Boks 3.1 Hovedkonklusioner

- » Den samlede maksimale betaling, som Nets må tage for indløsning af Dankort-transaktioner i fysisk handel i 2024 og 2025 er fastsat til 315,2 mio. kr. Dette udgør et fald på 123,1 mio. kr. eller 27,8 pct. sammenlignet med, hvad Nets måtte opkræve for indløsning i 2022 og 2023.
- » Den gennemsnitlige maksimale omkostning ved driften af Dankort-systemet skønnes for 2022 til 0,38 kr. pr. transaktion i fysisk handel. Det er et betydeligt fald i forhold til 2020, hvor omkostningen pr. transaktion var 0,45 kr.
- » Driftsomkostninger til mobile betalingsløsninger, fx Apple Pay og MobilePay, medregnes i omkostningsundersøgelsen.
- » Nets har efter omkostningsundersøgelsen hævet deres priser, der træder i kraft den 1. april 2024.

3.2 Regulering af Dankort i fysisk handel

For at tage imod Dankort skal betalingsmodtagere have en kortindløsningsaftale med Nets, der p.t. er den eneste indløser af Dankort-transaktioner. Kortindløseren opkræver altså en betaling fra forretningerne for brug af deres kort, og det er forbudt for forretningerne at overvælte dette gebyr på forbrugerne. Det vil sige at forretningen ikke må tage betaling for brug af kortet fra sine kunder. Når indløser, i dette tilfælde Nets, har modtaget deres betaling, sender de en del af betalingen videre til kortudstederne, som oftest er pengeinstitutterne. Siden den 1. januar 2010 er den samlede sum fra forretninger og pengeinstitutter, som indløser, dvs. Nets, må opkræve for indløsning af transaktioner foretaget i fysisk handel, blevet fastsat på baggrund af de faktiske omkostninger ved driften af Dankort-systemet i den fysiske handel.

I forbindelse med gennemførelsen af det andet betalingstjenestedirektiv blev der foretaget enkelte justeringer i reguleringen af Dankort. Der blev eksempelvis i lov om betalinger ændret en række bestemmelser vedrørende abonnementsordningen med henblik på at sikre større

teknologineutralitet. Samtidig blev reglerne justeret, så erhvervsministeren i dag har bemyndigelse til at fastsætte hvilke typer af betalingsinstrumenter, der er omfattet af reguleringen.¹⁰ Denne bemyndigelse er anvendt til at udstede bekendtgørelsen om prismodeller for visse typer af betalingsinstrumenter¹¹ (abonnementsbekendtgørelsen) i henhold til § 123, stk. 4 og stk. 5, i lov om betalinger, hvor det er angivet hvilke betalingsinstrumenter, der er omfattet af bestemmelsen og de nærmere kriterier.

Det følger af bekendtgørelsens § 8, at Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen hvert andet år skal foretage en undersøgelse af omkostningerne ved driften af Dankort-systemet i fysisk handel. Undersøgelsen danner grundlaget for fastsættelsen af den samlede maksimale sum af betalinger pr. år, som kortindløserne må opkræve fra betalingsmodtagere (dvs. fra forretningerne) for indløsning af Dankort i fysisk handel de kommende to år.

Bekendtgørelsen fastsætter hvilke typer af omkostninger, der skal indgå i opgørelsen af omkostningerne ved driften af Dankort-systemet. I opgørelsen indgår alene omkostninger, der er forbundet med driften af betalingssystemet i den fysiske handel.¹²

Et betalingssystem er i lov om betalinger, jf. § 7 nr. 13, defineret som: *"Et system til overførsel af midler med formelle og standardiserede rutiner og fælles regler for behandling, clearing eller afvikling af betalingstransaktioner"*.

De samlede omkostninger ved driften omfatter både pengeinstitutternes omkostninger ved at udstede og administrere Dankort, samt Nets' omkostninger ved at indløse transaktioner med Dankort for betalingsmodtagere i fysisk handel.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen fører med afsæt i afgørelsen om omkostningsundersøgelsen løbende tilsyn med, at de af kortindløserne fastsatte abonnements- og procentsatser er i overensstemmelse med styrelsens afgørelse.¹³ Samtidig understøtter omkostningsundersøgelsen, at den beregnede maksimale sum af betalinger med en vis forsinkelse følger udviklingen i de faktiske omkostninger.

3.3 Undersøgelse af omkostninger ved drift af Dankort-systemet i fysisk handel i 2022

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen gennemførte i 2023 en undersøgelse af omkostningerne i 2022 ved driften af Dankort-systemet i den fysiske handel. Styrelsen traf afgørelse om, at de relevante omkostninger til driften udgjorde 315,2 mio. kr. i 2022, hvilket svarer til et fald på 123,1 mio. kr. eller 27,8 pct. i forhold til 2020, hvor omkostningerne blev opgjort til 436,4 mio. kr.¹⁴

Omkostningsundersøgelsen fastsætter et indtægtsloft for Nets, som herefter beregner priser ud fra virksomhedens forventning til antal Dankort-transaktioner i de kommende to år.

¹⁰ Det følger af betalingslovens § 123, stk. 4, at "Erhvervsministeren kan fastsætte nærmere regler om, at udbyderen for visse typer af betalingsinstrumenter alene kan pålægge betalingsmodtageren at betale et årligt abonnement til dækning af udbyderens omkostninger til driften af betalingssystemet."

¹¹ Bekendtgørelse nr. 2163 af 18. december 2020 om prismodeller for visse typer af betalingsinstrumenter

¹² Jf. prismodelbekendtgørelsens § 8 og 9, smh. § 1, stk. 2

¹³ Jf. prismodelbekendtgørelsens § 14

¹⁴ Se også Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse af 26. januar 2024

Den samlede maksimale betaling, som Nets derfor må tage for indløsning af Dankort-transaktioner i fysisk handel, blev fastsat til 315,2 mio. kr. for 2024 og 2025, jf. abonnementsbekendtgørelsens § 9.

De lavere omkostninger ved driften af Dankort-systemet trækker isoleret set i retning af, at prisen på indløsning af Dankort skulle falde. Nets har efter omkostningsundersøgelsen imidlertid hævet prisen for indløsning af Dankort med 8,9 pct. Priserne trådte i kraft den 1. april 2024.¹⁵ Denne stigning kan være forårsaget af, at Nets tidligere har opkrævet for lidt i forhold til det fastsatte indtægtsloft, og/eller det kan skyldes en forventning om færre Dankort-transaktioner i de kommende år. Ifølge bekendtgørelsen har Nets mulighed for at kompensere for tidligere underopkrævninger ved at hæve priserne. Desuden vil en forventning om færre transaktioner isoleret set lede til en højere pris pr. transaktion for at nå indtægtsloftet.

Den gennemsnitlige maksimale omkostning ved driften af Dankort-systemet udgjorde ifølge styrelsens beregninger 0,38 kr. pr. transaktion i fysisk handel i 2022. Det er et betydeligt fald i forhold til 2020, hvor omkostningen pr. transaktion udgjorde 0,45 kr., jf. tabel 3.1. Det tilskrives, at enhedsomkostningerne pr. transaktion og kort er faldet, mens det forhold at der har været færre Dankort-transaktioner i fysisk handel har trukket i modsat retning.

Konkret blev omkostningsundersøgelsen gennemført ved, at styrelsen indhentede oplysninger om omkostninger knyttet til drift af Dankort-systemet i 2022 fra Nets og fem pengeinstitutter. De indrapporterede hver især direkte til styrelsen. Metoden følger den fremgangsmåde, der blev fastlagt i 2015.¹⁶ Styrelsen tilføjede dog i 2023 muligheden for at inkludere driftsomkostninger til mobile betalingsløsninger, hvor Dankort anvendes, fx Apple Pay og MobilePay

Tabel 3.1 Omkostninger ved driften af Dankort-systemet for fysisk handel

	2018	2020	2022
Samlede omkostninger ved driften af Dankort-systemet (mio. kr.)	470	436	315
Antal transaktioner i fysisk handel (mio. stk.)	1084	974	835
Gennemsnitlige omkostninger pr. transaktion	0,43	0,45	0,38

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens beregninger baseret på oplysninger fra pengeinstitutter og Nets.

Kortholdere i de fem udvalgte pengeinstitutter foretog i 2022 samlet ca. 60 pct. af alle Dankort-transaktioner i fysisk handel. Omkostningerne fra de fem institutter, blev sammen med viden

¹⁵ Se Nets' prisliste for fysisk handel: https://assets.ctfassets.net/gxv815mh8y8i/p79jqG2G8gexY4ZqNrr0b/10889c6964cb34bf5bc9407ac6bfb95e/Prisliste_fysisk_handel_Dankort_20240401.pdf

¹⁶ Beskrivelse af den anvendte, og dengang reviderede, metode er beskrevet i afsnit 8.5 i Betalingsrapporten fra 2016. Se følgende link: <https://www.kfst.dk/media/48953/20160427-betalingskortmarkedet-2016.pdf>

om antal transaktioner, brugt til at opgøre de samlede omkostninger for alle udstedere af Dankort.

Efter indhentning af oplysninger fra pengeinstitutterne er der gennemført en omfattende analyse og validering af de indberettede oplysninger, herunder undersøgelse af de bagvedliggende beregninger, samt årsager til eventuelle ændringer i forhold til tilsvarende omkostninger i 2020.

Pengeinstitutterne har, som udstedere af Dankort, en række omkostninger til bl.a. produktion, transaktionsbehandling samt service og administration. Pengeinstitutternes produktionsomkostninger vedrører primært oprettelse af kortstamdata i institutternes systemer samt produktion og fremsendelse af Dankort til kortholdere (kunderne). Omkostninger til transaktionsbehandling er hovedsageligt knyttet til bogføring af Dankort-transaktioner og produktion af elektroniske kontoudtog. Endelig har institutterne omkostninger til servicering af Dankort-forespørgsler, dvs. henvendelser fra kortholdere, herunder håndtering af kortspærringer og lignende forespørgsler i relation til Dankort.

Tilsvarende har styrelsen foretaget en analyse af Nets' indberettede oplysninger og udviklingen i omkostningerne med henblik på at sikre, at omkostningerne er retvisende og en eventuel omkostningsændring er tilstrækkeligt begrundet.

Hvad angår Nets' omkostninger, består disse primært af it-omkostninger til drift af Dankort-systemet, herunder omkostninger til netværk og driftspersonale. Derudover har Nets bl.a. omkostninger til løbende vedligeholdelse og systemforvaltning af Dankort-systemet og Dankort-infrastrukturen på Nets' kortplatform.

Særlige problemstillinger i omkostningsundersøgelsen 2023

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i omkostningsundersøgelsen 2023 vurderet, at den teknologiske udvikling og stigende brug af mobile betalingsløsninger, som fx Apple Pay, indebærer, at mobile betalingsløsninger i dag er blevet en del af infrastrukturen i betalingssystemet sammen med de fysiske kort i den fysiske handel. Derfor indregnes driftsomkostninger til mobile betalingsløsninger i omkostningsundersøgelser fra og med 2022. Modsat har styrelsen vurderet, at markedsføringsomkostninger ikke kan anses som en del af omkostningerne til driften af infrastrukturen bag Dankort-systemet. Derfor er omkostninger til markedsføring ikke medregnet i omkostningsberegningen.

3.4 Dankort-indløsningsgebyr i onlinehandlen

Kortindløserne har siden april 1999 haft mulighed for at opkræve indløsningsgebyrer fra betalingsmodtagere i den ikke-fysiske handel, fx online handel og selvbetjente automater. Nets' indløsningsgebyr for transaktioner via en af disse øvrige salgskanaler er ikke omfattet af ovenstående regulering. Gebyrerne skal imidlertid være i overensstemmelse med betalingslovens § 122, stk. 1, hvorefter gebyrer ikke må være urimeligt høje.¹⁷ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen traf i 2012 og 2013 afgørelser vedrørende Nets' indløsningsgebyr for Dankort på internettet, jf. nærmere herom i Bilag 2.

I den første afgørelse vurderede styrelsen, at Nets' indløsningsgebyr for Dankort var for høje og derved en overtrædelse af betalingstjenestelovens § 79 (nugældende § 122, stk. 1 i lov om

¹⁷ Ved urimeligt høje gebyrer forstås gebyrer, som er højere, end hvad der ville have været tilfældet under virksom konkurrence, jf. § 122 i lov om betalinger.

betalinger). Styrelsen påbød Nets at nedsætte indløsningsgebyret for Dankort. På baggrund af denne afgørelse nedsatte Nets sine gebyrer for indløsning af Dankort-transaktioner i online handlen. I den anden afgørelse vurderede styrelsen, at indløsningsgebyret fortsat var for højt, hvorfor Nets igen blev påbudt at nedsætte indløsningsgebyret til et af styrelsen fastlagt niveau. Påbuddet var gældende frem til den 31. december 2014. Afgørelsen blev den 17. februar 2021, opretholdt i Østre Landsret, jf. også kapitel 4.

I forbindelse med styrelsens anden afgørelse nedsatte Nets indløsningsgebyret, for Dankort i online handel, til de satser som er angivet i tabel 3.2.¹⁸ Disse gebyrer gjaldt frem til den 31. januar 2018. Herefter har Nets ændret priserne fire gange. Senest den 1. juli 2023, hvorefter gebyret nu udgør 0,32 pct. af transaktionsbeløbet.

Tabel 3.2 Priser for indløsning af Dankort i online handel

	Gældende til				
	Før 31. januar 2018	31. januar 2018	31. december 2021	1. januar 2022	31. juni 2023
Oprettelse	250 kr.	250 kr.	250 kr.	0 kr.	0 kr.
Ved egen betalingsserver	1.250 kr.	1.250 kr.	1.250 kr.	0 kr.	0 kr.
Årsabonnement	1.000 kr.	1.000 kr.	1.100 kr.	0 kr.	0 kr.
Transaktionsbeløb 0,00-50,00 kr.	0,70 kr. pr. transaktion 0,70 kr. pr. transaktion				
Transaktionsbeløb 50,01-100,00 kr.	1,10 kr. pr. transaktion	1,10 kr. pr. transaktion	0,54 kr. pr. transaktion + 0,19 pct. af transaktionsbeløb, maks. 2,50 kr.	0,32 pct. af transaktionsbeløb	0,32 pct. af transaktionsbeløb
Transaktionsbeløb over 100,01 kr.	1,45 kr. pr. transaktion + 0,10 pct. af købsbeløb	1,39 kr. pr. transaktion			
Opdatering af gemte kort med Dankort automatisk kortopdatering			-	-	2,68 kr. pr. opdateret kort

Note: Priserne er ikke momsbelagte

Kilde: Nets, www.Dankort.dk/dk/priser

¹⁸ For en nærmere gengivelse af gebyrsatserne før 2018 henvises til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse vedr. FDIH's klage over Dankort gebyrer på internettet. Se følgende link: <https://kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/afgoerelser/20121130-fdihs-klage-dankortgebyrer/>

Kapitel 4

Tilsynsaktiviteter

4.1 Indledning

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er bemyndiget til at føre tilsyn med en række bestemmelser i betalingsloven, tilhørende bekendtgørelser og en række EU-forordninger, jf. Bilag 2. Det er Konkurrencerådet, der har det overordnede ansvar for styrelsens tilsyn med betalingsloven, hvorfor de træffer afgørelse i principielle sager og sager af større betydning. Styrelsen udarbejder ligeledes løbende analyser, artikler og vejledninger inden for området. Derudover deltager styrelsen i det internationale samarbejde på betalingsområdet gennem Europa-Kommissionen.

De væsentligste af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens tilsynsaktiviteter er opsummeret i Boks 4.1. Derudover er styrelsens undersøgelse af omkostninger ved driften af Dankort, som led i tilsynet med abonnementsbekendtgørelsen, særskilt behandlet i afsnit 3.3. ovenfor.

Boks 4.1

Væsentligste tilsynsaktiviteter fra 2022 til 2024

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har bl.a.

- » Truffet en afgørelse om betalingsinstitutters adgang til betalingskontotjenester
- » Offentliggjort en vejledning vedr. artikel 8 i interbankgebyrforordningen
- » Udstedt påbud til ti virksomheder om at ophøre med at opkræve gebyrer i strid med betalingslovens § 121, stk. 3
- » Politianmeldt tre virksomheder for overtrædelser af betalingsloven og interbankgebyrforordningen, hvilket bl.a. resulterede i udstedelsen af en bøde til Arbejdernes Landsbank
- » Offentliggjort en vejledning rettet mod forretninger, der tager imod kortbetalinger
- » Deltaget i internationalt samarbejde
- » Fulgt Mastercard og pengeinstitutternes forhandlinger om Betalingservice – herunder honorering
- » Afsluttet en retssag vedrørende Nets' urimelige høje gebyrer
- » Arbejdet med retssager om valutatillæg, som fortsat er verserende

4.2 Påbud og indskærpelser til pengeinstitutter vedrørende betalingsinstitutters adgang til betalingskontotjenester

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen fører tilsyn med betalingslovens regler om adgang til betalingskontotjenester hos pengeinstitutter, jf. nærmere herom i Bilag 2. Det følger af betalingslovens § 63, stk. 1, at betalingsinstitutter som udgangspunkt har krav på adgang til betalingskontotjenester hos pengeinstitutter på objektive, ikke-diskriminerende og proportionale vilkår. Efter betalingslovens § 63, stk. 2, er pengeinstitutterne forpligtet til at underrette Konkurrence-

og Forbrugerstyrelsen, når de giver et betalingsinstitut afslag på adgang eller opsiger adgangen til en betalingskontotjeneste.

Betalingslovens § 63 implementerer det andet betalingsdirektivs artikel 36 (PSD2), hvor formålet med bestemmelsen netop er at sikre betalingstjenesteudbydere adgang til betalingskontotjenester og dermed styrke konkurrencen.

Konkurrencerådet har siden sidste rapport truffet én afgørelse om, at Sydbank ikke efterkommer rådets påbud af 23. juni 2021. Rådet har samtidig afgjort, at Sydbanks afslag til [en agent for et betalingsinstitut] af henholdsvis den 28. januar 2022 og den 21. februar 2022 ikke er i overensstemmelse med betalingslovens § 63.

Konkurrencerådet har endvidere afgjort, at Arbejdernes Landsbank ulovligt har opsagt betalingsinstituttet Clearhaus som kunde, og at dele af bankens vilkår er i strid med betalingsloven. Arbejdernes Landsbank har således overtrådt betalingslovens § 63, stk. 1, ved den 3. november 2021 at opsiges Clearhaus' kundeforhold med pengeinstituttet og således afslå Clearhaus' adgang til pengeinstituttet betalingskontotjenester. Konkurrencerådet besluttede at anmelde overtrædelserne til NSK med henblik på bødestraf. Dette resulterede i en bøde til Arbejdernes Landsbank på 2 mio. kr.

Sydbank A/S

Konkurrencerådet påbød den 23. juni 2021 Sydbank A/S at sikre, at betalingsinstitutter og disses agenter, herunder [en agent for et betalingsinstitut], får adgang til Sydbanks betalingskontotjenester på objektive, ikke-diskriminerende og proportionale vilkår, således at betalingsinstituttet kan udbyde betalingstjenester uhindret og effektivt, jf. betalingslovens § 63, stk. 1.¹⁹

Sydbank gav imidlertid ikke [en agent for et betalingsinstitut] adgang til pengeinstituttet betalingskontotjenester på objektive, ikke-diskriminerende og proportionale vilkår.

Konkurrencerådet traf derfor den 28. juni 2023 afgørelse om, at Sydbank ikke efterkommer rådets påbud af 23. juni 2021.²⁰ Rådet har samtidig afgjort, at Sydbanks afslag til [en agent for et betalingsinstitut] af henholdsvis den 28. januar 2022 og den 21. februar 2022 ikke er i overensstemmelse med betalingslovens § 63.

Rådet har dermed anmeldt overtrædelserne til National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) med henblik på bødestraf. Det er anden gang, at Konkurrencerådet politianmelder en bank for overtrædelse af betalingslovens § 63.

Sydbank ankede Konkurrencerådets afgørelse til konkurrenceankenævnet, hvorefter konkurrenceankenævnet i sin kendelse af 22. marts 2024 stadfæstede, at Sydbank ikke har efterlevet Konkurrencerådets påbud fra 2021.²¹

¹⁹ Se sidste betalingsrapport fra 2022, der nærmere beskriver indholdet af konkurrencerådets afgørelse den 23. juni 2021.

²⁰ Konkurrencerådets afgørelse af 28. juni 2023, *Sydbank efterlever ikke Konkurrencerådets påbud af 23. juni 2021*, 22/02182. Afgørelsen kan findes på styrelsens hjemmeside: <https://www.kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/afgoerelser/2023/20230628-sydbank-efterlever-ikke-konkurrenceraadets-paabud-af-23-juni-2021/>

²¹ Konkurrenceankenævnet: Sydbank har ikke efterlevet Konkurrencerådets påbud: <https://www.kfst.dk/pressemeddelelser/kfst/2024/20240326-konkurrenceankenævnet-sydbank-har-ikke-efterlevet-konkurrenceraadets-paabud/>

4.3 Påbud til virksomheder for at overtræde "frit valg"-reglerne i interbankgebyrforordningens artikel 8, stk. 6

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen fører løbende tilsyn med interbankgebyrforordningens bestemmelser og har navnlig truffet afgørelse i sager om artikel 8, stk. 6, der vedrører "frit valg" i betalingsøjeblikket. Interbankgebyrforordningens artikel 8, stk. 6 finder anvendelse på de såkaldte co-bagede betalingskort, fx Visa/Dankort, og forpligter visse udbydere og betalingsmodtagere til at lade en kortholder (betaler) vælge, om denne vil betale med enten Visa- eller Dankort- delen af kortet, jf. nærmere herom i Bilag 2.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har ikke siden sidste betalingsrapport i 2022 truffet en afgørelse vedrørende interbankgebyrforordningens artikel 8, stk. 6.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har offentliggjort en vejledning vedr. interbankgebyrforordningens artikel 8 til Visa, Nets og de danske pengeinstitutter som følge af Nets og Visas nye vilkår for co-bagede betalingskort.²² Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har modtaget henvendelser fra aktører, som udtrykker bekymring om, at Visas nye vilkår ikke overholder reglerne i interbankgebyrforordningen. Styrelsen vejledning omhandler derfor reglerne om "frit valg af betalingsvaremærke".

4.4 Påbud til pengeinstitutter vedrørende urimeligt høje avancer for valutatillæg

I starten af 2022 traf Konkurrencerådet afgørelser om at Nordeas og Danske Banks valutatillæg var urimeligt høje for betalinger med Visa/Dankort i udenlandsk valuta. Sagerne verserer aktuelt ved Østre Landsret, jf. afsnit 4.9, og er også omtalt i betalingsrapporten fra 2022. Det kan herudover nævnes, at Danske Bank umiddelbart efter Konkurrencerådets påbud fjernede sit valutatillæg, mens Nordea sænkede sine valutatillæg til niveauerne før prisforhøjelserne i 2017. Styrelsen indledte derfor en undersøgelse af, om Nordea levede op til Konkurrencerådets påbud. Nordea har efterfølgende nedsat sit valutatillæg inden for EU til 0,5 procent, mens det før påbuddet var 1,5 procent. På baggrund af dette valgte Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen derfor at stoppe sin undersøgelse og afventer aktuelt udfaldet af sagen ved Østre Landsret.

Konkurrence og forbrugerstyrelsen har desuden aktivt fulgt op om dette ved at informere branchen om sagen, herunder opfordret dem til at sikre, at der ikke fastsættes urimeligt høje valutatillæg.²³

4.5 Virksomheders opkrævning af betalingskortgebyrer

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har modtaget 56 henvendelser vedrørende opkrævning af gebyrer for anvendelsen af betalingskort i 2022 og 2023. Styrelsen har i 10 af disse sager udstedt påbud til virksomheden om at ophøre med at opkræve gebyrer i strid med betalingslovens § 121, stk. 3. I 21 af disse sager er sagen blevet afsluttet med generel vejledning om reglerne i betalingsloven, mens 13 sager er blevet lukket grundet ressourcemæssige hensyn. Styrelsen kan således træffe afgørelse om at indstille sagsbehandlingen af sager efter betalingslovens §

²² Pressemeddelelse herom kan findes på styrelsens hjemmeside: <https://kfst.dk/pressemeddelelser/kfst/2024/20240206-konkurrence-og-forbrugerstyrelsen-vil-vejlede-om-reglerne-om-frit-valg-af-betalingsvaremærke/>

²³ Se pressemeddelelsen på styrelsens hjemmeside: <https://www.kfst.dk/pressemeddelelser/kfst/2023/20231026-nordea-saenker-sine-valutatillaeg/>

145 b grundet ressourcemæssige hensyn.²⁴ Derudover er 3 af sagerne lukket som følge af utilstrækkelig dokumentation, mens 6 sager slet ikke fandtes at ligge indenfor styrelsens tilsyn.

Af seneste betalingsrapport fremgår det, at antallet af henvendelser i 2020-2021 var 54, hvilket giver en stigning med 2 siden sidste rapport.

Derimod er der næsten sket en halvering af antal udstedte påbud, idet antallet af udstedte påbud er faldet fra 19 til 10. Det er således et fald i påbud på omkring 47 pct. fra perioden 2020/2021 til 2022/2023. Faldet skyldes blandt andet, at størstedelen af henvendelserne er blevet afsluttet med generel vejledning om reglerne i betalingsloven.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har gennem sit tilsynsarbejde konstateret, at i majoriteten af sagerne skyldes den ulovlige opkrævning fejl i forretningernes kortterminaler eller i deres udbyders betalingssystem. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har også i praksis set et eksempel på, at forretningen ikke var opmærksom på at opdatere deres betalingsterminaler. Styrelsen har i disse situationer grebet ind ved at gå i dialog med branchen, herunder ved at vejlede forretningerne til at kontakte deres leverandører af kortterminaler for at sikre, at deres systemer bliver opdateret.

4.6 Politianmeldelse af virksomheder for overtrædelser af betalingsloven og interbankgebyrforordningen

I henhold til betalingslovens § 152, stk. 2 og 3, er der hjemmel til at straffe overtrædelser med bøde af en række bestemmelser, som Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen fører tilsyn med. Styrelsen har anmeldt to virksomheder til politiet for sådanne overtrædelser med henblik på, at de bliver pålagt bødestraf.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har anmeldt Sydbank A/S for at overtræde betalingslovens § 63, stk. 1, samt at Sydbank ikke har efterkommet Konkurrencerådets påbud af 23. juni 2021. I denne sag består overtrædelser af, at Sydbank i to tilfælde har afvist at give Tavex A/S adgang til pengeinstituttets betalingskontotjenester på objektive, ikke-diskriminerende og proportionale vilkår. Sydbank afslog at give Tavex adgang henholdsvis den 28. januar 2022 og den 21. februar 2022. Overtrædelser af denne bestemmelse straffes med bøde, jf. betalingslovens § 152, stk. 2. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen besluttede derfor at anmelde Sydbank til National Enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) med henblik på strafforfølgelse.²⁵

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har endvidere anmeldt Lagkagehuset A/S, idet virksomheden har overtrådt styrelsens påbud af 19. februar 2020. Styrelsen påbød virksomheden at ophøre med at opkræve gebyrer af sine kunders betaling med betalingskort i strid med betalingslovens § 121, stk. 3. Lagkagehuset opkrævede efterfølgende ulovlige gebyrer i strid med

²⁴ Styrelsen tillægges med bestemmelsen en adgang til at prioritere sagerne, således at styrelsen får beføjelser til at behandle en sag af egen drift og til at afvise at behandle en klage. Styrelsen kan desuden beslutte, at styrelsen ikke vil træffe afgørelse i en sag, f.eks. hvor styrelsen modtager en klage, og det viser sig, at styrelsen først vil kunne træffe afgørelse efter at have iværksat betydelige og ressourcerelevante undersøgelser, der ikke vil stå mål med afgørelsens forventede resultat eller betydning.

²⁵ Konkurrencerådets afgørelse af 28. juni 2023, *Sydbank efterlever ikke Konkurrencerådets påbud af 23. juni 2021*, 22/02182. Afgørelsen kan findes på styrelsens hjemmeside: <https://www.kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/afgoerelser/2023/20230628-sydbank-efterlever-ikke-konkurrenceraadets-paabud-af-23-juni-2021/>

styrelsens påbud. Som følge heraf besluttede Konkurrencerådet, at virksomheden skulle anmeldes til politiet med henblik på strafferetlig forfølgelse.²⁶

4.7 Analyser, undersøgelser og vejledninger

Vejledning til forretninger, der tager imod kortbetalinger

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har udarbejdet en vejledning rettet mod forretninger, der tager imod kortbetalinger. Vejledningen blev offentliggjort oktober 2022, og er en opdatering af styrelsens hidtidige vejledning fra 2017. Opdateringen skal blandt andet ses i lyset af de nye regler, som trådte i kraft januar 2018. I reglerne om forretningers opkrævning af gebyrer blev der som noget nyt indført et generelt forbud mod at opkræve gebyrer for kunders brug af de mest almindelige betalingskort i forretninger. Reglerne følger af det andet europæiske betalingstjenestedirektiv (PSD2), og finder derfor anvendelse i hele EU, Norge, Island og Lichtenstein. Vejledningen kan læses her²⁷

Undersøgelse af betalingsmarked

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har gennemført en undersøgelse af betalingsmarkedet i 2023 og 2024. En del af undersøgelsen fokuserede på betalingskort og gebyrer mellem markedsaktører inden for betalingskortsystemer.

Aktive betalingsmodtagere kan spare penge

Kortindløserne sikrer, at betalingsmodtagere, fx forretninger, får indløst korttransaktioner og dermed, at betalingen for de produkter, de sælger, når frem til deres respektive bankkonti. Betalingsmodtagere betaler kortindløsningsgebyrer for dette.

Der er flere indløserne af internationale betalingskort i Danmark. Undersøgelsen viser, at der kan være relativt store besparelser for betalingsmodtagerne ved køb af kortindløsning hos nogle udbydere frem for andre, når man kigger på kortindløsningsgebyret isoleret set.²⁸ En betalingsmodtager kan spare godt 40 pct. på kortindløsningsgebyret ved at vælge den billigste kortindløser frem for den dyreste. Betalingsmodtagere kan således opnå lavere kortindløsningsgebyrer på transaktioner foretaget med internationale kort, fx VISA og Mastercard, ved at afsøge markedet for kortindløsning og indhente tilbud fra flere kortindløserne.

Der er derimod én indløser af Dankort i dag. Undersøgelsen viser, at indløsningsgebyret er lavere for Dankort end for de internationale debetkort, Visa og Mastercard, for gennemsnitlige transaktioner foretaget i fysisk handel og e-handel. Dankort er underlagt omkostningsregulering i fysisk handel. Undersøgelsens resultater er baseret på en stikprøve. Styrelsen har indhentet oplysninger fra kortindløserne, der samlede stod for 60-85 pct. værdien af indenlandske transaktioner foretaget internationale kort.

²⁶ Konkurrencerådets afgørelse af 20. januar 2023, *Påbud om ophør af gebyropkrævning - Lagkagehuset A/S*, 22/03662. Afgørelsen kan findes på styrelsens hjemmeside <https://kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/afgoerelser/2023/20230120-lagkagehuset-as-paabud-om-ophoer-af-gebyropkraevning/>

²⁷ Se følgende link: <https://www.kfst.dk/betalingsmarkedet/vejledninger/>

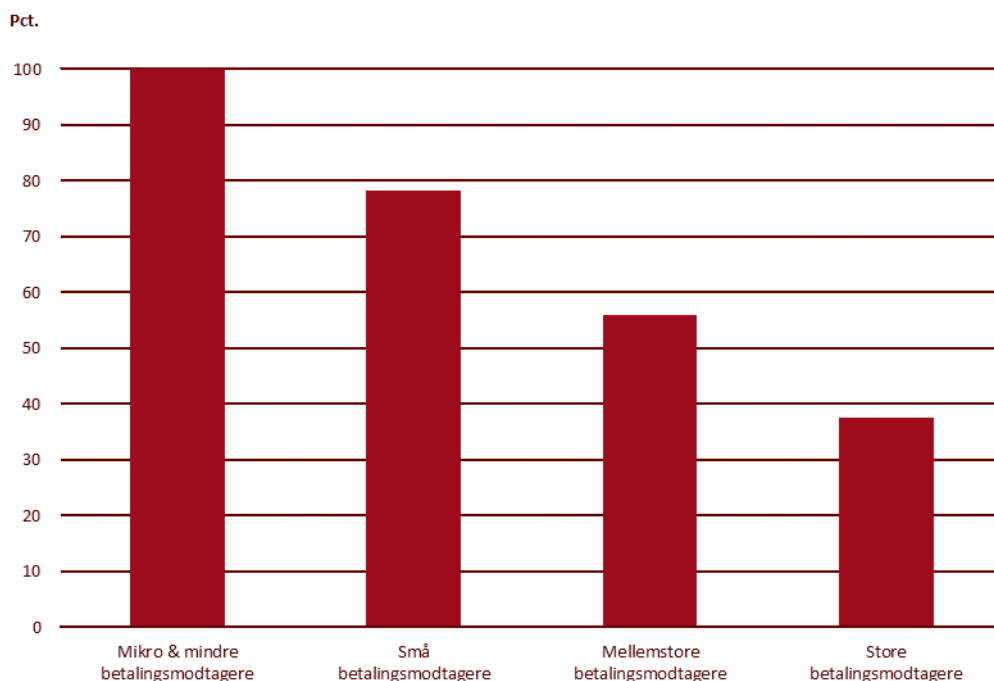
²⁸ I præsentationen af de efterfølgende resultater tages det afsæt i beregnede gennemsnitlige indløsningsgebyrer for en indenlandsk transaktion foretaget med et dansk-udstedt VISA eller Mastercard debetkort udstedt til privatkunder, uden hensyntagen til salgskanal, dvs. om transaktionen er initieret i en fysisk forretning, i e-handlen mv. eller i et selvbetjeningsmiljø

Betalingsmodtagere har mulighed for at indgå aftale om kortindløsning med flere indløser, og er således ikke bundet af at vælge den samme kortindløser til indløsning af transaktioner med fx Dankort, VISA og Mastercard.

Undersøgelsen afdækker yderligere, at der er relativt stor forskel i indløsningsgebyrer, som betalingsmodtagere betaler hos den samme indløser. De mindste betalingsmodtagere betaler langt mere end de største i indløsningsgebyr, jf. figur 4.1.

Disse prisforskelle synes umiddelbart ikke at kunne forklares med forskelle på de produkter, som de små og store betalingsmodtagere køber, idet den basale tjeneste, kortindløsning, er den samme.

Figur 4.1 De allermindste betalingsmodtagere betaler gennemsnitligt mest for indløsning af indenlandske transaktioner med internationale kort

Note: Betalingsmodtagere er rubriceret efter kortomsætning med internationale kort:

	Årlig kortomsætning
Mikro & mindre betalingsmodtagere:	mindre end 5 mio. kr.
Små betalingsmodtagere:	mellem 5-50 mio. kr.
Mellemstore betalingsmodtagere:	mellem 50-100 mio. kr.
Store betalingsmodtagere:	større end 100 mio. kr.

Af hensyn til fortrolighed har styrelsen beregnet et simpelt gennemsnit på tværs af kortindløser for hver grupperinger af betalingsmodtagere og yderligere normeret, så det beregnede simple gennemsnit af indløsningsgebyret *Mikro & mindre* betalingsmodtagere er sat til 1 eller 100 pct.

Anm: Oplysninger er baseret på en stikprøve, hvor styrelsen har indhentet oplysninger fra en række kortindløser i Danmark. Deres samlede sandel (målt i værdi) i udgjorde mellem 60 - 85 pct.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Større gennemsigtighed i aftaler om kortindløsning og gebyrer

Betalingsmodtagere indgår typisk i aftaler med kortindløser, der er baseret på såkaldte grupperede indløsningsgebyrer²⁹, mens en mindre andel af aftalerne er baseret på individuelt, udspecificerede indløsningsgebyrer³⁰.

Fordelen ved en aftale baserede på individuelle, udspecificerede indløsningsgebyr er, at en sådan aftale tilbyder fuld gennemsigtighed i indløsningsgebyrets tre bestanddele, som er betaling til hhv. indløser, kortudsteder og kortselskab. En del af det samlede indløsningsgebyr, interbankgebyret, tilfalder kortudsteder, fx et pengeinstitut, en anden del, scheme-gebyret, tilfalder kortselskabet, typisk, Visa eller Mastercard,³¹ og den sidste del, indløser-gebyret beholder kortindløser, fx Nets, Worldline, Elavon, Adyen, Swedbank, Clearhaus eller Stripe til sig selv.

Langt de fleste forretninger, både de største og mindste betalingsmodtagere, har indløsningsaftaler, der er ugenomsigtige, da de baseres på grupperede indløsningsgebyrer. Dette er til trods for, at interbankgebyrforordningen har til hensigt at øge gennemsigtigheden omkring indløsningsgebyrer, jf. figur 4.2.³²

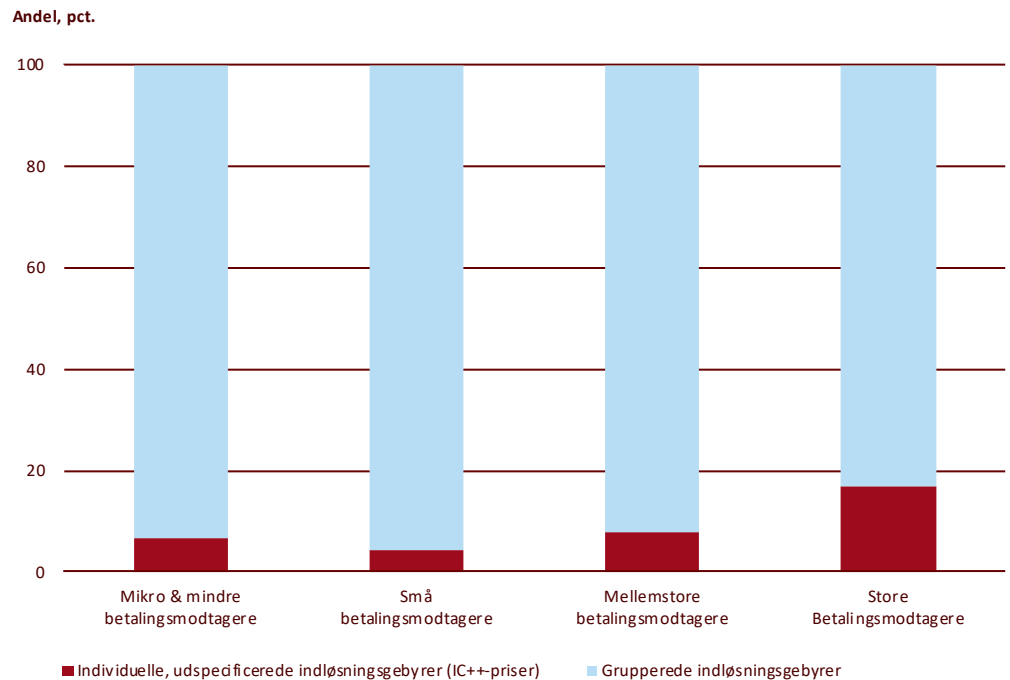
²⁹ Grupperede indløsningsgebyrer kaldes også "*blended Merchant Service Charges*". Det koster i udgangspunkt ikke det samme for en betalingsmodtager at få sin betaling (få indløst en korttransaktion), når kunderne betaler med kort. Prisen (indløsningsgebyret) afhænger af flere dimensioner, fx hvilket kortmærke kunden betaler med og om betalingskortet er et debet- eller kreditkort. Betalingsmodtager kan i en kortindløsningsaftale, der er baseret på grupperede indløsningsgebyrer med kortindløser aftale at gruppere nogle af disse dimensioner. Derved betaler betalingsmodtageren kortindløseren det samme for at få indløst alle korttransaktioner, der falder inden for den afgrænsede gruppe, fx transaktioner med VISA debet eller Mastercard debet udstedt til forbrugere uden skelen til salgskanal eller kortudsteder land.

³⁰ Individuelle, udspecificerede indløsningsgebyr kaldes også "*unblended Merchant Service Charges*" eller "*IC++-priser*". Når en aftale om kortindløsning er baseret på individuelle, udspecificerede gebyrer, vil gebyrer, som kortindløser sender videre til kortudsteder (IC, interbankgebyret) og til kortselskabet (+, scheme-gebyret) blive direkte overvæltet, dvs. til "kostpris", på betalingsmodtageren, mens den sidste del (det sidste +, indløser-gebyret) beholder kortindløser til sig selv. Betalingsmodtageren vil opleve, at omkostninger til indløsning i højere grad varierer efter, hvilket kort kunderne benytter end med en kortindløsningsaftale, der er baseret på grupperede priser.

³¹ Nets (Dankort) opkræver p.t. ikke scheme-gebyr fra kortindløserne.

³² Interbankgebyrforordningen foreskriver, at betalingsmodtageren selv aktivt skal bede om det, hvis en aftale om kortindløsning skal baseres på grupperede frem for individuelle, udspecificerede indløsningsgebyrer. Betalingsmodtageren skal faktisk som udgangspunkt tilbydes en aftale, der er baseret på de gennomsigtige gebyrer.

Figur 4.2 **Prismodel i aftaler om kortindløsning af internationale kortmærker slører gennemsigtigheden i indløsningsgebyrer, efter betalingsmodtagers størrelse**

Note: Om rubricering af betalingsmodtagere se note til figur 1.7.

Anm: Oplysninger er baseret på en stikprøve, hvor styrelsen har indhentet oplysninger fra en række kortindløser i Danmark. Deres samlede sandel (målt i værdi) i udgjorde mellem 60 - 85 pct.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen

Store betalingsmodtagere (forretninger) har typisk flere ressourcer end små. De vil således være i bedre stand til at analysere de udspecificerede gebyrer og sammenligne gebyrer på tværs af kortmærker, typer af korttransaktioner mv., end de mindste betalingsmodtagere med færre ressourcer har. Alligevel har mindre end hver femte *store betalingsmodtager* indgået en indløsningsaftale, der tilbyder gennemsigtighed.

Betalingsmodtagere kan bruge gennemsigtighed til at forhandle skarpere priser hos fx kortindløserne.

En aftale der er baseret på individuelle, udspecificerede gebyrer indebærer derudover, at gebyrer til kortudstedere og kortselskaber overvælttes direkte på betalingsmodtageren. Det betyder omvendt også at en eventuel ændring i fx et scheme-gebyr straks har effekt og ikke først, når en eventuelt genforhandlet aftale eller aftale med ny kortindløser træder i kraft.

4.8 Internationalt samarbejde

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen deltager i flere internationale ekspertgrupper inden for betalingsområdet gennem EU-Kommissionen.

I perioden siden seneste betalingsrapport har Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen deltaget i EU-Kommissionens ekspertgruppe omkring interbankgebyrforordningen for at sikre en ensartet fortolkning på tværs af de nationale kompetente myndigheder.

Derudover har styrelsendelt sine erfaringer vedrørende tilsynet med betalingsloven med Finanstilsynet som led i EU-samarbejdet.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen samarbejder desuden løbende med EU-Kommissionen og andre tilsynsmyndigheder i forhold til konkrete tilsynssager.

4.9 Verserende retssager

Konkurrencerådet har truffet tre afgørelser inden for betalingsområdet, der verserer ved domstolene.

Valutatillægssagerne

Danske Bank og Nordea Danmark har overtrådt betalingsloven ved at fastsætte urimeligt høje priser for betalinger med Visa/Dankort i udenlandsk valuta (valutatillæg) i perioden fra 2016 til 2019. Konkurrencerådet har derfor påbudt de to største banker at sænke deres tillæg.

I begge sager var det Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens vurdering, at valutatillægget ikke stod i rimeligt forhold til bankernes omkostninger, der er forbundet med valutaomveksling. Bankerne har derved opkrævet urimelige priser og avancer ved valutaomveksling i strid med betalingslovens § 122, stk. 1. Konkurrencerådet har derfor påbudt bankerne i medfør af betalingslovens § 145, stk. 2, at nedsætte valutatillægget over for kortindehaveren, således at der ved fastsættelse af disse gebyrer ikke anvendes urimelige priser og avancer i henhold til betalingslovens § 122, stk. 1.

Sagerne er nu anket til Østre Landsret.³³

Tellers kontraktvilkår

Konkurrencerådet traf den 29. august 2018 afgørelse om, at kortindløseren Teller (nu Nets) havde misbrugt sin dominerende stilling i perioden 2012-2016.³⁴ I denne periode var Teller datterselskab i Nets-koncernen og samtidig den største indløser af transaktioner med internationale betalingskort i Danmark. Afgørelsen er imidlertid truffet efter konkurrencelovens regler om forbud mod misbrug af dominerende stilling og vedrører således ikke betalingsloven.

Konkurrencerådet fandt, at Tellers kontrakter med nogle af de største kunder indeholdt rabatter og kontraktvilkår, der havde en loyalitetsskabende effekt og derved kunne afskærme markedet for konkurrenter, hvilket udgjorde et misbrug af dominerende stilling. Konkurrencerådet har blandt andet påbudt, at virksomheden skal ophøre med den ulovlige adfærd.

Nets ankede afgørelsen til Konkurrenceankenævnet, der stadfæstede Konkurrencerådets afgørelse i sagen den 18. september 2019. Konkurrencerådet anmeldte sagen til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet, SØIK (nu NSK), med henblik på strafferetlig forfølgelse.

³³ Konkurrencerådets afgørelse af 30. marts 2022, *Nordeas valutatillæg*, 18/11141. Afgørelsen kan findes på styrelsens hjemmeside: <https://www.kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/afgoerelser/2022/20220330-nordea-bank-as-valutatillaeg/> og Konkurrencerådets afgørelse af 30. marts 2022, *Danske Banks valutatillæg*, 18/11141. Afgørelsen kan findes på styrelsens hjemmeside: <https://www.kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/afgoerelser/2022/20220330-danske-bank-valutatillaeg/>

³⁴ Afgørelse af 29. august 2019, *Tellers kontraktbetingelser*. Afgørelsen kan findes på styrelsens hjemmeside: <https://www.kfst.dk/afgoerelser-ruling/konkurrenceomraadet/afgoerelser/2018/20180829-tellers-kontraktbetingelser/>

Nets har efterfølgende indbragt sagen for SØ- og Handelsretten, hvor sagen fortsat verserer. I forbindelse med sagen er der igangsat et økonomisk syn og skøn.

4.10 Afsluttede retssager

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har afsluttet en retssag vedrørende Nets' urimelige høje gebyrer, som var en sag, der røg igennem hele retssystemet.

Nets' Dankortgebyrer i e-handlen

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen traf den 29. november 2012 og 23. maj 2013 afgørelse om Nets' gebyrer for indløsning af Dankort på e-handlen.³⁵ Styrelsen fandt i den første afgørelse, at Nets' Dankortgebyrer i e-handlen ikke stod i rimeligt forhold til Nets' omkostninger og førte til en overnormal indtjening. Gebyrerne var derfor i strid med dagældende betalingstjenestelovs § 79 (bestemmelsen svarer til betalingslovens § 122, stk. 1, der er nærmere beskrevet i afsnit 3.4 og bilag 2.) Herefter påbød styrelsen Nets at nedsætte Dankortgebyrerne ved nethandel til "et rimeligt niveau" senest 31. januar 2013.

Efterfølgende vurderede Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i den anden afgørelse, at Nets ikke havde efterlevet styrelsens påbud. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen påbød derfor Nets at nedsætte gebyrerne til et beløb, som ikke oversteg 1,20 kroner i gennemsnit. Nets nedsatte herefter gebyret i juli 2013.

Nets indbragte imidlertid styrelsens afgørelser til Konkurrenceankenævnet, der opretholdt begge afgørelser i 2013. Nets ankede herefter nævnets kendelserne til domstolene.

Østre Landsret afsagde i den forbindelse dom den 21. februar 2021, hvorved landsretten ligeledes har opretholdt styrelsens afgørelser i sagerne om Nets' urimeligt høje gebyrer for indløsning af Dankort på internettet.

Nets ankede Østre Landsrets dom til Højesteret, som afsagde dom 4. april 2023.³⁶ Højesteret fandt ikke grundlag for at tilsidesætte konkurrencemyndighedernes afgørelser og stadfæstede derfor landsrettens dom. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen to afgørelser om, at Nets' gebyrer var urimeligt høje, og at de skulle nedsættes til 1,20 kroner blev derfor stadfæstet, og sagen blev afsluttet.

³⁵ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens og Konkurrenceankenævnets afgørelser samt Østre Landsrets dom kan findes her: <https://www.kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/domsafgoerelser/20210217-ostre-landsret-nets-gebyrer/>

³⁶ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens pressemeddelelse samt Højesterets dom kan findes her: <https://www.kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/domsafgoerelser/20230404-hoejesteret-nets-gebyrer/>

Kapitel 5

Forbrugerundersøgelse om valg af betalingsløsninger

5.1 Indledning

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i december 2023 gennemført en spørgeskemaundersøgelse³⁷ blandt mere end 2.000 forbrugere, om hvilke betalingsmidler forbrugerne benytter ved køb af varer eller serviceydelser i fysiske forretninger og på nettet. Der er i undersøgelsen et særligt fokus på forbrugerens valg af digitale betalingsløsninger.

Ved digitale betalingsløsninger forstås betalingsløsninger som fx MobilePay, Apple Pay og Google Pay, som bruges via mobiltelefon eller webbrowser på computer, hvis der handles på nettet.

Styrelsen har ligeledes undersøgt forbrugernes brug af de traditionelle fysiske betalingskort, dvs. kort som Dankort, Mastercard og Visa.

Dette kapitel beskriver de centrale resultater fra denne undersøgelse. De væsentligste konklusioner er angivet i boks 5.1.

³⁷ Forbrugerundersøgelsen bestod af 15 spørgsmål. 2.034 respondenter, repræsentativt fordelt i forhold til alder, køn, uddannelse, region og lønindkomst, indgik i undersøgelsen. Undersøgelsen blev gennemført i december 2023 ved brug af Norstats panel.

Boks 5.1 Konklusioner

- » De digitale betalingsløsninger bliver benyttet af mange forbrugere og udgør et reelt alternativ til de traditionelle, fysiske betalingskort – især på nettet.
- » Samlet set er det fysiske betalingskort fortsat den hyppigst anvendte betalingsform blandt forbrugerne. 97 pct. af forbrugerne svarer, at de har brugt det fysiske betalingskort i den fysiske handel i løbet af året og 94 pct. har brugt betalingskortet på nettet.
- » 56 pct. af forbrugerne svarer, at de benyttede en digital løsning til deres seneste køb på nettet og ca. 80 pct. af forbrugerne svarer, at de har brugt en digital løsning på nettet mindst én gang i løbet af året.
- » En fjerdedel af forbrugerne svarer, at de brugte en digital betalingsløsning sidst de handlede i en fysisk forretning og 76 pct. har benyttet en digital betalingsløsning i en fysisk forretning i 2023.
- » De digitale betalingsløsninger er især populære hos de 18-24 årige, hvoraf lidt over halvdelen af de adspurgte forbrugere svarede, at de benyttede de digitale betalingsløsninger ved det seneste køb i den fysiske handel.

- » Der er klare fællestræk i forbrugernes svar om hvorfor de til- og fravælger digitale betalingsløsninger:
 - » Forbrugerne vælger de digitale betalingsløsninger, fordi de opfattes som hurtige og nemme at anvende.
 - » Blandt forbrugerne der ikke benytter de digitale betalingsløsninger er den primære forklaring, at de er vant til at bruge det fysiske betalingskort.

- » Forbrugerne anvender flere betalingsløsninger:
 - » 97 pct. af forbrugerne svarer, at de benytter flere betalingsløsninger.
 - » 38 pct. af disse svarede, at de anvender forskellige betalingsløsninger til forskellige formål. Omkring en tredjedel svarer, at de foretrækker at have en anden løsning i baghånden.

5.2 Forbrugernes brug af forskellige betalingsløsninger

Hvilken betalingsløsning brugte forbrugeren ved seneste køb

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen spurgte ind til, hvilken betalingsløsning forbrugerne havde benyttet ved seneste betaling henholdsvis i fysiske forretninger og på nettet. Baseret på forbrugernes svar er det tydeligt, at forbrugerne oftest betalte med et Visa/Dankort i de fysiske forretninger, mens MobilePay var den mest valgte løsning på nettet.

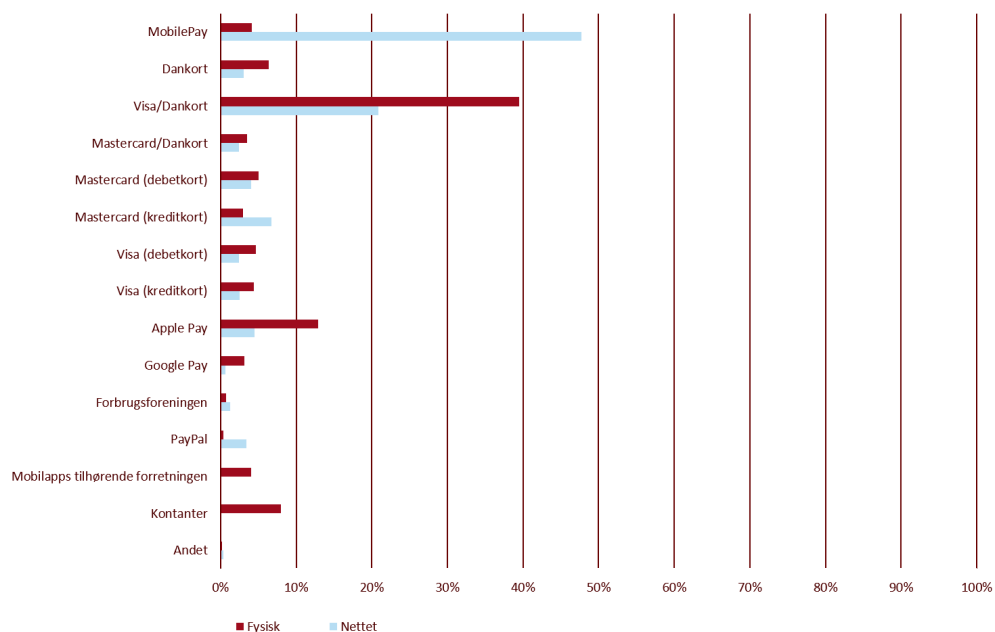
Lidt under 40 pct. af forbrugerne svarede at de havde anvendt et Visa/Dankort sidst de handlede i en fysisk forretning, mens den næst hyppigst benyttede betalingsform i fysiske forretninger var Apple Pay, som lidt over 10 pct. af forbrugerne havde anvendt, jf. Figur 5.1. I Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens tilsvarende undersøgelse i forbindelse med betalingsrapporten 2022, var det de samme to betalingsmetoder, Visa/Dankort og Apple Pay, hvor flest forbrugere angav, at de havde brugt dem ved sidste betaling i en fysisk forretning.³⁸

Lidt under hver anden svarede, at de ved seneste køb betalte med MobilePay på nettet, mens ca. 20 pct. benyttede et Visa/Dankort. I styrelsens tilsvarende undersøgelse fra 2022, er det også de to betalingsmetoder, MobilePay (42 pct.) og Visa/Dankort (27 pct.), som flest forbrugere angav, at de havde brugt sidst de handlede på nettet.³⁹

³⁸ Betalingsrapporten 2022, figur 5.1

³⁹ Betalingsrapporten 2022, figur 5.1

Figur 5.1 Hvilken betalingsløsning brugte forbrugeren ved det seneste køb efter salgskanal

Note: Figuren er baseret på svarene på to spørgsmål:

1) *Tænk tilbage på sidste gang du handlede i en fysisk forretning. Hvilken betalingsløsning brugte du?* (Antal besvarelser: 2034)

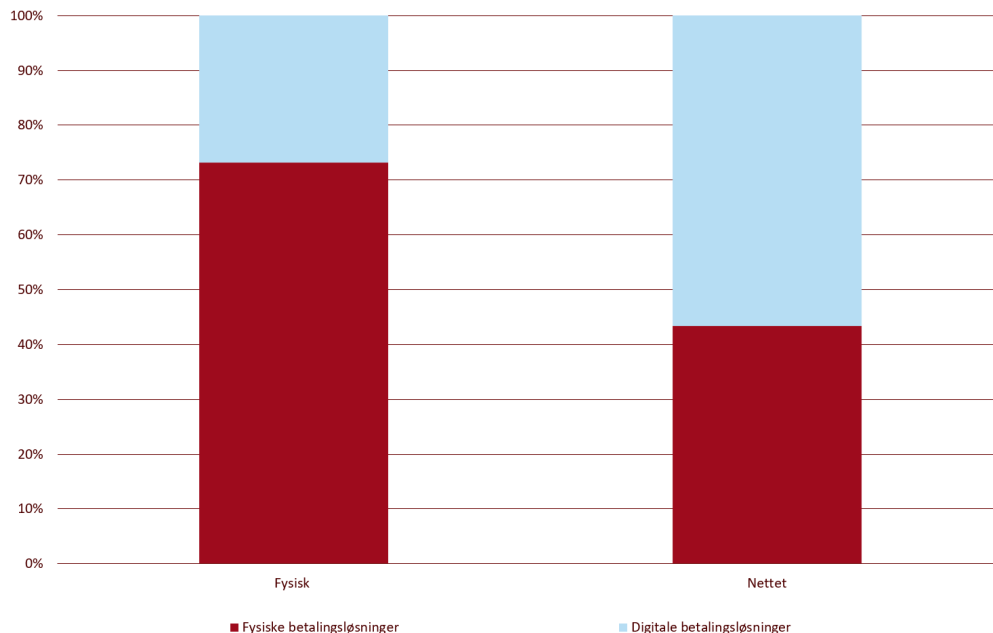
2) *Tænk tilbage på sidste gang du handlede på nettet. Hvilken betalingsløsning brugte du?* (Antal besvarelser: 1921)

Anm.: Styrelsen har spurgt forbrugerne, om de har købt varer eller serviceydelser på nettet i 2023, hvorfor antallet af besvarelser i henholdsvis fysiske forretninger og på nettet ikke er ens. Ca. 6 pct. svarede, at de ikke havde handlet på nettet.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forbrugerundersøgelse, december 2023

Samlet benyttede 73 pct. af forbrugerne et fysisk betalingskort sidste gang de handlede i en fysisk forretning, og 27 pct. benyttede en digitalbetalingsløsning, jf. Figur 5.2. På nettet er billedet lidt anderledes. Her angav 43 pct. af forbrugerne, at de havde benyttet et fysisk betalingskort ved seneste køb, mens de resterende benyttede et digitalt betalingsmiddel.

Figur 5.2 Andel af fysisk betalingskort og digitale betalingsløsninger efter salgskanal ved sidste køb

Note: Figuren er baseret på svarene på to spørgsmål:

- 1) Tænk tilbage på sidste gang du handlede i en fysisk forretning. Hvilken betalingsløsning brugte du? (Antal besvarelser: 2034)
- 2) Tænk tilbage på sidste gang du handlede på nettet. Hvilken betalingsløsning brugte du? (Antal besvarelser: 1921)

Anm.: Styrelsen har grupperet svarene, så "fysiske betalingsløsninger" omfatter svarene: Dankort, Visa/Dankort, Mastercard Dankort, Mastercard (debit- og kreditkort), Visa (debit- og kreditkort) og Forbrugsforeningen. "Digitale betalingsløsninger" omfatter svarene: MobilePay, Apple Pay, Google Pay, PayPal og Mobilapps tilhørende forretningen.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forbrugerundersøgelse, december 2023

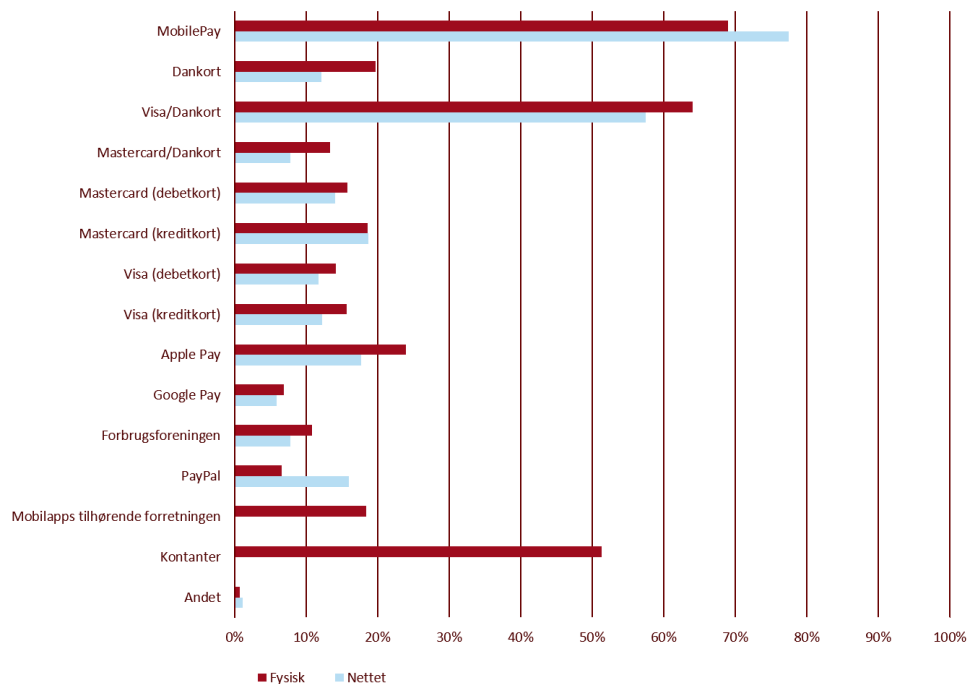
Hvilke betalingsløsninger anvender forbrugeren

MobilePay er den betalingsløsning, som flest af de adspurgte forbrugere svarede, at de havde anvendt i løbet af året, både når forbrugeren handlede i fysiske forretninger (69 pct.) og på nettet (77 pct.). Den næstmest benyttede betalingsform er Visa/Dankort, hvor 64 pct. af forbrugerne svarede, at de havde benyttet kortet i fysiske forretninger, og 57 pct. svarede at de havde brugt kortet på nettet. Halvdelen af de adspurgte forbrugere (51 pct.) svarer at de havde brugt kontanter i løbet af året, jf. nedenstående figur 5.2.

MobilePay er ikke den eneste digitale betalingsløsning som forbrugerne benyttede. Knap en fjerdedel af forbrugerne (24 pct.) svarede at de havde benyttet Apple Pay i fysiske forretninger, mens lidt over hver sjette forbruger (18 pct.) svarede, at de havde benyttet en mobileapp

tilhørende den pågældende forretning⁴⁰. Dette er højere end den andel af forbrugerne der angav, at havde brugt Google Pay (7 pct.) eller PayPal (7 pct.) i fysiske forretninger.

Figur 5.3 **Betalingsløsninger efter salgssted**

Note: Figuren er baseret på svarene på to spørgsmål:

- 1) *Inden for det seneste år, når du har købt varer eller serviceydelser i fysiske forretninger, hvilke betalingsløsninger har du anvendt?* (Antal besvarelser: 2034)
- 2) *Inden for det seneste år, når du har købt varer eller serviceydelser på nettet, hvilke betalingsløsninger har du anvendt?* (Antal besvarelser: 1921)

Anm.: Forbrugerne havde mulighed for at vælge flere svarmuligheder.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forbrugerundersøgelse, december 2023

Samlet set har 76 pct. af de adspurgte forbrugere benyttet digitale betalingsløsninger i fysisk handel og 80 pct. har benyttet dem på nettet. Dertil har 97 pct. af forbrugerne brugt et fysisk betalingskort i den fysiske handel og 94 pct. har brugt det fysiske betalingskort på nettet.

⁴⁰ Dette kan fx være apps tilhørende dagligvarekæderne så som Nettos "Scan & Go" og Coops "Scan & Betal".

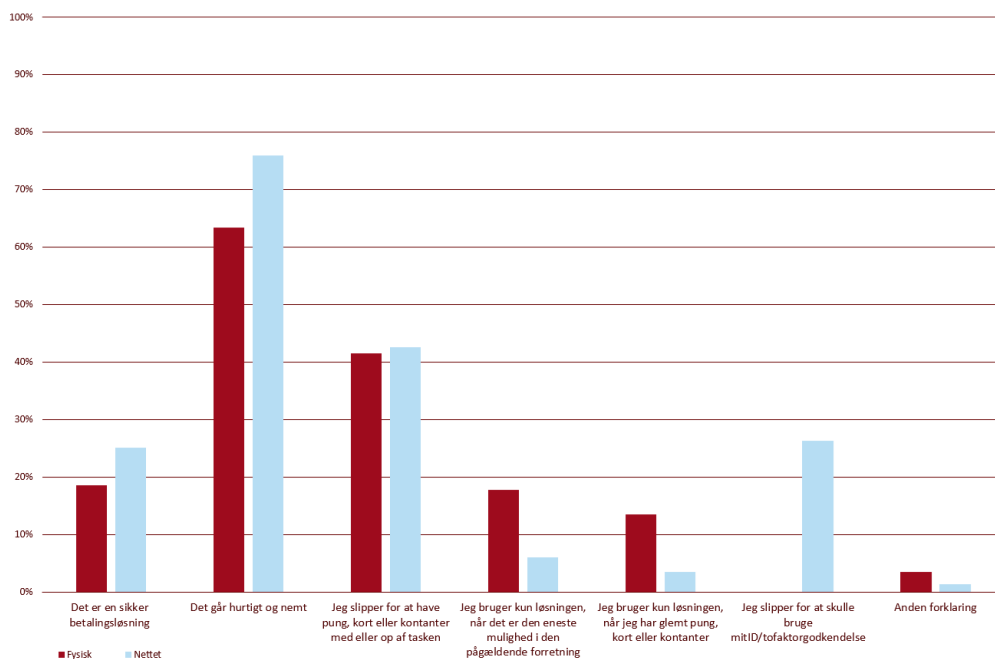
5.3 Forklaring på brug/ikke brug af digitale betalingsløsninger

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen spurgte ind til forbrugernes til- og fravalg af de digitale betalingsløsninger. Blandt de forbrugere, der benytter digitale betalingsløsninger, er den primære årsag, at løsninger opleves at være hurtige og nemme at anvende. Dette svarede 63 pct. af forbrugerne, når de handlede fysisk og 76 pct. af forbrugerne, når de handlede på nettet. Forbrugerne (ca. 42 pct.) svarer også, at de er glade for ikke at skulle have pung eller kort med eller op af tasken – uanset salgskanal.

På nettet fylder dertil både et ønske om sikkerhed (25 pct.) og et ønske om at undgå mitID eller tilsvarende (26 pct.).

I den fysiske handel er der samlet 31 pct., der svarer, at de kun har benyttet de digitale løsninger, fordi det enten var den eneste mulighed i den pågældende forretning, eller at de havde glemt pung eller kort.

Figur 5.4 Årsag til tilvalg af en digital betalingsløsning efter salgskanal

Note: Figuren er baseret på svarene på to spørgsmål:

1) *Hvorfor bruger du mobile betalingsløsninger i fysisk handel?* (Antal besvarelser: 1540)

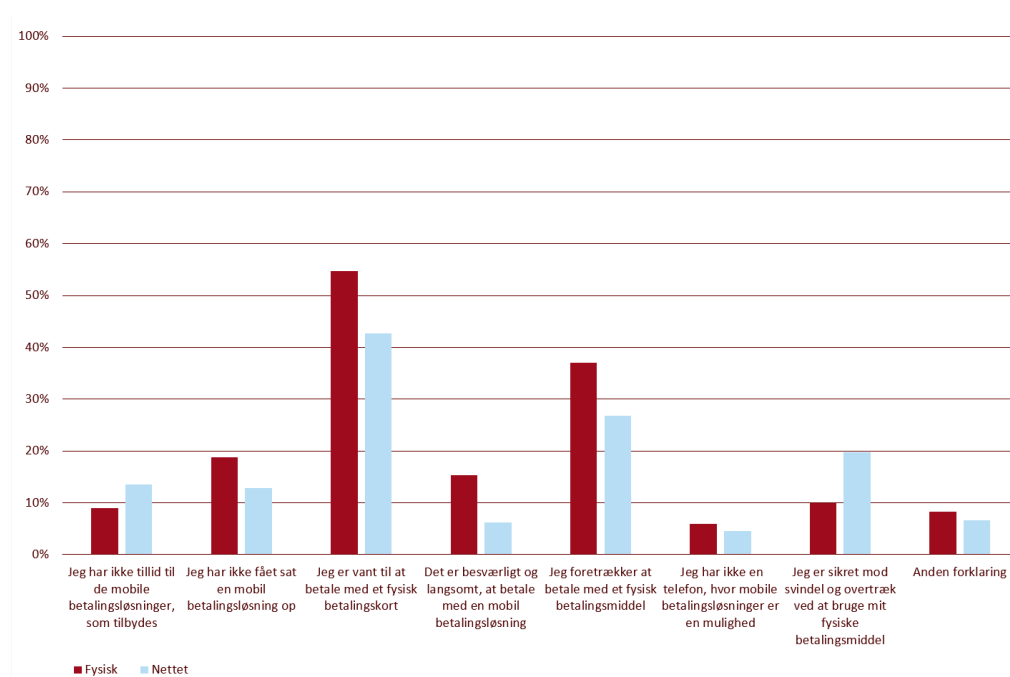
2) *Hvorfor bruger du mobile betalingsløsninger på nettet?* (Antal besvarelser: 1530)

Anm.: Forbrugerne havde mulighed for at vælge flere svarmuligheder. Ca. 3 pct. af forbrugerne har valgt 'ved ikke' for de fysiske forretninger og 2 pct. for nettet.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forbrugerundersøgelse, december 2023

Blandt de forbrugere der svarer, at de ikke har brugt et digitalt betalingsmiddel det seneste år, er den primære årsag, at forbrugerne er vant til at betale med det fysiske betalingskort. Dette svarer 55 pct. af forbrugerne ved fysisk handel og 43 pct. ved handel på nettet. Henholdsvis 37 pct. og 27 pct. af forbrugerne svarer, at de foretrækker at bruge et fysisk betalingsmiddel, når de handler i fysiske forretning og på nettet.

Figur 5.5 Årsag til fravalg af digitale betalingsløsninger efter salgskanal

Note: Figuren er baseret på svarene på to spørgsmål:

1) *Hvorfor anvender du ikke mobile betalingsløsninger i fysiske forretninger?* (Antal besvarelser: 494)

2) *Hvorfor anvender du ikke mobile betalingsløsninger på nettet?* (Antal besvarelser: 391)

Anm.: Forbrugerne havde mulighed for at vælge flere svarmuligheder. Ca. 8 pct. af forbrugerne har valgt 'ved ikke' for de fysiske forretninger og 13 pct. for nettet.

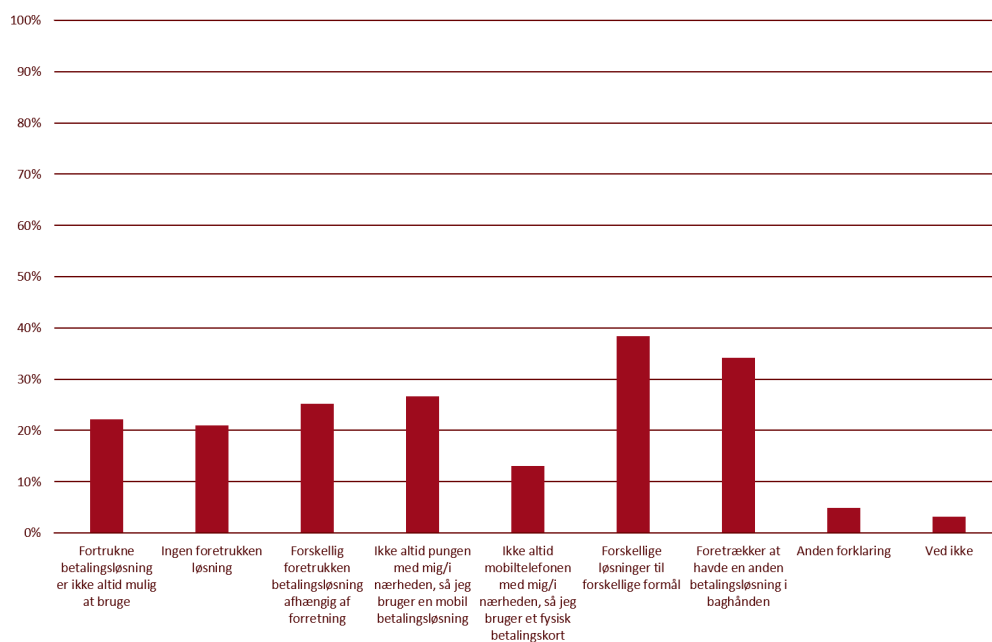
Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forbrugerundersøgelse, december 2023

5.4 Anvendelse af flere betalingsinstrumenter

Samlet har 97 pct. af de adspurgte forbrugere brugt mere end én betalingsløsning, når de valgte betalingsløsninger i den fysiske handel og ved handel på nettet sammenlægges. Der er ikke en klar primær årsag på tværs af forbrugerne, men flest forbrugere (38 pct.) har angivet, at de bruger forskellige løsninger til forskellige formål. Lidt over en tredjedel (34 pct.) svarer, at de foretrækker, at havde en anden betalingsløsning i baghånden.

Lidt over en fjerdedel (27 pct.) af forbrugerne svarer, at de bruger flere løsninger, fordi de ikke altid har pung eller kort med eller i nærheden. Tilsvarende svarer 13 pct. af forbrugerne, at de benytter flere betalingsløsninger, da de ikke altid har mobiltelefonen med eller i nærheden.

Figur 5.6 Hvorfor vælger forbrugerne at bruge flere betalingsformer

Note: Figuren er baseret på svarene på spørgsmålet: *Når man sammenlægger både fysisk handel og nethandel, så har du svaret, at du bruger mere end én betalingsløsning. Hvorfor bruger du flere betalingsløsninger?* (Antal besvarelser: 1967)

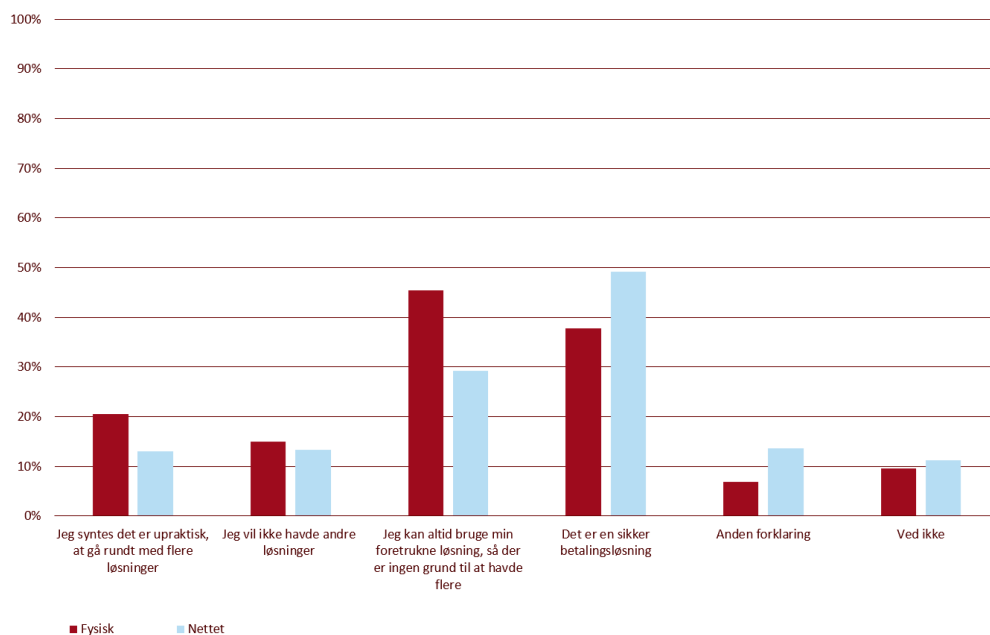
Anm.: Forbrugerne havde mulighed for at vælge flere svarmuligheder.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forbrugerundersøgelse, december 2023

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen spurgte også de forbrugere, der enten havde benyttet én betalingsløsning i den fysiske handel eller én betalingsløsning på nettet om deres valg. En forbruger kan derfor fx have benyttet én betalingsløsning i den fysiske handel og en anden betalingsløsning på nettet. I den fysiske handel svarede 11 pct. af forbrugerne, at de havde benyttet én løsning inden for seneste år, mens på nettet havde 18 pct. benyttet én løsning i samme periode.

I den fysiske handel er den primære årsag (45 pct.), til at forbrugerne kun har én løsning, at de altid kan bruge den ene betalingsløsning, så der er ingen grund til at have flere. På nettet svarer knap halvdelen af forbrugerne, at de kun har benyttet deres valgte løsning, fordi den er sikker.

Figur 5.7 Hvorfor vælger forbrugerne at bruge én betalingsløsning efter salgskanal

Note: Figuren er baseret på svarene på to spørgsmål:

1) *Hvorfor bruger du alene [deres valgte betalingsløsning] i fysiske forretninger?* (Antal besvarelser: 220)

2) *Hvorfor bruger du alene [deres valgte betalingsløsning] på nettet?* (Antal besvarelser: 338)

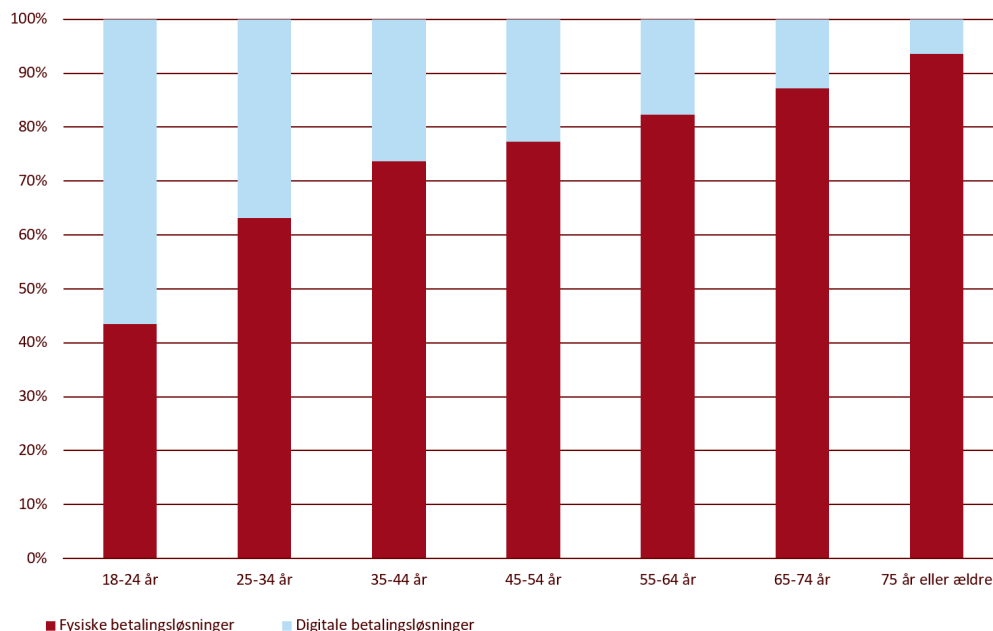
Anm.: Forbrugerne havde mulighed for at vælge flere svarmuligheder. Der er større usikkerhed grundet færre svar.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forbrugerundersøgelse, december 2023

5.5 Valg af digitale betalingsløsninger fordelt på alder

De digitale betalingsløsninger bruges i et større omfang, jo yngre aldersgruppen er. De digitale betalingsløsninger er især populære hos de 18-24 årige, hvoraf over halvdelen af de adspurgte forbrugere (57 pct.) svarede, at de benyttede de digitale betalingsløsninger ved det seneste køb i den fysiske handel, jf. figur 5.8. Hos de ældre er der færre der benytter de digitale betalingsløsninger, fx svarede 13 pct. af 65-74 årige at de benyttede digitale betalingsløsninger ved seneste køb i en fysisk forretning.

Figur 5.8 Andel af fysiske betalingskort og digitale betalingsløsninger efter alder ved sidste køb i fysisk forretning

Note: Figuren er baseret på svarene på to spørgsmål:

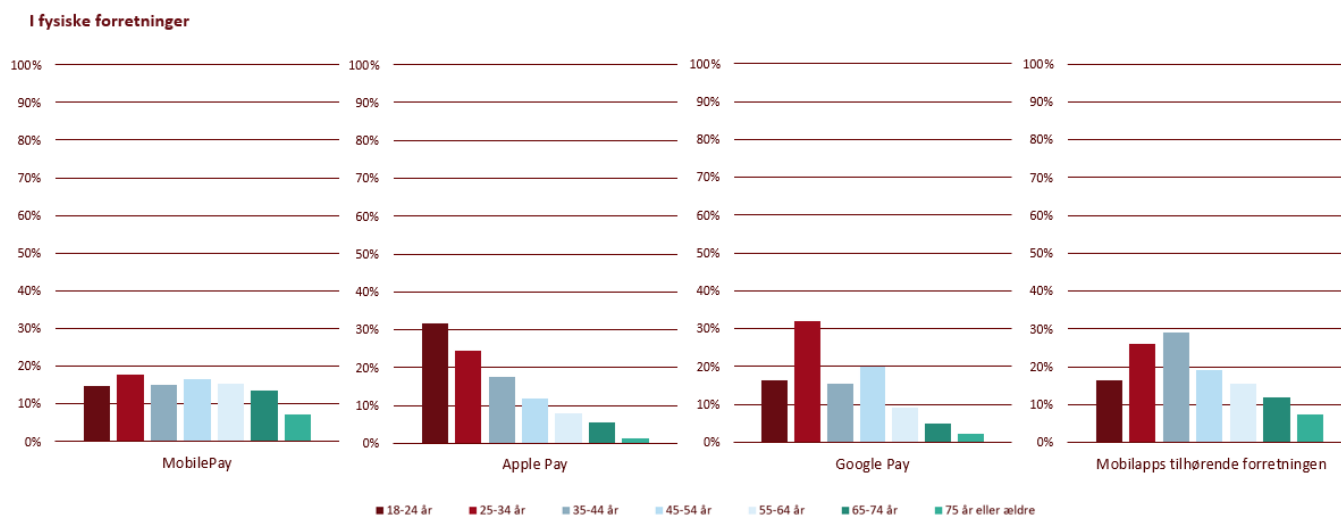
- 1) Tænk tilbage på sidste gang du handlede i en fysisk forretning. Hvilken betalingsløsning brugte du? (Antal besvarelser: 2034)
- 2) Hvor gammel er du? (Antal besvarelser: 2034)

Anm.: Styrelsen har grupperet svarene, så "fysiske betalingsløsninger" omfatter svarene: Dankort, Visa/Dankort, Mastercard Dankort, Mastercard (debet- og kreditkort), Visa (debet- og kreditkort) og Forbrugsforeningen. "Digitale betalingsløsninger" omfatter svarene: MobilePay, Apple Pay, Google Pay, PayPal og Mobilapps tilhørende forretningen.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forbrugerundersøgelse, december 2023

Hvad angår de enkelte digitale betalingsløsninger, bliver MobilePay brugt i ca. samme omfang i de forskellige aldersgrupper. Modsat bliver Apple Pay brugt i væsentligt større grad hos de 18-24 årige. Af de adspurgte forbrugere som svarede, at de benyttede Apple Pay sidst de handlede i en fysisk forretning, udgjorde aldersgruppen 18-24 årige 30 pct. Mobilapps tilhørende forretninger bruges derimod i større grad af både aldersgruppen 25-34 år og 35-44, år end de bruges af de 18-24 årige.

Figur 5.9 Forbrugernes valg af digitalbetalingsløsning fordelt på alder

Note: Figuren er baseret på svarene på to spørgsmål:

- 1) *Inden for det seneste år, når du har købt varer eller serviceydelser i fysiske forretninger, hvilke betalingsløsninger har du anvendt?* (Antal besvarelser: 2034)
- 2) *Hvor gammel er du?* (Antal besvarelser: 2034)

Anm.: Figurene viser udelukkende aldersfordelingen af de forbrugere som har angivet at de har anvendt det enkelte betalingsinstrument. Det er derfor ikke muligt at sammenligne aldrene på tværs af betalingsinstrumenter.

Anm. 2: Forbrugerne havde mulighed for at vælge flere svarmuligheder.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens forbrugerundersøgelse, december 2023

5.6 Anvendelse af betalingskort i Apple Pay og Google Pay

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i januar 2024 spurgt i alt 44 danske pengeinstitutter, om hvilke betalingskort de tilbyder i Apple Pay og Google Pay. Pengeinstitutterne er udvalgt efter Finanstilsynets gruppeopdeling af kreditinstitutter. Styrelsen har spurgt udvalgte banker fra grupperne 1-5.⁴¹

Af de 36 pengeinstitutter der har angivet, hvilke wallet-løsninger de tilbyder, angiver 35 af pengeinstitutterne, at de på undersøgelsestidspunktet tilbyder Visa i Apple Pay, mens 34 tilbyder

⁴¹ Se mere om disse grupper her: <https://www.finanstilsynet.dk/Tal-og-Fakta/Statistik/Statistik-om-sektoren/Kreditinstitutternes-stoerrelsesgruppering>

Visa i Google Pay. 34 af bankerne tilbyder på undersøgelsestidspunktet Mastercard som mulighed i Apple Pay og Google Pay.

Det er foreløbigt kun Danske Bank der på undersøgelsestidspunktet giver mulighed for betalinger med Dankort-delen af Visa/Dankort gennem Apple Pay. Ingen banker giver mulighed for betaling med Dankort gennem Google Pay, jf. tabel 5.1 og bilag 1 tabel 16. Dog har flere banker indikeret overfor styrelsen, at de arbejder på at integrere Dankort i wallet-løsningerne frem mod 2025.

Tabel 5.1 Oversigt over antal adspurgte banker der tilbyder kortmærker i Apple Pay og Google Pay

	Visa	Mastercard	Dankort
Apple Pay	35	34	1
Google Pay	34	34	0

Note: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i januar 2024 spurgt i alt 44 danske banker, om hvilke betalingskort de tilbyder i Apple Pay og Google Pay. Ovenstående figur er baseret på de 36 svar styrelsen har modtaget. Bankerne er udvalgt efter Finanstilsynets gruppeopdeling af kreditinstitutter, styrelsen har spurgt udvalgte banker fra grupperne 1-5

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens rundspørge af januar 2024.

Nets har angivet i deres Dankort schemeregler⁴², at det fra 2025 vil være krav til bankerne om at tilbyde mulighed for at betale med Dankort-delen af det co-badgede kort gennem wallet-løsninger, som fx Apple Pay, hvis banken tilbyder den anden del af det co-badgede kort i løsningen.

⁴² Dankort Schemeregler 28. april 2023, punkt B.14.3

Bilag 1

Statistik

- » Tabel 1 Udstedte betalingskort efter korttype
 - » Tabel 2 Udstedte betalingskort med kontaktløs funktion efter korttype
 - » Tabel 3 Transaktioner med udstedte betalingskort i Danmark efter korttype
 - » Tabel 4 Transaktioner med udstedte betalingskort i Danmark efter anvendelsessted
 - » Tabel 5 Værdi af transaktioner med udstedte betalingskort i Danmark efter korttype
 - » Tabel 6 Værdi af transaktioner med udstedte betalingskort i Danmark efter anvendelsessted
 - » Tabel 7 Gennemsnitlig transaktionsværdi med udstedte betalingskort efter anvendelsessted
 - » Tabel 8 Grænseoverskridende transaktioner
 - » Tabel 9 Grænseoverskridende transaktioner med betalingskort efter anvendelsessted
 - » Tabel 10 Grænseoverskridende transaktioner efter anvendelsessted: Udenlandske kort brugt i Danmark
 - » Tabel 11 Værdi af grænseoverskridende transaktion med betalingskort efter korttype
 - » Tabel 12 Værdi af grænseoverskridende transaktioner efter anvendelsessted
 - » Tabel 13 Misbrug med udstedte kort i Danmark efter misbrugstype
 - » Tabel 14 Misbrug med udstedte betalingskort i Danmark efter anvendelsessted
 - » Tabel 15 Grænseoverskridende kortmisbrug efter misbrugstype
 - » Tabel 16 Mulighed for anvendelse af Apple Pay og Google Pay blandt banker
 - » Figur 6.1 Andel af samlede antal transaktioner i Danmark efter korttype
 - » Figur 6.2 Andel af de samlede betalingstransaktioner i Danmark
 - » Figur 6.3 Dankorts markedsandel fordelt på anvendelsessted
-

6.1 Udstedte betalingskort

Tabel 6.1 Udstedte betalingskort efter korttype

	I alt	Dankort	Co-badgede Dankort	Internationale debetkort	Internationale kreditkort
Antal (1.000 stk.)					
2019	9.470	355	4.507	2.872	1.736
2020	9.486	316	4.524	2.979	1.667
2021	9.567	263	4.553	3.108	1.643
2022	9.829	255	4.537	3.397	1.640
2023	9.940	176	4.511	3.642	1.611
Vækst (pct., år-år)					
2019	2,4	-12,6	2,1	7,2	-0,9
2020	0,2	-11,0	0,4	3,7	-4,0
2021	0,9	-16,8	0,6	4,3	-1,4
2022	2,7	-3,0	-0,4	9,3	-0,2
2023	1,1	-31,0	-0,6	7,2	-1,8
Andel (pct.)					
2019	100,0	4,4	47,7	28,9	18,9
2020	100,0	3,7	47,6	30,3	18,3
2021	100,0	3,3	47,7	31,4	17,6
2022	100,0	2,7	47,6	32,5	17,2
2023	100,0	2,6	46,2	34,6	16,7
Vækstbidrag (pct.)					
2019	2,4	-0,6	1,0	2,1	-0,2
2020	0,2	-0,4	0,2	1,1	-0,7
2021	0,9	-0,6	0,3	1,4	-0,3
2022	2,7	-0,1	-0,2	3,0	0,0
2023	1,1	-0,8	-0,3	2,5	-0,3

Note: Co-badgede Dankort er Visa/Dankort eller Mastercard Dankort. I Danmarks Nationalbanks statistik omtales co-badgede Dankort som "co-brandede Dankort".

Anm.: Antal aktive udstedte kort ultimo året.

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSUK (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger.

Tabel 6.2 Udstedte betalingskort med kontaktløs funktion efter korttype

	I alt	Dankort	Co-badgede Dankort	Internationale debetkort	Internationale kreditkort
Antal (1.000 stk.)					
2019	8.507	196	4.499	2.842	970
2020	8.635	207	4.517	2.948	963
2021	9.145	204	4.549	3.106	1.286
2022	9.443	219	4.535	3.396	1.293
2023	9.390	157	4.510	3.642	1.081
Vækstbidrag (pct.)					
2019	10,1	0,2	4,5	3,2	2,2
2020	1,5	0,1	0,2	1,2	-0,1
2021	5,9	0,0	0,4	1,8	3,7
2022	3,3	0,2	-0,2	3,2	0,1
2023	-0,6	-0,7	-0,3	2,6	-2,2
Andel (pct.)					
2019	100,0	2,3	52,9	33,4	11,4
2020	100,0	2,4	52,3	34,1	11,2
2021	100,0	2,2	49,7	34,0	14,1
2022	100,0	2,3	48,0	36,0	13,7
2023	100,0	1,7	48,0	38,8	11,5
Andel af udstedte kort, der er udstedt med kontaktløs funktion (pct.)					
2019	89,8	55,2	99,8	99,0	55,9
2020	91,0	65,5	99,8	99,0	57,8
2021	95,6	77,6	99,9	99,9	78,3
2022	96,1	85,9	100,0	100,0	78,8
2023	94,5	89,2	100,0	100,0	67,1

Note: Co-badgede Dankort er Visa/Dankort eller Mastercard Dankort. I Danmarks Nationalbanks statistik omtales co-badgede Dankort som "co-brandede Dankort".

Anm.: Antal aktive udstedte kort ultimo året.

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSUK (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger.

6.2 Transaktioner med udstedte betalingskort i Danmark

Tabel 6.3 Transaktioner med udstedte betalingskort i Danmark efter korttype

	I alt	Dankort	Co-badgede Dankort	Internationale debetkort	Internationale kreditkort
Antal (1.000 stk.)					
2019	1.989.160	45.405	1.387.015	509.044	47.696
2020	1.978.521	38.680	1.370.029	525.041	44.771
2021	2.048.163	31.556	1.388.857	584.158	43.592
2022	2.197.126	27.965	1.446.141	672.023	50.997
2023	2.207.778	31.605	1.326.074	794.209	55.890
Vækst (pct., år-år)					
2019	6,0	-17,0	4,2	12,9	17,9
2020	-0,5	-14,8	-1,2	3,1	-6,1
2021	3,5	-18,4	1,4	11,3	-2,6
2022	7,3	-11,4	4,1	15,0	17,0
2023	0,5	13,0	-8,3	18,2	9,6
Andel (pct.)					
2019	100,0	2,3	69,7	25,6	2,4
2020	100,0	2,0	69,2	26,5	2,3
2021	100,0	1,5	67,8	28,5	2,1
2022	100,0	1,3	65,8	30,6	2,3
2023	100,0	1,4	60,1	36,0	2,5
Vækstbidrag (pct.)					
2019	6,0	-0,5	3,0	3,1	0,4
2020	-0,5	-0,3	-0,9	0,8	-0,1
2021	3,5	-0,4	1,0	3,0	-0,1
2022	7,3	-0,2	2,8	4,3	0,4
2023	0,5	0,2	-5,5	5,6	0,2

Note: Co-badgede Dankort er Visa/Dankort eller Mastercard Dankort. I Danmarks Nationalbanks statistik omtales co-badgede Dankort som "co-brandede Dankort".

Anm.: Eksklusive kontanthævninger.

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSUK (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger.

Tabel 6.4 Transaktioner med udstedte betalingskort i Danmark efter anvendelsessted

	I alt	Fysiske forretninger	E-handel mv.	Selvbetjening og auto- matsalg
Antal (1.000 stk.)				
2019	1.989.160	1.601.781	290.388	96.991
2020	1.978.521	1.556.741	337.335	84.445
2021	2.048.163	1.571.044	384.902	92.217
2022	2.197.126	1.684.181	407.437	105.508
2023	2.207.778	1.470.985	446.881	289.912
Vækst (pct., år-år)				
2019	6,0	5,6	9,0	3,3
2020	-0,5	-2,8	16,2	-12,9
2021	3,5	0,9	14,1	9,2
2022	7,3	7,2	5,9	14,4
2023	0,5	-12,7	9,7	174,8
Andel (pct.)				
2019	100,0	80,5	14,6	4,9
2020	100,0	78,7	17,0	4,3
2021	100,0	76,7	18,8	4,5
2022	100,0	76,7	18,5	4,8
2023	100,0	66,6	20,2	13,1
Vækstbidrag (pct.)				
2019	6,0	4,5	1,3	0,2
2020	-0,5	-2,3	2,4	-0,6
2021	3,5	0,7	2,4	0,4
2022	7,3	5,5	1,1	0,6
2023	0,5	-9,7	1,8	8,4

Anm.: Transaktioner i online handel mv. er alle Card-Not-Present (CNP) transaktioner og omfatter således mere end blot transaktioner i online handlen. Inkluderet er fx transaktioner via køb i apps og betalinger i tilknytning til postordre og telefonsalg.

Kilde: Danmarks Nationalbanks statistikbank, tabel DNBSTS (februar 2022), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger.

Tabel 6.5 Værdi af transaktioner med udstedte betalingskort i Danmark efter korttype

	I alt	Dankort	Co-badgede Dankort	Internationale debetkort	Internationale kreditkort
Værdi (mio. kr.)					
2019	513.305	12.751	388.140	83.596	28.818
2020	529.453	11.113	399.305	93.625	25.410
2021	570.738	9.313	424.969	109.850	26.606
2022	601.064	8.359	434.345	124.817	33.543
2023	599.240	9.285	397.946	155.319	36.690
Vækst (pct., år-år)					
2019	5,1	-18,1	3,3	14,1	20,0
2020	3,1	-12,8	2,9	12,0	-11,8
2021	7,8	-16,2	6,4	17,3	4,7
2022	5,3	-10,2	2,2	13,6	26,1
2023	-0,3	11,1	-8,4	24,4	9,4
Andel (pct.)					
2019	100,0	2,5	75,6	16,3	5,6
2020	100,0	2,1	75,4	17,7	4,8
2021	100,0	1,6	74,5	19,2	4,7
2022	100,0	1,4	72,3	20,8	5,6
2023	100,0	1,5	66,4	25,9	6,1
Vækstbidrag (pct.)					
2019	5,1	-0,6	2,6	2,1	1,0
2020	3,2	-0,3	2,2	2,0	-0,7
2021	7,8	-0,3	4,8	3,1	0,2
2022	5,2	-0,2	1,6	2,6	1,2
2023	-0,3	0,2	-6,1	5,1	0,5

Note: Co-badgede Dankort er Visa/Dankort eller Mastercard Dankort. I Danmarks Nationalbanks statistik omtales co-badgede Dankort som "co-brandede Dankort".

Anm.: Eksklusive kontanthævninger.

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSTS (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger.

Tabel 6.6 Værdi af transaktioner med udstedte betalingskort i Danmark efter anvendelsessted

	I alt	Fysiske forretninger	E-handel mv.	Selvbetjening og auto- matsalg
Værdi (mio. kr.)				
2019	513.305	360.680	130.830	21.795
2020	529.453	361.028	149.526	18.899
2021	570.738	366.852	179.326	24.560
2022	601.064	390.334	178.776	31.954
2023	599.240	340.351	186.630	72.259
Vækst (pct., år-år)				
2019	5,1	3,6	9,5	4,9
2020	3,1	0,1	14,3	-13,3
2021	7,8	1,6	19,9	30,0
2022	5,3	6,4	-0,3	30,1
2023	-0,3	-12,8	4,4	126,1
Andel (pct.)				
2019	100,0	70,3	25,5	4,2
2020	100,0	68,2	28,2	3,6
2021	100,0	64,3	31,4	4,3
2022	100,0	64,9	29,7	5,3
2023	100,0	56,8	31,1	12,1
Vækstbidrag (pct.)				
2019	5,1	2,5	2,3	0,2
2020	3,1	0,1	3,6	-0,6
2021	7,8	1,1	5,6	1,1
2022	5,3	4,1	-0,1	1,3
2023	-0,3	-8,3	1,3	6,7

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSTS (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger.

Tabel 6.6 Gennemsnitlig transaktionsværdi med udstedte betalingskort efter anvendelsessted

	I alt	Fysiske forretninger	E-handel mv.	Selvbetjening og au- tomatsalg
	Værdi (mio. kr.)			
2019	258	225	451	225
2020	268	232	443	224
2021	279	234	466	266
2022	274	232	439	303
2023	271	231	418	249

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSTS (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger.

6.3 Grænseoverskridende transaktioner med betalingskort

Tabel 6.7 Grænseoverskridende transaktioner med betalingskort

	Danske kort (brug i udlandet)				Udenlandske kort (brugt i Danmark)		
	I alt	Co-badgede Dankort	Int. debetkort	Int. kreditkort	I alt	Udl. debetkort	Udl. kreditkort
	Antal (1.000 stk.)						
2019	264.002	152.394	85.458	26.150	103.538	65.208	38.330
2020	233.554	130.022	87.264	16.268	53.805	36.611	17.194
2021	252.151	140.838	94.651	16.662	63.809	44.143	19.666
2022	299.417	167.622	107.687	24.108	120.054	83.635	36.419
2023	375.470	192.861	155.299	27.310	124.994	86.869	38.125
	Vækst (pct., år-år)						
2019	10,9	7,3	18,6	8,5	6,6	9,4	2,1
2020	-11,5	-14,7	2,1	-37,8	-48,0	-43,9	-55,1
2021	8,0	8,3	8,5	2,4	18,6	20,6	14,4
2022	18,7	19,0	13,8	44,7	88,1	89,5	85,2
2023	25,4	15,1	44,2	13,3	4,1	3,9	4,7
	Andel (pct.)						
2019	100,0	57,7	32,4	9,9	100,0	63,0	37,0
2020	100,0	55,7	37,4	7,0	100,0	68,0	32,0
2021	100,0	55,9	37,5	6,6	100,0	69,2	30,8
2022	100,0	56,0	36,0	8,1	100,0	69,7	30,3
2023	100,0	51,4	41,4	7,3	100,0	69,5	30,5
	Vækstbidrag (pct.)						
2019	10,9	4,4	5,6	0,9	6,6	5,8	0,8
2020	-11,5	-8,5	0,7	-3,7	-48,0	-27,6	-20,4
2021	8,0	4,6	3,2	0,2	18,6	14,0	4,6
2022	18,8	10,6	5,2	3,0	88,1	61,9	26,3
2023	25,4	8,4	15,9	1,1	4,1	2,7	1,4

Note: Co-badgede Dankort er Visa/Dankort eller Mastercard Dankort. I Danmarks Nationalbanks statistik omtales co-badgede Dankort som "co-brandede Dankort".

Anm.: Eksklusive kontanthævninger.

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSTS (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger.

Tabel 6.8 Grænseoverskridende transaktioner med betalingskort efter anvendelsessted

	I alt	Fysiske forretninger	E-handel mv.	Kontant- hævninger
Antal (1.000 stk.)				
2019	264.002	89.952	168.444	5.606
2020	233.554	48.057	183.371	2.126
2021	252.151	66.039	183.865	2.247
2022	299.417	120.176	175.592	3.649
2023	375.470	186.875	184.674	3.921
Vækst (pct., år-år)				
2019	10,9	4,4	15,4	-7,4
2020	-11,5	-46,6	8,9	-62,1
2021	8,0	37,4	0,3	5,7
2022	18,7	82,0	-4,5	62,4
2023	25,4	55,5	5,2	7,5
Andel (pct.)				
2019	100,0	34,1	63,8	2,1
2020	100,0	20,6	78,5	0,9
2021	100,0	26,2	72,9	0,9
2022	100,0	40,1	58,6	1,2
2023	100,0	49,8	49,2	1,0
Vækstbidrag (pct.)				
2019	10,9	1,6	9,5	-0,2
2020	-11,5	-15,9	5,7	-1,3
2021	8,0	7,7	0,2	0,1
2022	18,7	21,5	-3,3	0,6
2023	25,4	22,3	3,0	0,1

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSTS (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger.

Tabel 6.9 Grænseoverskridende transaktioner efter anvendelsessted: Udenlandske kort brugt i Danmark

	I alt	Fysiske forretninger	E-handel mv.	Kontant- hævninger
Antal (1.000 stk.)				
2019	103.538	84.988	16.580	1.970
2020	53.805	37.961	14.845	999
2021	63.809	48.181	14.682	946
2022	120.054	98.751	19.951	1.352
2023	124.994	105.123	18.671	1.200
Vækst (pct., år-år)				
2019	6,6	10,7	-8,9	-10,4
2020	-48,0	-55,3	-10,5	-49,3
2021	18,6	26,9	-1,1	-5,3
2022	88,1	105,0	35,9	42,9
2023	4,1	6,5	-6,4	-11,2
Andel (pct.)				
2019	100,0	82,1	16,0	1,9
2020	100,0	70,6	27,6	1,9
2021	100,0	75,5	23,0	1,5
2022	100,0	82,3	16,6	1,1
2023	100,0	84,1	14,9	1,0
Vækstbidrag (pct.)				
2019	6,6	8,5	-1,7	-0,2
2020	-48,0	-45,4	-1,7	-0,9
2021	18,6	19,0	-0,3	-0,1
2022	88,1	79,3	8,3	0,6
2023	4,1	5,3	-1,1	-0,1

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSTS (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger.

Tabel 6.10 Værdi af grænseoverskridende transaktion med betalingskort efter korttype

	Danske kort (brug i udlandet)				Udenlandske kort (brugt i Danmark)		
	I alt	Co-badgede Dankort	Int. debetkort	Int. kreditkort	I alt	Udl. debetkort	Udl. kreditkort
	Værdi (mio. kr.)						
2019	101.148	51.166	24.729	25.253	40.767	18.912	21.855
2020	75.675	37.995	23.761	13.919	21.358	11.182	10.176
2021	89.213	44.262	29.213	15.738	25.303	13.807	11.496
2022	119.345	57.466	36.296	25.583	43.004	23.305	19.699
2023	141.346	62.023	51.746	27.577	42.678	22.691	19.987

Note: Co-badgede Dankort er Visa/Dankort, men kunne fx også være Mastercard Dankort. I Danmarks Nationalbanks statistik omtales co-badgede Dankort som "co-brandede Dankort".

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSTS (februar 2024).

Tabel 6.11 Værdi af grænseoverskridende transaktioner efter anvendelsessted

	Danske kort (brugt i udlandet)				Udenlandske kort (brugt i Danmark)			
	I alt	Fysiske forretninger	E-handel mv.	Kontant-hævninger	I alt	Fysiske forretninger	E-handel mv.	Kontant-hævninger
	Værdi (mio. kr.)							
2019	101.148	32.984	61.231	6.933	40.767	26.213	12.139	2.415
2020	75.675	15.725	57.114	2.836	21.358	10.704	9.213	1.441
2021	89.213	21.720	64.527	2.966	25.303	14.586	9.326	1.391
2022	119.345	43.605	71.140	4.600	43.004	27.633	13.525	1.846
2023	141.346	62.680	73.712	4.954	42.678	26.519	14.583	1.576

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSTS (februar 2024).

6.4 Misbrug med udstedte betalingskort

Tabel 6.13 Misbrug med udstedte kort i Danmark efter misbrugstype

	I alt	Tabte og stjålne kort	Falske kort	E-handel
Antal (stk.)				
2019	52.656	19.097	60	33.499
2020	40.509	12.782	158	27.569
2021	24.641	10.177	7	14.457
2022	30.724	16.039	56	14.629
2023	34.336	18.208	156	15.972
Værdi (1.000 kr.)				
2019	50.893	21.897	213	28.783
2020	35.030	14.293	460	20.277
2021	28.311	14.947	7	13.357
2022	42.477	27.430	45	15.002
2023	55.692	32.400	124	23.168
Andel af samlede antal transaktioner (promille)				
2019	0,03	0,01	0,00	0,12
2020	0,02	0,01	0,00	0,08
2021	0,01	0,01	0,00	0,04
2022	0,01	0,01	0,00	0,04
2023	0,02	0,01	0,00	0,04
Andel af samlede kortomsætning (promille)*				
2019	0,09	0,05	0,00	0,22
2020	0,06	0,03	0,00	0,14
2021	0,04	0,03	0,00	0,07
2022	0,06	0,06	0,00	0,08
2023	0,08	0,07	0,00	0,12

Kilde: Danmarks Nationalbanks statistikbank, tabel DNBSTS og DNBSMIS (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger

Tabel 6.14 Misbrug med danske kort i Danmark efter anvendelses sted

	I alt	Forretninger (Total)	Forretninger (pin & chip)	Forretninger (kontaktløs)	Kontant- automat	E-handel mv.
Antal (stk.)						
2019	52.656	15.081	3.937	11.144	4.076	33.499
2020	40.509	10.721	3.345	7.376	2.219	27.569
2021	24.641	8.004	1.365	6.639	2.180	14.457
2022	30.724	12.595	1.845	10.750	3.500	14.629
2023	34.336	14.093	2.793	11.300	4.271	15.972
Værdi (1.000 kr.)						
2019	50.893	9.602	7.413	2.189	12.508	28.783
2020	35.030	7.156	5.648	1.508	7.597	20.277
2021	28.311	6.801	4.048	2.753	8.153	13.357
2022	42.477	13.243	4.050	9.193	14.232	15.002
2023	55.692	14.428	5.132	9.296	18.096	23.168
Andel af samlede antal transaktioner (promille)						
2019	0,03	0,01	0,00	0,01	0,09	0,12
2020	0,02	0,01	0,00	0,00	0,06	0,08
2021	0,01	0,00	0,00	0,00	0,07	0,04
2022	0,01	0,01	0,00	0,01	0,10	0,04
2023	0,02	0,01	0,00	0,01	0,13	0,04
Andel af samlede kortomsætning (promille)						
2019	0,09	0,03	0,02	0,01	0,17	0,22
2020	0,06	0,02	0,01	0,00	0,13	0,14
2021	0,04	0,02	0,01	0,01	0,14	0,07
2022	0,06	0,03	0,01	0,02	0,23	0,08
2023	0,08	0,03	0,01	0,02	0,32	0,12

Kilde: Danmarks Nationalbanks statistikbank, tabel DNBSTS og DNBSMIS (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger

Tabel 6.15 Grænseoverskridende kortmisbrug efter misbrugstype

	Danske kort, brugt i udlandet				Udenlandske kort brugt i Danmark			
	I alt	Tabte og stjålne kort	Falske kort	E-handel	I alt	Tabte og stjålne kort	Falske kort	E-handel
	Antal (stk.)							
2019	243.452	6.266	9.130	228.056	21.109	4.234	250	16.625
2020	209.034	3.898	4.301	200.835	20.129	2.697	407	17.025
2021	154.862	4.358	475	150.029	13.856	2.123	293	11.440
2022	166.228	13.619	1.059	151.550	13.762	2.883	21	10.858
2023	197.702	16.436	823	180.443	14.604	2.949	84	11.571
	Værdi (1.000 kr.)							
2019	188.839	9.107	12.811	166.921	21.270	3.687	568	17.015
2020	131.141	9.744	5.545	115.852	18.525	2.780	432	15.313
2021	115.771	11.312	758	103.701	13.200	2.094	335	10.771
2022	150.622	27.382	1.192	122.048	16.477	3.191	75	13.211
2023	238.397	17.087	1.812	219.498	14.540	2.242	164	12.134
	Andel af samlede antal transaktioner (promille)							
2019	0,92	0,07	0,10	1,35	0,20	0,05	0,00	1,00
2020	0,90	0,08	0,09	1,10	0,37	0,07	0,01	1,15
2021	0,61	0,06	0,01	0,82	0,22	0,04	0,01	0,78
2022	0,56	0,11	0,01	0,86	0,11	0,03	0,00	0,54
2023	0,53	0,09	0,00	0,98	0,12	0,03	0,00	0,62
	Andel af samlede kortomsætning (promille)							
2019	1,87	0,23	0,32	2,73	0,52	0,13	0,02	1,40
2020	1,73	0,52	0,30	2,03	0,87	0,23	0,04	1,66
2021	1,30	0,46	0,03	1,61	0,52	0,13	0,02	1,15
2022	1,26	0,57	0,02	1,72	0,38	0,11	0,00	0,98
2023	1,69	0,25	0,03	2,98	0,34	0,08	0,01	0,83

Kilde: Danmarks Nationalbanks statistikbank, tabel DNBSTS og DNBSMIS (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger

6.5 Oversigt over Apple Pay og Google Pay

Tabel 6.12 Betalingskortmærker udbudt i Apple Pay og Google Pay

Banker	Apple Pay	Google Pay
Gruppe 1 - SIFI-kreditinstitutter		
Danske Bank A/S	Visa/Dankort – begge sider og Mastercard	Mastercard
Jyske Bank A/S	Visa og Mastercard	Visa og Mastercard
Sydbank A/S	Visa og Mastercard	Visa og Mastercard
Nykredit Bank A/S	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Spar Nord Bank A/S	Visa/Dankort - Visa-delen, Visa og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen, Visa og Mastercard
Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank	Visa/Dankort - Visa-delen, Visa og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen, Visa og Mastercard
Vestjysk Bank A/S	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Gruppe 2 - Arb. kapital over 15 mia. kr.		
Ringkjøbing Landbobank. Aktieselskab	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Sparekassen Danmark	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Sparekassen Kronjylland	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Sparekassen Sjælland-Fyn A/S	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Middelfart Sparekasse	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Gruppe 3 - Arb. kapital over 1 mia. kr.		
Djurslands Bank A/S	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Sparekassen Thy	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Skjern Bank A/S	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Sydjysk Sparekasse	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Lægernes Bank A/S	Visa/Dankort - Visa-delen og Visa	Visa/Dankort - Visa-delen og Visa
Fynske Bank A/S	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Kreditbanken A/S	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Lollands Bank A/S	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Merkur Andelskasse	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard

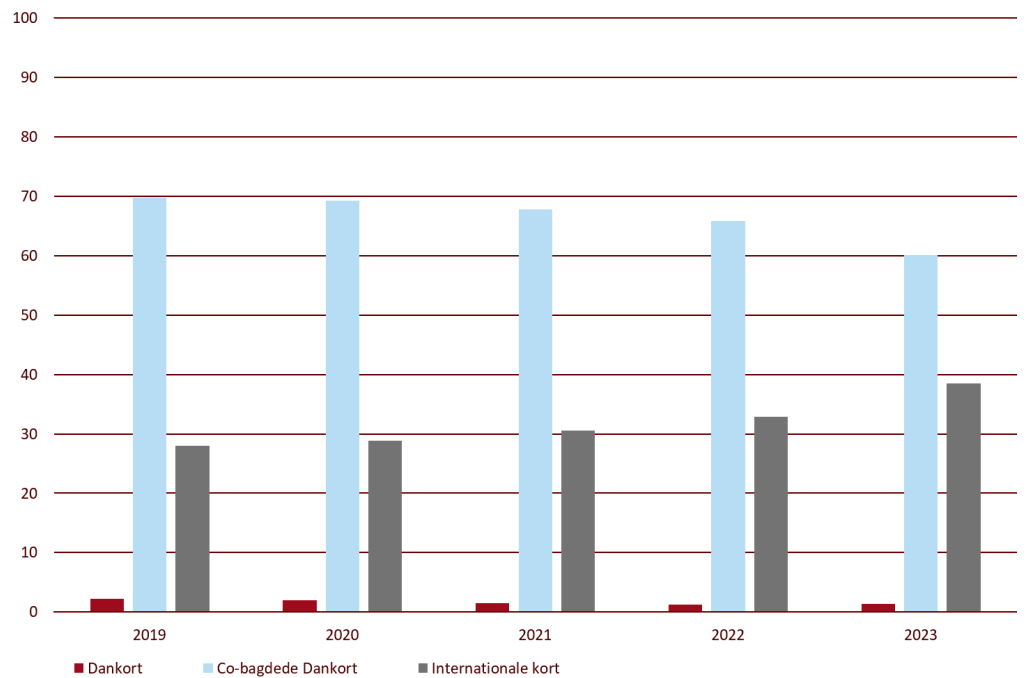
Møns Bank A/S	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Sparekassen Djursland	Visa og Mastercard	Visa og Mastercard
Coop Bank A/S	Tilbyder ikke kort i Apple Pay	Tilbyder ikke kort i Google Pay
Sparekassen Bredebro	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Sparekassen for Nr. Nebel og Omegn	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Dragsholm Sparekasse	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
PenSam Bank A/S	Visa/Dankort - Visa-delen, Visa og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Hvidbjerg Bank A/S	Visa og Mastercard	Visa og Mastercard
Frørup Andelskasse	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Sparekassen Balling	Visa og Mastercard	Visa og Mastercard
Frøslev-Møllerup Sparekasse	Visa og Mastercard	Visa og Mastercard
Rønde Sparekasse	Visa og Mastercard	Visa og Mastercard
Gruppe 4 - Arb. kapital under 1 mia. kr.		
Sønderhå-Hørsted Sparekasse	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard
Stadil Sparekasse	Visa og Mastercard	Visa og Mastercard
Gruppe 5 - Filialer af udenlandske institutter i Danmark		
Nordea Danmark, Filial af Nordea Bank Abp, Finland	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard	Visa/Dankort - Visa-delen og Mastercard

Note: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har spurgt i alt 44 danske banker (januar 2024) om hvilke betalingskort de tilbyder i Apple Pay og Google Pay. Bankerne er udvalgt efter Finanstilsynets gruppeopdeling af kreditinstitutter, styrelsen har spurgt udvalgte banker fra grupperne 1-5

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens rundspørge af januar 2024.

6.6 Figurer over Dankorts andel af transaktioner

Figur 6.1 Andel af samlede antal transaktioner i Danmark efter korttype

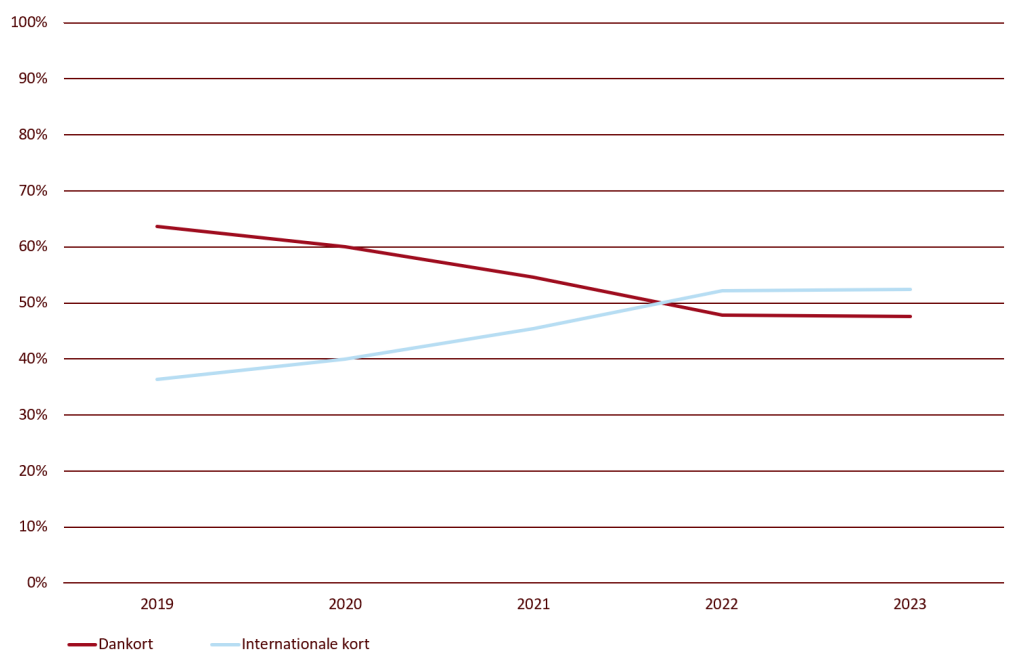

Note: Co-badgede Dankort er Visa/Dankort eller Mastercard Dankort. I Danmarks Nationalbanks statistik omtales co-badgede Dankort som "co-brandede Dankort". Hvert år summerer til 100 pct. Internationale kort dækker både over internationale debetkort og internationale kreditkort.

Anm.: Eksklusive kontanthævninger.

Kilde: Danmarks Nationalbanks Statistikbank, tabel DNBSUK (februar 2024), og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger.

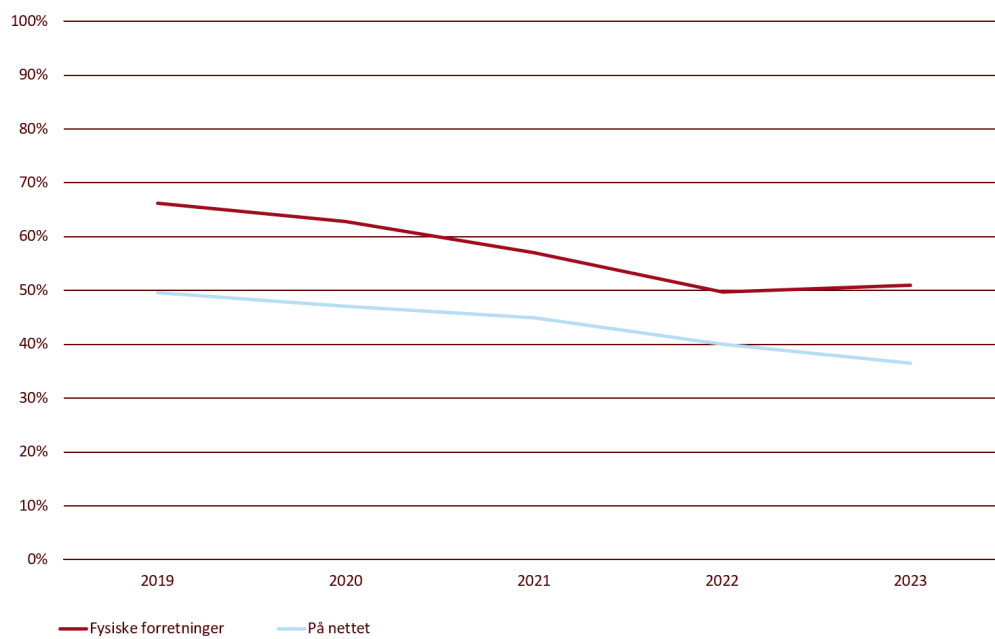
Figur 6.2 Andel af de samlede betalingstransaktioner i Danmark

Anm.: Eksklusive kontanthævninger og selvbetjening.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger på baggrund af oplysninger fra Nationalbankens statistik, tabel DNBSTS, og data leveret af Nets.

Figur 6.3 Dankorts markedsandel fordelt på anvendelsessted

Anm.: Eksklusive kontanthævninger og selvbetjening.

Kilde: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens egne beregninger på baggrund af oplysninger fra Nationalbankens statistik, tabel DNBSTS, og data leveret af Nets.

Bilag 2

Regler på betalingsområdet

Regulering

Anvendelsen af betalingskort i Danmark reguleres af henholdsvis danske og fælleseuropæiske regler. En række af disse regler er underlagt Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens tilsyn, herunder bestemte bestemmelser i lov om betalinger⁴³, interbankgebyrforordningen⁴⁴, abonnementsbekendtgørelsen⁴⁵ og bekendtgørelse om offentliggørelse af maksimale gebyrer for betalingsmodtagere i fysisk handel⁴⁶.

De følgende afsnit i dette bilag giver en kort beskrivelse af disse ovenstående regler, samt eventuelle ændringer, navnlig ift. modernisering af reglerne på EU-plan.

Som led i at beskrive indholdet af reglerne, indeholder dette bilag også en redegørelse for praksis, der har relevans for de enkelte bestemmelser, idet disse afgørelser er med til at bidrage til fortolkningen af reglerne. Redegørelsen er begrænset til praksis t.o.m. sidste rapport fra 2022. Styrelsens tilsynsaktiviteter efter sidste rapport beskrives i kapitel 4.

Lov om betalinger

Det andet betalingsdirektiv (PSD2)⁴⁷ er implementeret i Danmark via betalingsloven. Loven finder anvendelse for udstedere af elektroniske penge, udbydere af betalingstjenester og betalingsmodtagere. Betalingsloven indeholder desuden en række nationale særregler, herunder bl.a. de lovgivningsmæssige rammer for abonnementsbekendtgørelsen.

Europa-Kommissionen er dog kommet med forslag til et nyt betalingsdirektiv (PSD3) samt en betalingsserviceforordning (PSR), som skal erstatte det nuværende PSD2, se mere herom i afsnit 1.1.

Tilsynet med betalingsloven er delt mellem Finanstilsynet, Forbrugerombudsmanden og Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Styrelsen fører tilsyn med betalingslovens

- » § 63 adgang til betalingskontotjenester i pengeinstitutter
- » § 64 adgang til betalingssystemer
- » §§ 120-123 om fastsættelse og opkrævning af gebyrer for betalingstjenester.⁴⁸

⁴³ Lov nr. 652 af 8. juni 2017 med senere ændringer.

⁴⁴ Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2015/751 af 29. april 2015 om interbankgebyrer for kortbaserede betalingstransaktioner.

⁴⁵ Bekendtgørelse nr. 2163 af 18. december 2020 om prismodeller for visse typer af betalingsinstrumenter i henhold til § 123, stk. 4 og 5, i lov om betalinger.

⁴⁶ Bekendtgørelse nr. 1364 af 1. december 2017 om offentliggørelse af maksimale gebyrer for betalingsmodtagere i fysisk handel.

⁴⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2366 af 25. november 2015 om betalingstjenester i det indre marked.

⁴⁸ Jf. betalingslovens § 145, stk. 1.

I det følgende vil der foretages en redegørelse for reglernes indhold.

Ændringer i betalingsloven

Der er ikke foretaget væsentlige ændringer⁴⁹ i betalingsloven siden styrelsens seneste betalingsrapport i 2022.

Adgang til betalingskontotjenester og -systemer

Adgangen til betalingskontotjenester og -systemer er reguleret i betalingslovens §§ 63-64. Reglerne pålægger pengeinstitutter og betalingssystemer en række forpligtelser, herunder at stille betalingskontotjenester og -systemer til rådighed for henholdsvis betalingsinstitutter og betalingstjenesteudbydere på nærmere angivne vilkår. Der er af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen i fællesskab med Finanstilsynet udarbejdet en vejledning i februar 2021 om betalingslovens § 63.⁵⁰ I det følgende vil der kort redegøres for reglerne.

Adgangen til betalingskontotjenester – betalingslovens § 63

Det følger af betalingslovens § 63, stk. 1, at pengeinstitutter skal give betalingsinstitutter⁵¹ adgang til deres *betalingskontotjenester* på objektive, ikke-diskriminerende og proportionale vilkår. Adgangen skal gøre betalingsinstituttet i stand til at udbyde betalingstjenester uhindret og effektivt. Betalingslovens § 63 implementerer således PSD2-direktivets artikel 36. Direktivet har til formål at skabe pligter og rettigheder for pengeinstitutter samt betalingsinstitutter i alle EU-medlemsstater.

Da der er tale om en implementering af en EU-retsakt, skal betalingsloven fortolkes i lyset af direktivet og EU-Domstolens praksis.

Betalingslovens § 63, stk. 2 fastsætter en underretningspligt for pengeinstitutterne i tilfælde af afslag. Underretningspligten kommer således i spil, såfremt et pengeinstitut giver et betalingsinstitut afslag på adgang til en betalingskontotjeneste. Pengeinstituttet skal i disse situationer underrette Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, samt behørigt begrunde afslaget.⁵² Styrelsen har efter stk. 3, hjemmel til at fastsætte nærmere regler om underretningerne.⁵³

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har endvidere som tilsynsmyndighed kompetence til at udstede et påbud til et pengeinstitut om at give et betalingsinstitut adgang til at oprette og føre en betalingskonto i det pågældende betalingsinstitut.⁵⁴ En overtrædelse af henholdsvis adgangs- og underretningspligten straffes med bøde.⁵⁵

⁴⁹ En mindre ændring er sket i form af ophævelse af erhvervsministerens forpligtelse til at fremsætte forslag om revision af § 122, stk. 2, i lov om betalinger (betalingsloven): https://www.ft.dk/ripdf/samling/2022/lov-forslag/158/20222_158_som_fremsat.pdf

⁵⁰ Se vejledningen her: <https://www.kfst.dk/vejledninger/kfst/dansk/2021/20210212-vejledning-om-betalingslovens-63-kfst-som-uafhaengig-myndighed/>

⁵¹ Et betalingsinstitut er en juridisk person, der er meddelt tilladelse til at udbyde betalingstjenester efter betalingslovens § 9, og institutter, der er meddelt tilladelse i et andet EU- eller EØS-land, jf. betalingslovens § 7, nr. 2. Dette omfatter også virksomheder, der har begrænset tilladelse efter betalingslovens § 51, jf. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens indskærpelse af 17. marts 2022: www.kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/indskaerpelse/2022/20220317-indskaerpelse-vedroerende-etablering-af-portefoljekonto-og-indloesningsaftale/

⁵² Jf. betalingslovens § 63, stk. 2.

⁵³ Jf. betalingslovens § 63, stk. 3.

⁵⁴ Jf. betalingslovens § 145, stk. 2, nr. 1.

⁵⁵ Jf. betalingslovens § 152, stk. 2.

Praksis i forhold til § 63

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har truffet en række afgørelser vedrørende betalingslovens § 63, stk. 1, om adgangen til betalingskontotjenester.⁵⁶ Styrelsen har både truffet afgørelser om adgangsvilkårene generelt og den konkrete administration af vilkår over for betalingsinstitutterne.

Adgangsvilkår

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har fundet, at en række af Arbejdernes Landsbank A/S' vilkår var i strid med betalingslovens § 63, stk. 1, idet de var diskriminerende, ikke fastsat objektivt og/eller proportionale. Arbejdernes Landsbank havde fastsat vilkår om, at de:

- » alene vil tilbyde adgang til sine betalingskontotjenester og mulighed for at gennemføre udenlandske (grænseoverskridende) betalinger til indenlandske respondenter, herunder betalingsinstitutter.
- » ikke vil tilbyde adgang til sine betalingskontotjenester til udenlandske respondenter.⁵⁷

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har tillige fundet, at Sydbank A/S' vilkår var i strid med betalingslovens § 63, stk. 1. Sydbank havde fastsat vilkår om, at de:

- » alene accepterer kunder, der har en naturlig tilknytning til bankens forretningsområde – hvilket betyder, at den potentielle kunde skal have en geografisk eller forretningsmæssig tilknytning til Danmark eller Nordtyskland.
- » ikke vil indgå eller opretholde kundeforhold med kunder som er bosiddende i lande, som af det danske Finanstilsyn, EU eller FATF er vurderet, at der er en særlig høj risiko for hvidvask eller terrorfinansiering.
- » ikke ønsker erhvervskunder, som udfører pengeoverførselsvirksomhed, eller kunder, der driver vekselkontorer som hovederhverv.⁵⁸

Administration af adgangsvilkår

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har endvidere truffet afgørelser om den konkrete administration af adgangsvilkår.⁵⁹

Styrelsen har truffet afgørelse om, at Arbejdernes Landsbanks opsigelse af Clearhaus' kundeforhold ikke blev administreret i overensstemmelse med betalingslovens § 63, stk. 1. Styrelsen vurderede således, at Arbejdernes Landsbank ikke havde administreret deres vilkår proportionalt overfor Clearhaus. Styrelsen lagde vægt på, at Arbejdernes Landsbank ikke havde gjort Clearhaus bekendt med vilkåret.⁶⁰

⁵⁶ Se styrelsens praksis her: <https://www.kfst.dk/betalingsmarkedet/afgoerelser/styrelsesafgoerelser/>

⁵⁷ Jf. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse af 27. april 2022, *Afgørelse vedrørende betalingslovens § 63, stk. 1 om Arbejdernes Landsbank A/S' vilkår*, j.nr. 21/11840. Afgørelsen kan læses her: <https://www.kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/afgoerelser/2022/20220427-arbejdernes-landsbanks-vilkaar-for-adgang-til-betalingskontotjenester/>.

⁵⁸ Jf. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse af 23. juni 2021, *Afgørelse vedrørende betalingslovens § 63, stk. 1 om [en agent for et betalingsinstitut] adgang til Sydbank A/S' betalingskontotjenester*, j.nr. 19/10259. Afgørelsen kan læses her: <https://www.kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/afgoerelser/2021/20210624-adgang-til-sydbank-as-betalingskontotjenester/>

⁵⁹ Se styrelsens praksis her: <https://www.kfst.dk/betalingsmarkedet/afgoerelser/styrelsesafgoerelser/>

⁶⁰ Se Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse af 27. april 2022, *Afgørelse vedrørende betalingslovens § 63, stk. 1, om Clearhaus A/S' adgang til Arbejdernes Landsbank A/S' betalingskontotjenester*, j.nr. 21/11840

Adgang til betalingssystemer – betalingslovens § 64

Efter betalingslovens § 64, stk. 1, skal vilkår for *adgang til betalingssystemer* for betalingstjenesteudbydere være objektive, ikke-diskriminerende og proportionale. Vilkårene må således ikke forhindre adgang i videre omfang end nødvendigt for at beskytte mod specifikke risici og for at sikre betalingssystemets finansielle og driftsmæssige stabilitet. Risici kan for eksempel være afviklingsrisici, operationelle risici og forretningsmæssige risici.⁶¹

Det fremgår yderligere af bestemmelsen, at betalingssystemer ikke må pålægge betalingstjenesteudbydere, brugere af betalingstjenester eller andre betalingssystemer en række nærmere oplyste krav. Det forbydes blandt andet, at et betalingssystem pålægger regler, der forskelsbehandler udbydere af betalingstjenester, for så vidt angår deltagernes rettigheder, forpligtelser og beføjelser.⁶²

Ved et betalingssystem forstås i henhold til betalingslovens § 7, nr. 13, et *”system til overførsel af midler med formelle og standardiserede rutiner og fælles regler for behandlings, clearing eller afvikling af betalingstransaktioner”*. Udbydere af betalingssystemer er eksempelvis Nets, Mastercard og Visa.

Kravene i § 64, stk. 1, gælder, uanset om der er tale om trepartssystemer, som benytter licenshavere,⁶³ firepartssystemer eller direkte debitering.

Formålet med bestemmelsen er at sikre ens behandling af forskellige betalingstjenesteudbydere i EU og at stimulere konkurrencen mellem disse ved at undgå en situation, hvor nogle betalingssystemer kan diskriminere mellem forskellige betalingstjenesteudbydere.⁶⁴

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har kompetence til at udstede påbud om, at vilkår for adgang til et betalingssystem for betalingstjenesteudbydere skal ændres.⁶⁵ En overtrædelse af bestemmelsen kan straffes med bøde.⁶⁶

Praksis i forhold til § 64

Styrelsen har ikke truffet afgørelser, som vedrører betalingslovens § 64 siden sidste betalingsrapport.

Regulering af gebyrer

Betalingsloven indeholder en række bestemmelser, der regulerer fastsættelsen og opkrævningen af gebyrer. Reglerne henvender sig henholdsvis til betalingsmodtagere og udbydere af betalingstjenester.

Overførsel af det fulde beløb ved en betalingsordre – betalingslovens § 120

Efter betalingslovens § 120, stk. 1, skal betalerens udbyder, betalingsmodtagerens udbyder og deres eventuelle formidlere overføre det fulde beløb uden fradrag af gebyrer. Bestemmelsen skal sikre, at det fulde beløb, som betaleren har iværksat, kommer frem til modtageren.

⁶¹ Jf. betalingslovens § 64, stk. 1.

⁶² Jf. betalingslovens § 64, stk. 1, sidste pkt. og nr. 2.

⁶³ Jf. præambelbetragtning nr. 52 i PSD2.

⁶⁴ Jf. præambelbetragtning pkt. 49-52.

⁶⁵ Jf. betalingslovens § 145, stk. 2, nr. 2.

⁶⁶ Jf. betalingslovens § 152, stk. 3.

Bestemmelsen omfatter alle betalingstransaktioner, herunder kreditoverførsler, kortbetalinger og direkte debiteringer.

En undtagelse følger af stk. 2, 1. pkt., hvorefter betalingsmodtageren og dennes udbyder kan aftale, at udbyderen trækker sine gebyrer fra det overførte beløb, før det krediteres betalingsmodtageren. Efter stk. 2, 2. pkt., skal betalingsmodtageren særskilt oplyses i overensstemmelse med §§ 71⁶⁷ og 78⁶⁸ om betalingstransaktionens fulde beløb og størrelsen af gebyrerne.

Såfremt der trækkes andre gebyrer end dem, som er nævnt i § 120, stk. 2, fra et overført beløb, skal betalernes udbyder sikre, at betalingsmodtageren modtager det fulde beløb. Ved betalingsstransaktioner, der iværksættes af eller via betalingsmodtageren, gælder forpligtelsen imidlertid betalingsmodtagerens udbyder.⁶⁹

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan udstede de nødvendige påbud for at sikre overholdelsen af reglerne.⁷⁰ Overtrædelse af betalingslovens § 120, stk. 1, kan straffes med bøde ligesom overtrædelse af et af styrelsens påbud.⁷¹

Opkrævning af gebyrer – betalingslovens § 121

Betalingslovens § 121 fastsætter udgangspunktet for opkrævning af gebyrer mellem betalingsmodtager og dennes udbyder samt betaler og dennes udbyder.

Det følger af bestemmelsens stk. 1, at betalingsmodtageren skal betale de gebyrer, som dennes udbyder opkræver, og betaleren skal betale de gebyrer, som dennes udbyder opkræver, når en betalingstransaktion gennemføres inden for EU. Bestemmelsen omfatter alle betalingstransaktioner, herunder kreditoverførsler, kortbetalinger og direkte debiteringer.

Efter § 121, stk. 2, må betalingsmodtagerens udbyder ikke hindre betalingsmodtageren i at opkræve gebyr hos betaleren for brug af det pågældende betalingsinstrument, hindre betalingsmodtageren i at tilbyde betaleren en rabat eller hindre betalingsmodtageren i på anden måde at tilskynde betaleren til at anvende et givent betalingsinstrument, jf. dog stk. 3. Formålet med denne bestemmelse er at fremme gennemsigtigheden og konkurrencen.

Såfremt en betalingsmodtager opkræver et gebyr hos betaleren for anvendelse af et betalingsinstrument, må gebyret dog ikke overstige betalingsmodtagerens omkostninger til at gennemføre betalingstransaktionen.⁷²

Betalingslovens § 121, stk. 3, modificerer dog dette udgangspunkt for opkrævning af gebyrer. Det fremgår, at betalingsmodtageren ikke må opkræve gebyrer for *anvendelsen* af betalingsinstrumenter, for hvilke interbankgebyrerne er reguleret i forordningen om interbankgebyrer for kortbaserede betalingstransaktioner – populært omtalt som ”forbuddet mod overvæltning”. Dette gælder endvidere for visse betalingstjenester.⁷³ Bestemmelsen omfatter bl.a. de mest

⁶⁷ Om betalingsmodtagerens udbyders pligt til at give oplysninger til betalingsmodtageren ved enkeltstående transaktioner.

⁶⁸ Om betalingsmodtagerens udbyders pligt til at give oplysninger til betalingsmodtageren ved transaktioner omfattet af rammeaftaler.

⁶⁹ Jf. betalingslovens § 120, stk. 3.

⁷⁰ Jf. betalingslovens § 145, stk. 2.

⁷¹ Jf. henholdsvis betalingslovens § 152, stk. 2, og stk. 3.

⁷² Jf. § 121, stk. 2, 2. pkt.

⁷³ Dvs. for de betalingstjenester, på hvilke forordning af 14. marts 2012 (EU) nr. 260/2012 om tekniske og forretningsmæssige krav til kreditoverførsler og direkte debiteringer i euro og om ændring af forordningen (EF) nr. 929/2009 finder anvendelse, jf. § 121, stk. 3. Denne forordning er således ikke relevant for direkte debiteringer i danske kroner.

udbredte kortmærker i Danmark, fx Dankort, Visa og Mastercard. Det gælder både betalinger i fysisk handel og online handel mv., og der skelnes ikke mellem debet- og kreditkort. Derudover omfatter bestemmelsen også digitale betalingstjenester, herunder mobile betalingsløsninger, hvor overførslen af midler sker via en sådan betalingskorttransaktion.

På trods af formuleringen ”forbud mod overvæltning”, omfatter bestemmelsen også gebyrer, der ikke blot ”sender” et gebyr videre fra betalingsmodtageren, som denne skal betale til sin udbyder (kortindløser), til betaleren (kortholderen), men også gebyrer, der selvstændigt pålægges for *anvendelsen* af de omfattede betalingsinstrumenter.

Forbuddet omfatter dog ikke (a) transaktioner med firmakort (*commercial cards*), (b) hævning af kontanter i kontantautomater eller ved disken hos en betalingstjenesteudbyder, samt (c) transaktioner med betalingskort udstedt af kortordninger (kortsystemer), der er organiseret som trepartssystemer.⁷⁴ I disse specifikke situationer må der således stadig opkræves gebyr af betaler (kortholder).⁷⁵

Baggrunden for reglerne er at ensarte gebyrpraksis i EU og at sænke gebyrerne, der opkræves over for betalerne.⁷⁶

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan udstede de nødvendige påbud for at sikre overholdelsen af § 121, stk. 1-3. Overtræder en virksomhed et sådant påbud, kan dette straffes med bøde.⁷⁷ Desuden er overtrædelsen af § 121, stk. 2, 1. pkt., bødelagt direkte.⁷⁸

Praksis i forhold til § 121

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har truffet afgørelse i en lang række sager, navnlig vedrørende betalingslovens § 121, stk. 3.⁷⁹ Styrelsen har fundet, at:

- » Wulff & Konstali ApS havde opkrævet gebyrer ved brug af betalingskort, da deres kortterminaler havde været ramt af fejl i en periode, og derfor overtrådt betalingslovens § 121, stk. 3.⁸⁰
- » Imerco A/S's manglende opdatering af betalingsterminaler, der resulterede i en opkrævning af gebyr ved brug af betalingskort, var omfattet af betalingslovens § 121, stk. 3.⁸¹
- » Jem & Fix A/S havde opkrævet gebyrer ved brug af betalingskort, idet der havde været IT-fejl, og derfor overtrådt betalingslovens § 121, stk. 3.⁸²

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har endvidere truffet afgørelse i forhold til betalingslovens § 121, stk. 2, 2. pkt. Styrelsen har i deres afgørelse overfor Fun-Jump fundet, at denne havde

⁷⁴ Jf. Forordningens artikel 1, stk. 3.

⁷⁵ Der henvises i den forbindelse til kapitel 7 om styrelsens tilsyn.

⁷⁶ Jf. Præambelbetragtning nr. 66 i PSD2.

⁷⁷ Jf. Betalingslovens § 152, stk. 3.

⁷⁸ Jf. Betalingslovens § 152, stk. 2.

⁷⁹ Se styrelsens praksis her: [https://www.kfst.dk/betalingsmarkedet/afgoerelser/styrelsesafgoerelser/?dateSoring=1&page=0&query=&years\[\]=2022](https://www.kfst.dk/betalingsmarkedet/afgoerelser/styrelsesafgoerelser/?dateSoring=1&page=0&query=&years[]=2022)

⁸⁰ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse af 20. september 2023, *Afgørelse om Wulff & Konstali gebyr for brug af betalingskort*, j.nr. 23/05744.

⁸¹ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse af 22. februar 2022, *Afgørelse vedrørende opkrævning af gebyr ved brug af betalingskort*, j.nr. 21/13042.

⁸² Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse af 26. august 2021, *Afgørelse vedrørende opkrævning af gebyr ved brug af betalingskort*, j.nr. 21/06446.

overtrådt betalingslovens § 121, stk. 2, 2. pkt., ved at opkræve et gebyr, der er højere, end hvad virksomheden selv bliver opkrævet af virksomhedens indløser, MobilePay A/S.⁸³

Forbud mod anvendelse af urimelige priser og avancer i forbindelse med gennemførelse af betalinger – betalingslovens § 122

Betalingslovens § 122, stk. 1 forbyder, at virksomheder opkræver urimelige priser og avancer i forbindelse med gennemførelsen af betalingstransaktioner med betalingsinstrumenter, herunder fx kortbetalinger og overførsler via netbank eller mobile betalingsløsninger.⁸⁴ Efter ordlyden og forarbejderne omfattes enhver virksomhed, der fastsætter gebyrer og vederlag i forbindelse med brug af betalingsinstrumenter.⁸⁵ Samtidig omfatter bestemmelsen alle gebyrer og vederlagstyper, der opkræves, når en betaling gennemføres.⁸⁶ Bestemmelsen finder eksempelvis anvendelse på pengeinstitutters opkrævning af valutatilleg for brug af betalingskort i udlandet, da bestemmelsen omfatter ethvert gebyr fastsat i forbindelse med gennemførelse af betalingstransaktioner med betalingsinstrumenter.

Der er herved taget højde for, at betalingssystemer kan organiseres på mange forskellige måder, og at funktioner kan foregå i forskellige virksomheder.⁸⁷ Forbuddet mod urimelige priser og avancer omfatter tillige ”tekniske tjenester”⁸⁸, jf. Boks 1 nedenfor.

Boks 1
Hvad er en teknisk tjeneste?

En teknisk tjeneste kan bestå i mange ting, men mere konkret kan der blandt andet være tale om følgende ydelser:

- » Håndtering og lagring af data
- » Databeskyttelse
- » Datavalidering
- » Drift af kommunikationsnetværk
- » Levering og vedligeholdelse af betalingsterminaler og betalingsmodul (payment gateway)

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan gribe ind over for alle aktørers anvendelse af urimelige priser og avancer i forbindelse med gennemførelse af kortbetalinger eller direkte debitering, uagtet hvilke ydelser de måtte levere, og hvordan de måtte være organiseret. Overtrædelser af § 122, stk. 1, og 2, kan således straffes med bøde.⁸⁹

Forarbejderne til betalingslovens § 122 præciserer nærmere, at urimelige priser og avancer er priser og avancer, der er højere, end de ville være under virksom konkurrence. For at afgøre dette foretages en hypotetisk præget bedømmelse af forholdene, som de ville være i et konkurrencepræget marked. Der stilles derfor ikke krav om et egentligt bevis for, hvad prisen eller

⁸³ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse af 27. september 2022, *Afgørelse om opkrævet gebyr for brug af MobilePay ved betaling*, j.nr. 22/07066.

⁸⁴ Betalingslovens § 122 omfatter efter sin ordlyd alle former for betalingsinstrumenter, således som disse er defineret i betalingslovens § 7, nr. 18. Bestemmelsen viderefører betalingstjenestelovens § 79. Bestemmelsen blev først indført ved lov i 1999 (den dagældende betalingskortlov).

⁸⁵ Jf. FT 2016-17, tillæg A, bemærkninger til L 157, side 259 hs.

⁸⁶ Interbankgebyrer suppleres dog af et prisloft, som blev indført med forordningen om interbankgebyrer. Forordningen er nærmere beskrevet nedenfor.

⁸⁷ Jf. nærmere forarbejderne til lov nr. 217 af 13. april 1999 om ændring af lov om betalingskort m.v. (1998/1 LFS 129).

⁸⁸ Jf. Betalingslovens § 5, nr. 10.

⁸⁹ Jf. Betalingslovens § 152, stk. 2.

avancen ville være, men der er en væsentlig sandsynlighed. ⁹⁰ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan gribe ind over for aktører, der

1. fastsætter priser, som ligger over prisen i andre lande med en effektiv betalingsformidling,
2. fastsætter priser, der ikke står i et rimeligt forhold til omkostningerne, eller
3. fastsætter priser, der medfører en overnormal indtjening. ⁹¹

Det følger af § 122, stk. 2, at forbuddet tillige omfatter fastsættelse af gebyr mv. i forbindelse med gennemførelse af direkte debitering. Herefter kan Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen også gribe ind, hvis gebyrerne på direkte debiteringsprodukter, der bl.a. omfatter Betalingservice, vurderes at være urimeligt høje og overstiger, hvad de ville være, hvis der var virksom konkurrence på området.

Praksis i forhold til § 122

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har tidligere truffet afgørelse efter betalingstjenestelovens ⁹² § 79. Betalingslovens § 122, stk. 1, viderefører den tidligere bestemmelse ⁹³, hvorfor praksis efter betalingstjenestelovens § 79 også er relevant for betalingslovens § 122, stk. 1.

Konkurrencerådet har bl.a. truffet to afgørelser, der angik bankernes valutatlæg. Dette drejede sig om henholdsvis Danske Bank ⁹⁴ og Nordea ⁹⁵, som ifølge rådet havde overtrådt betalingslovens § 122, stk. 1 ved at fastsætte urimeligt høje priser for betalinger med Visa/Dankort i udenlandsk valuta (valutatillæg) i perioden fra 2016 til 2019.

Konkurrencerådet vurderede, at de to bankers valutatlæg ikke stod i et rimeligt forhold til omkostningerne. Rådet har i vurderingen blandt andet lagt vægt på, at begge banker har haft en meget høj overskudsgrad ved valutaomveksling.

Begge afgørelser er anket til Østre Landsret, hvor de fortsat verserer.

Gebyrtyper

Betalingsloven regulerer ikke nærmere, hvilke typer af gebyrer betalingsmodtageres udbydere (kortindløser) kan eller skal anvende. Udbydere kan derfor vælge, om et gebyr skal være transaktionsbestemt, udgøre en procentdel af transaktionsbeløbet eller en kombination heraf.

På trods af, at § 122 gælder for alle udbyderes fastsættelse af gebyrer, betyder den ikke, at gebyrer skal være ens for alle former for brug af betalingskort. I princippet kan der anvendes forskellige gebyrer for fysisk og ikke-fysisk handel.

⁹⁰ Jf. FT 2016-17, tillæg A, bemærkninger til L 157, side 259 hs.

⁹¹ Ifølge forarbejderne forstås herved: "[...] en forretning af investeringerne i det pågældende forretningsområde, der overstiger forrentningen for tilsvarende virksomheder i virksom konkurrence.", jf. FT 2016-17, tillæg A, bemærkninger til L 157, side 259 hs og 260 vs.

⁹² Lov nr. 385 af 25. maj 2009 om betalingstjenester og elektroniske penge med senere ændringer.

⁹³ Jf. FT 2016-17, tillæg A, bemærkninger til L 157, side 259 vs.

⁹⁴ Konkurrencerådets afgørelse af 30. marts 2022, *Danske Banks valutatlæg*.

⁹⁵ Konkurrencerådets afgørelse af 30. marts 2022, *Nordeas valutatlæg*.

Interbankgebyrforordningen fastsætter, at betalingsmodtagerens udbyder som udgangspunkt skal opkræve *individuelle specificerede gebyrer for forskellige korttyper*, medmindre betalingsmodtageren skriftligt anmoder om ens gebyrer for forskellige korttyper.⁹⁶

Betalingslovens § 122 suppleres af abonnementsbekendtgørelse, se mere omkring denne bekendtgørelse i kapitel 3, afsnit 3.2 og 3.3.

Fordelingen af omkostninger ved driften af betalingssystemer – betalingslovens § 123

Efter betalingslovens § 123, stk. 1, kan en udbyder af betalingstjenester (kortindløser) pålægge betalingsmodtageren (forretningen) at betale til driften af et betalingssystem. Vederlaget kan eksempelvis fastsættes til en procentsats af transaktionsbeløbet, som en fast ydelse (abonnement) eller som en kombination af de to.

Gebyrerne fastsættes i overensstemmelse med betalingslovens § 122, og abonnementsbekendtgørelsen, jf. ovenfor og kapitel 3, afsnit 3.2 og 3.3. Der gælder dog nogle modifikationer og undtagelser til dette udgangspunkt.

Bestemmelsen i § 123, stk. 4, begrænser således adgangen for udbyderen af visse typer af betalingsinstrumenter til at kræve sine omkostninger ved driften af betalingssystemet dækket af betalingsmodtageren. Det følger af bestemmelsen, at erhvervsministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke prismodeller der kan anvendes. Erhvervsministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om beregningen af betalingen i disse modeller, jf. betalingslovens § 123, stk. 5, hvilket er sket i abonnementsbekendtgørelsen, jf. kapitel 3, afsnit 3.2 og 3.3.

Efter § 123, stk. 3, kan betalingstjenesteudbydere og betalingsmodtagere indgå aftale om betaling for særlige ordninger tilknyttet det enkelte betalingsinstrument, i det omfang disse ikke er omfattet af betalingslovens § 123, stk. 4.

En eventuel aftale om særskilt betaling for en særlig ordning skal være indgået frivilligt. Udbydere kan derfor ikke afvise at udbyde eksisterende ydelser med henvisning til, at der er tale om en særlig ordning, som betalingsmodtager skal betale for.⁹⁷

Erhvervsministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om, hvilke særlige ordninger der kan indgås aftale om.⁹⁸

Det følger af § 123, stk. 2, at en udbyder skal fastsætte gebyrer uafhængigt af betalingsmodtagerens forhold ved opkrævning af gebyr fra betalere (kortholder) for betalere anvendelse af et betalingsinstrument (betalingskort). Formålet er at forhindre udbydere i at diskriminere betalingsmodtagerne gennem betalere afhængigt af eksempelvis betalingsmodtagerens størrelse. Udbydere kan derfor ikke via gebyrfastsættelse påvirke betalere valg af betalingsmodtager.⁹⁹

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan udstede de nødvendige påbud for overholdelsen af disse bestemmelser, og en overtrædelse af et sådan påbud kan straffes med bøde.¹⁰⁰ Endvidere er overtrædelse af betalingslovens § 123, stk. 1 og 2, direkte pålagt bødestraf.¹⁰¹

⁹⁶ Jf. artikel 9 (1), i interbankgebyrforordningen.

⁹⁷ Jf. FT 2016-17, tillæg A, bemærkninger til L 157, side 261, vs.

⁹⁸ Jf. § 123, stk. 6. Denne bemyndigelse er endnu ikke udnyttet.

⁹⁹ Jf. FT 2016-17, tillæg A, bemærkninger til L 157, side 261, vs.

¹⁰⁰ Jf. betalingslovens § 145, stk. 2, og § 152, stk. 3.

¹⁰¹ Jf. betalingslovens § 152, stk. 2.

Lovens rækkevidde

Udgangspunktet er, at betalingslovens regler gælder for alle betalingsmodtagere, der sælger varer og tjenesteydelser på det danske marked. Betalingsmodtagere, der ikke er etableret i Danmark, fx ved et datterselskab eller en filial, men som via internettet henvender sig til danske forbrugere, skal ligeledes overholde betalingslovens regler.

Der er dog to situationer, hvor betalingslovens regler som udgangspunkt ikke gælder for betalingsmodtagers salg af varer og tjenesteydelser i online handlen.

- » Hvis danske forbrugere handler *”uopfordret”* i udenlandske netbutikker, der ikke direkte henvender sig til det danske marked. Her vil det være lovgivningen i den enkelte netbutiks hjemland, der gælder for forretningens (betalingsmodtagerens) fastsættelse og opkrævning af gebyrer for betaling med betalingskort, der ikke er omfattet af forbuddet mod overvæltning i § 121, stk. 3
- » Hvis betalingsmodtagere, der er etableret i andre EU/EØS-lande, leverer såkaldte *”informationssamfundstjenester”* til danske forbrugere, finder betalingsloven heller ikke anvendelse. Her vil det ligeledes være lovgivningen i den enkelte betalingsmodtagers hjemland, der gælder.

Reglerne for, hvornår de såkaldte informationssamfundstjenester er undtaget fra betalingsloven, følger dels af e-handelsdirektivet¹⁰², dels af e-handelsloven¹⁰³. Definitionen på *”informationssamfundstjenester”* følger af e-handelslovens § 2, nr. 1, jf. Boks 2.

Boks 2 Definition af informations- tjenester

E-handelslovens § 2, nr. 1, definerer tjenester i informationssamfundet (informationssamfundstjenester) som:

”enhver tjeneste, der har et kommercielt sigte og som leveres online (ad elektronisk vej over en vis distance) på individuel anmodning fra en tjenestemodtager.”

Ved en *”tjenestemodtager”* forstås enhver fysisk eller juridisk person, der modtager og anvender en informationssamfundstjeneste, jf. e-handelslovens § 2, nr. 4.

Informationssamfundstjenester er tjenester, hvor forbrugerne af sig selv kontakter udbyderen og beder om tjenester, som derpå leveres online. Det kan fx være flybilletter, som forbrugerne bestiller, betaler for og får leveret via internettet eller til deres mobiltelefon fra et flyselskab etableret i et andet EU/EØS-land.

Når forbrugere (kortholder) betaler med betalingskort mv. for at købe disse tjenester i online handlen, gælder de danske gebyrregler som udgangspunkt ikke.

¹⁰² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (EFT L 2000, nr. L 178 af 17. juli 2000, s. 1-16).

¹⁰³ Lov nr. 227 af 22. april 2002 om tjenester i informationssamfundet, herunder visse aspekter af elektronisk handel.

Boks 3

E-handelslovens formål

E-handelsloven indeholder et afsenderlandsprincip. Danske myndigheder kan derfor - som hovedregel – ikke gribe ind over for udbydere af informationsfundstjenester, der retter deres aktiviteter mod det danske marked, når forretningerne er etableret i et andet EU/EØS-land, jf. e-handelslovens § 4.

EU-regulering

En del af betalingsområdets regulering følger direkte af forordninger eller er en gennemførelse af direktiver. Der vil derfor i det følgende redegøres for indholdet af disse relevante reguleringer.

Boks 4

Direktiv ctr. forordning

På EU-plan skelnes der særligt mellem to former for retsakter:

(i) forordninger og (ii) direktiver.

En *forordning* er en bindende retsakt, der gælder direkte i medlemslandene. Den skal ikke implementeres i national ret, idet reguleringen finder direkte anvendelse i alle EU-lande.

Det forholder sig anderledes i forhold til *direktiver*. I modsætning til en forordning, er det kun direktivets mål, der er bindende. Dette fælles mål skal gennemføres i alle EU's medlemslande, og det er således op til medlemsstaterne selv at implementere direktivet i dennes nationale lovgivning.

Det gældende betalingsdirektiv (PSD2)

Det andet betalingsdirektiv (PSD2) er på nuværende tidspunkt gældende, indtil det erstattes af de nye EU-forslag, jf. straks nedenfor. PSD2 er gennemført i flere af betalingslovens bestemmelser og danner derfor grundlag for fortolkningen af betalingsloven.

PSD2 uddybes dog ikke nærmere, henset til, at der er nye ændringer på vej.¹⁰⁴

Forslag til revision af EU-betalingstjenestelovgivningen (PSD3 & PSR)

EU-Kommissionen offentliggjorde den 28. juni 2023 sit forslag til modernisering af PSD2. Forslaget præsenterer ændringer til EU's lovgivning om betalingstjenester med særligt fokus på forbrugerbeskyttelse. Ifølge Kommissionen er ny regulering nødvendig for at følge med de hurtige udviklinger på betalingsmarkedet.

Det nuværende direktiv skal i det nye forslag opdeles i to forskellige lovgivningsinstrumenter, (i) et revideret betalingstjenestedirektiv (PSD3), og (ii) en betalingstjenesteforordning (PSR).¹⁰⁵

Det reviderede betalingstjenestedirektiv (PSD3) flytter en del af betalingstjenestereguleringen fra direktiv til forordning (PSR) med henblik på at sikre mere harmoniseret lovgivning på betalingsområdet i EU samt ensartethed i forhold til håndhævelsen. Forordningen vil være direkte anvendelig i EU, hvilket skal minimere medlemsstaternes mulighed for forskellige fortolkninger.

¹⁰⁴ For mere information omkring PSD2, se [Betalingsrapport 2018](#), side 44.

¹⁰⁵ Se følgende link for Kommissionens forslag: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3543

For Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen får lovændringerne den betydning, at styrelsens tilsynsartikler løftes over i PSR.

Som beskrevet ovenover indebærer forslaget en todelt regulering, der både skal omfatte et direktiv og en forordning. Nedenfor er der derfor indsat en boks, som er med til at illustrere forskellen mellem disse, herunder betydningen heraf.

Væsentlige ændringer i betalingstjenestereguleringen

Særligt fire bestemmelser i den danske betalingslov, som gennemfører PSD2, ændres i udkastet til PSR. Disse ændringer opstilles i nedenstående tabel.

Dansk lovgivning	Nuværende EU-lovgivning	Forslag til ændring af EU-lovgivning	Væsentlige ændringer
Betalingslovens § 63	PSD2's artikel 36	PSR artikel 32	<ul style="list-style-type: none"> • Skærper den tidligere bestemmelse i PSD2, ved at opstille konkrete situationer. • Kravene om objektive, ikke-diskriminerende og proportionale vilkår er fjernet. • Pengeinstitutternes underretningsforpligtelse er fjernet.
Betalingslovens § 64	PSD2's artikel 35	PSR artikel 31	<ul style="list-style-type: none"> • Pligten der tidligere lå hos de enkelte medlemsstater, er nu pålagt aktørerne.
Betalingslovens § 120	PSD2's artikel 81	PSR artikel 67	<ul style="list-style-type: none"> • Pligten der tidligere lå hos de enkelte medlemsstater, er nu pålagt aktørerne.
Betalingslovens § 121	PSD2's artikel 62, stk. 2-5	PSR artikel 28	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen væsentlige ændringer

Det skal dog bemærkes, at ovenstående EU-forslag blot er et foreløbigt udkast. Det er således ikke endeligt vedtaget, hvorfor formen og ordlyden kan ændre sig, når det endelig træder i kraft.

Interbankgebyrforordningen

Interbankgebyrforordningen finder direkte anvendelse i Danmark. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen fører tilsyn med flere af forordningens bestemmelser.¹⁰⁶

Interbankgebyrer er gebyrer, der betales direkte eller indirekte mellem kortudsteder og kortindløser, som deltager i en kortbaseret betalingstransaktion, for hver enkelt transaktion.¹⁰⁷ Det bemærkes, at bestemmelserne om interbankgebyrer ikke finder anvendelse på transaktioner med firmakort, hævnings af kontanter og betalingskortsystemer med tre parter. Disse er ikke omfattet af betalingslovens § 121, stk. 3's "omvæltningforbud".¹⁰⁸

Artikel 3, stk. 3 finder ikke anvendelse efter 9. december 2020, hvorfor medlemsstater ikke længere kan tillade anvendelsen af et vægtet gennemsnit på 0,20 pct. af den gennemsnitlige årlige transaktionsværdi for debetkort for hvert betalingskortsystem. Herefter skal reglerne i artikel 3, stk. 1 og 2 anvendes, jf. nedenfor.

¹⁰⁶ Jf. betalingslovens § 145, stk. 1.

¹⁰⁷ Jf. interbankgebyrforordningen, art. 2, nr. 10.

¹⁰⁸ Der henvises til afsnittet "Regulering af gebyrer"

Det bemærkes at overtrædelse af hver enkelt af interbankgebyrforordningens bestemmelser kan straffes med bøde.¹⁰⁹ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen kan ligeledes udstede de nødvendige påbud.¹¹⁰

Der foreligger på nuværende tidspunkt kun praksis vedrørende artikel 4 og artikel 8, stk. 6.

Artikel 3-5, loft på interbankgebyrer

Artikel 3-5 regulerer interbankgebyrerne for debet- og kreditkorttransaktioner.

Ifølge artikel 3, stk. 1, må interbankgebyret for debetkorttransaktioner ikke overstige 0,20 pct. af transaktionens værdi. Betalingstjenesteudbydere kan derfor bestemme størrelsen af interbankgebyret, så længe den ikke overstiger denne tærskel.

Medlemsstaterne kan fastsætte et lavere procentuelt loft end 0,20 pct., der kan suppleres af et loft på et fast beløb¹¹¹.¹¹² Beregningsmetoden reguleres af artikel 3, stk. 4.

Artikel 4, stk. 1, fastsætter et lignende loft for kreditkorttransaktioner, dog på 0,30 pct. Det er ikke muligt at modificere dette udgangspunkt.

De to ovenstående bestemmelser suppleres af artikel 5, der forbyder enhver omgåelse af de to bestemmelser. Dette skal sikre, at der ikke gennem alternative gebyrstrømme opkræves højere gebyrer.

Artikel 3 indeholder endvidere bestemmelser, der giver den tilsynsførende myndighed mulighed for at indhente de nødvendige oplysninger for kontrollen af korrekt anvendelse af artikel 3-5.

Praksis

På baggrund af en undersøgelse af interbankgebyrer traf Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen den 12. marts 2019 afgørelse i medfør af interbankgebyrforordningens artikel 4. Styrelsen påbød Danske Bank A/S at ophøre med at tilbyde eller kræve et interbankgebyr per transaktion, der udgjorde mere end 0,3 pct. af transaktionens værdi for kreditkorttransaktioner. Afgørelsen vedrørte primært kort af typen "Corporate Mastercards med privat hæftelse", der har begrænset udbredelse blandt danske kunder. Danske Bank samarbejde med styrelsen om sagen og oplyste, at pengeinstituttet har gennemført en række tiltag for at sikre efterlevelse af forordningens artikel 4.¹¹³

Artikel 6, licenser og territoriale restriktioner

Efter artikel 6 forbydes territoriale restriktioner i licensaftaler eller lignende bestemmelser tilknyttet en betalingskortordning. Det er ikke nærmere defineret i forordningen, hvad territoriale restriktioner er.

Restriktionerne kan i princippet både være fastsat i forhold til licensaftaler (fx i forholdet mellem betalingskortordning og kortudsteder/ -indløser), i forhold til udstedelse (forholdet

¹⁰⁹ Jf. betalingslovens § 152, stk. 3.

¹¹⁰ Jf. betalingslovens § 145, stk. 2.

¹¹¹ Dog aldrig, så summen overstiger de 0,20 pct.

¹¹² Jf. interbankgebyrforordningens art. 3, stk. 2, litra a.

¹¹³ Jf. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse af 12. marts 2019, *Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen påbud til Danske Bank A/S*, j.nr. 18/10859. Afgørelsen kan læses her: <https://www.kfst.dk/afgoerelser-ruling/betalingskort/afgoerelser/2019/20190502-konkurrence-og-forbrugerstyrelsens-pabud-til-danske-bank-a-s/>.

mellem kortholder og -udstederen) og i forhold til indløsning (forholdet mellem kortindløseren og betalingsmodtageren).

Artikel 7, adskillelse af betalingskortordning og behandlingsenheder

Artikel 7, stk. 1, regulerer forholdet mellem betalingskortordninger og behandlingsenheder. Bestemmelsen opstiller en række krav angående uafhængighed samt et forbud mod diskriminering og bundling af priser. Formålet med bestemmelsen er at skabe bedre mulighed for konkurrence om behandling af transaktioner med betalingskort inden for de respektive betalingskortordninger.

”Enheden” eller ”det beslutningstagende organ”, der har ansvaret for betalingskortordningen, og den juridiske enhed, der varetager behandling af transaktionerne, skal derfor være adskilt regnskabsmæssigt, organisatorisk og beslutningsmæssigt.

Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (European Banking Authority, EBA) har iht. Artikel 7, stk. 1a, jf. også artikel 7, stk. 6, udarbejdet nærmere tekniske standarder for adskillelsen, som EU-Kommissionen godkendte 4. oktober 2017.¹¹⁴

Den kompetente myndighed i medlemsstaten kan kræve, at en betalingskortordning forelægger en uafhængig rapport, der bekræfter overholdelsen af forpligtelserne i artikel 7, stk. 1.¹¹⁵

Artikel 7, stk. 3-5, fastsætter tillige en række krav til de standarder og betingelser, der er tilknyttet behandling af en ordnings betalingskort:

- » Betalingskortordninger skal give mulighed for at sikre, at godkendelses- og clearingsmeddelelser i forbindelse med enkeltstående kortbaserede betalingstransaktioner kan adskilles og behandles af forskellige behandlingsenheder,¹¹⁶
- » Territorial forskelsbehandling i de bestemmelser om behandling, som betalingskortordninger anvender, er forbudt.¹¹⁷
- » Behandlingsenheder i Unionen skal sikre, at deres system er teknisk interoperabelt med systemer i andre behandlingsenheder i Unionen ved at bruge standarder, som er udviklet af internationale eller europæiske standardiseringsorganer og¹¹⁸
- » Betalingskortordninger må ikke vedtage eller anvende forretningsbestemmelser, der begrænser interoperabiliteten blandt behandlingsenheder i Unionen.¹¹⁹

Disse regler sigter på at skabe mulighed for, at forskellige aktører kan behandle en given kortransaktion. Overordnet skal betalingskortordningen sikre, at godkendelses- og clearingsmeddelelser ikke er låst til én behandlingsenhed, men kan varetages af konkurrerende aktører. Det

¹¹⁴ Kommissionen foretog dog en række ændringer til EBA's udkast til tekniske standarder, førend Kommissionen kunne godkende disse. Se https://ec.europa.eu/competition/sectors/financial_services/commission_letter_eba_2017_en.pdf. De tekniske standarder forefindes i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2018/72 af 4. oktober 2017 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/751.

¹¹⁵ Jf. interbankgebyrforordningens artikel 7, stk. 2.

¹¹⁶ Jf. interbankgebyrforordningens artikel 7, stk. 3.

¹¹⁷ Jf. interbankgebyrforordningens artikel 7, stk. 4.

¹¹⁸ Jf. interbankgebyrforordningens artikel 7, stk. 5, 1. pkt.

¹¹⁹ Jf. interbankgebyrforordningens artikel 7, stk. 5, 2. pkt.

fordrer dels, at der ikke er territoriale krav i bestemmelser om behandling og dels at systemet er teknisk interoperabelt med andre behandlingsenheder i EU.

Artikel 8, co-badging og "frit valg"

Det overordnede formål med artikel 8 er at styrke "inter-brand"-konkurrencen mellem betalingskortordninger. Navnlig ved, at en særlig ordning ikke skal sikres særlig status via aftaler, da valget af betalingsapplikation skal ligge hos forbrugeren for at sikre effektiv konkurrence mellem varemærker, dvs. kortmærkerne.¹²⁰

Co-badging

Bestemmelsen finder anvendelse på forholdet mellem aktørerne i firepartsmodellen (betalingskortordning (kortselskab), kortudsteder, kortindløser, betalingsmodtager og betaler (kortholder)).

Forordningens artikel 8, stk. 1, indeholder et forbud mod, at betalingskortordninger eller licensaftaler gør det svært for, eller forhindrer, at en kortudsteder co-badger to eller flere betalingsvaremærker (kortmærker) eller -applikationer på ét kort.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med stk. 3-5, hvorefter betalingskortordninger ikke må forskelsbehandle kortindløserne eller -udstedere i forbindelse med co-badging eller opkrævning af gebyrer, hvis et givent betalingsvaremærke ikke benyttes på et co-badget betalingsinstrument. En betalingskortordning kan derfor ikke aftale med en specifik udsteder at co-badge givne kortmærker, uden at andre kortudstedere har samme mulighed. Eventuel forskelsbehandling skal begrundes objektivt og være ikke-diskriminerende.¹²¹

En betalingskortordning må endvidere ikke opkræve gebyrer eller lignende med henblik på at begrænse brugen af det konkurrerende betalingsvaremærke på samme betalingskort.¹²²

Endelig må ingen aktører i forbindelse med co-badgede betalingskort anvende tekniske foranstaltninger eller lignende, som tvinger transaktionerne (som styrelsen forstår som den tekniske behandling af disse) gennem en specifik kanal eller behandlingsenhed. Sådanne foranstaltninger skal være ikke-diskriminerende.¹²³ Eksempelvis vil det være diskriminerende at kræve en række sikkerhedskrav til et givent betalingsvaremærke frem for et andet på et co-badged betalingskort uden objektivt at kunne begrunde dette.

Frit valg af co-badgede betalingskort

I artikel 8, stk. 2, gives forbrugeren (kortholderen) en øget mulighed for at vælge, hvilke betalingskortvaremærker, forbrugeren ønsker at sammensætte på et givent betalingskort.

Efter ordlyden får forbrugeren mulighed for, over for en betalingstjenesteudbyder (kortudsteder) at kræve, at denne skal udstede et kort med mere end ét betalingsvaremærke på (fx Mastercard, Visa, Diners etc.). Det er imidlertid en betingelse, at forbrugeren er berettiget til et kort med de pågældende mærker, og at udstederen i det hele taget tilbyder co-badging.¹²⁴

¹²⁰ Jf. præambelbetragtning nr. 40 i interbankgebyrforordningen.

¹²¹ Jf. interbankgebyrforordningens artikel 8, stk. 3.

¹²² Jf. interbankgebyrforordningens artikel 8, stk. 4.

¹²³ Jf. interbankgebyrforordningens artikel 8, stk. 5.

¹²⁴ DA: "[...] forudsat at betalingstjenesteudbyderen tilbyder en sådan tjeneste."
EN: "[...] provided that such a service is offered by the payment service provider."

Valgfrihed i betalingsøjeblikket

Forordningens artikel 8, stk. 6, vedrører selve betalingsøjeblikket og skal give henholdsvis betaleren (kortholderen) og betalingsmodtageren (forretningen) øget valgfrihed for at vælge hvilket betalingsvaremærke, betalingsapplikation, eller begge, når der anvendes et co-badged betalingsinstrument. Ingen aktører, der er involveret i gennemførelsen af en betalingstransaktion, må hindre eller begrænse deres mulighed for at vælge.

Det bemærkes, at ansvaret for dette gælder alle aktører, dvs. terminalleverandører, indlødere, udstedere, betalingskortordninger (betalingssystemer) og andre udbydere af tekniske tjenester i forbindelse med betalingstransaktionen.

Betalingsmodtagere har dog muligheden for at installere et prioriteret valg på deres terminaler, så terminalen eksempelvis er indstillet til at foreslå Dankort ved brug af Visa/Dankort. Betaleren (kortholderen) skal dog altid have mulighed for at ændre denne prioritering.

Det skal yderligere bemærkes, at bestemmelsen ikke regulerer, hvorvidt der må kræves betaling for udvikling af disse løsninger, jf. dog stk. 4, hvor det fremgår, at der ikke må opkræves "strafgebyrer", hvis der anvendes en anden betalingskortordning end den ønskede.

I forbindelse med brug af et co-badged betalingsinstrument såsom Visa/Dankort kan bestemmelsen om frit valg af betalingsvaremærke – i kraft af den øgede valgfrihed – bidrage til en mere effektiv konkurrence mellem forskellige betalingskort.

Praksis i forhold til artikel 8, stk. 6

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har i perioden 2022-2024 truffet en afgørelse om Salling, jf. straks nedenunder, der vedrørte manglende mulighed for "frit valg" af betalingsvaremærke. Salling Group A/S gav ikke betalere mulighed for i fysisk handel at skifte fra Dankort-delen til Visa-delen ved brug af Visa/Dankort i visse af Sallings butikker. Styrelsen vurderede på den baggrund, at Salling - fra forordningen trådte i kraft 9. juni 2016 og til september 2019 - ikke har efterlevet interbankgebyrforordningens artikel 8, stk. 6. Styrelsen påbød dermed Salling Group A/S at ophøre med at hindre sine kunders mulighed for at anvende "frit valg" i strid med forordningens artikel 8, stk. 6.¹²⁵

Artikel 9, forbud mod blandede priser

Efter artikel 9, stk. 1 skal indlødere som udgangspunktet tilbyde individuelt specificerede priser for forskellige kategorier af betalingskort og -varemærker til forretningerne.¹²⁶ Formålet er samlet set at skabe gennemsigtighed i prisstrukturen og derved gøre det nemmere for forretningen at vurdere hvilke betalingskort, der er mest attraktive.

Forretningen skal ud fra indløserens prissætning kunne se, hvilke betalingskort der er dyre, og hvilke der er billige. Forpligtelsen omfatter differentierede gebyrer på tværs af betalingskortvaremærker, samt forskellige kategorier. Dertil kommer, at indløseren skal oplyse om interbankgebyrer og ordningsgebyrer for de forskellige betalingskort.¹²⁷

Det er forsat muligt for forretningen at anmode om såkaldt "blandede gebyrer", dvs. ene gebyrer for forskellige kategorier af betalingskort og for forskellige betalingskortvaremærker.¹²⁸

Artikel 10, "Honour all cards"-rule

Forordningens artikel 10 vedrører forretningens valg eller fravalg af visse betalingskort.

¹²⁵ Jf. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens afgørelse af 28. oktober 2021, *Påbud om "frit valg" for betalingsvaremærker*, j.nr. 19/06698. Afgørelsen kan læses her: <https://www.kfst.dk/media/adnmt3hq/20211028-salling-group.pdf>

¹²⁶ Jf. interbankgebyrforordningens artikel 9, stk. 1.

¹²⁷ Jf. interbankgebyrforordningens artikel 9, stk. 2.

¹²⁸ Jf. interbankgebyrforordningens artikel 9, stk. 1, sidste led, og stk. 2, sidste led.

Formålet er, at forretningen får muligheden for kun at modtage de betalingskort, som forretningen ønsker, uden at indløseren eller betalingskortordningen påtvinger forretningen andre kort.

Den historiske baggrund for artikel 10, er de såkaldte "honour all cards"-regler. Dette var aftalevilkår, hvor betalingskortordninger krævede, at en forretning, hvis den blot ønskede at modtage ét af ordningens betalingskort, skulle modtage alle ordningens betalingskort, modsat reglen i artikel 10.

Artikel 10, stk. 2 er en undtagelsesbestemmelse for så vidt angår samme kategori af betalingskort inden for en given ordning, der er omfattet af samme interbankgebyrloft.

Efter artikel 10, stk. 4, skal betalingsmodtagere gøre det klart over for forbrugeren, hvilke betalingskort forretningen modtager og hvilke de ikke accepterer. Forretningen har dermed en oplysningspligt over for forbrugeren.

Udstedere skal ifølge artikel 10, stk. 5, sikre, at betalingskort kan identificeres elektronisk og visuelt, så det kan fastslås, hvilken kategori de tilhører. Den elektroniske identificering kan f.eks. tilknyttes kortets BIN-nummer eller kortets EMV-chip.¹²⁹

Artikel 11, styring af forbrugere mod udvalgte betalingskort

Slutteligt forbyder forordningens artikel 11 bestemmelser, der hindrer betalingsmodtageren i at styre forbrugeren (betaleren) mod de betalingskort, betalingsmodtageren måtte ønske. Formålet er, at en betalingsmodtager får mulighed for at tilbyde rabatter eller benytte andre redskaber for at tilskynde forbrugeren til at bruge betalingskort, som betalingsmodtageren anser mest hensigtsmæssige.

Bekendtgørelser

Der er udstedt en række bekendtgørelser i medfør af betalingsloven, der supplerer både betalingsloven og den øvrige regulering.

Der er dog ikke siden styrelsens seneste betalingsrapport i 2022 udstedt nye bekendtgørelser.¹³⁰

¹²⁹ Se evt. <https://www.e-csg.eu/scs-volume-v8>.

¹³⁰ Der henvises derfor til styrelsens betalingsrapport i 2022, side 77ff.
